

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเกี่ยวกับ บทบาทของภาครัฐกิจต่อการพัฒนา
ทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ ผู้วิจัยจัดแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน
ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากร 3 กลุ่ม ซึ่งได้มาจากการ
เลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยแต่ละกลุ่มคำนึงถึงความเหมาะสมของเงื่อนไข ความสนใจในการให้
สัมภาษณ์ ตำแหน่งหน้าที่ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กรรมการบริษัทในจังหวัดอำนาจเจริญ

1. นายธีระพล จีงวัฒนาภรณ์ กรรมการบริษัท โตโยต้าอำนาจเจริญ จำกัด
2. นางอารี กิเลนทอง กรรมการบริษัท เอกอุดมธัญญกิจ จำกัด
3. นายสุรชัย เสี่ยงมศักดิ์ กรรมการบริษัท คชาพรรณ จำกัด
4. นายชาญณรงค์ คณาแสน กรรมการบริษัท อำนาจยูเนี่ยนไรซ์ จำกัด
5. นางพรทิพย์ ตั้งตระกูลวงศ์ กรรมการบริษัท ขวลิตรวมวัสดุ จำกัด
6. นายไกรรัฐ พูลจิตร กรรมการบริษัท พูลจิตรฟาร์ม จำกัด
7. นายนรินทร์ธร สำราญสุข กรรมการบริษัท แป้งมันอำนาจเจริญ จำกัด
8. นายอรินทร สุกข์มปิยะา กรรมการบริษัท ศรีสุกตาก การผลิตและบริการ จำกัด
9. นายคชาวุธ บุญเสริมฐ กรรมการบริษัท เค.วี.พี.อำนาจทะเลคอม จำกัด
10. นางสาวทิวาพรรณ ผุยมูลตรี กรรมการบริษัท อำนาจเจริญ น้ำมันปาล์ม จำกัด
11. นางพ้องพรรณ เสี่ยงมศักดิ์ กรรมการบริษัท สุรชัยอำนาจปิโตรเลียม จำกัด
12. นางสาวจินดาหรร วาจิตร กรรมการบริษัท แอล.เจ.ดี.เอ็มเมอร์ล จำกัด
13. นายอริวัฒน์ ตั้งตระกูลวงศ์ กรรมการบริษัท 14 กรกฎา จำกัด
14. นายวิโรจน์ ตั้งตระกูลวงศ์ กรรมการบริษัท บุญยาการสร้าง จำกัด
15. นางสาวศศิธร บุตตะ กรรมการบริษัท ศรีดาราทัวร์ จำกัด
16. นายธีรวิชญ์ รัตนบุญเสริมฐ กรรมการบริษัท เควีพี ออโต้เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด

17. นายสิทธิชัย มาสวัฒน กรรมการบริษัท เอกชัยอำนาจเจริญ (2005) จำกัด
18. นายวิทยา ปัตตะนี กรรมการบริษัท เกรท แอปไพร์ซัล จำกัด
19. นางรุจิ วีระ กรรมการ บริษัท สกอต ไทย ฟาร์ม จำกัด
20. นางชวนันท์ ถาวรีย์ณิกุล กรรมการบริษัท อำนาจชัยศิริธุรกิจ จำกัด

กลุ่มที่ 2 นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ

1. นายกองค้ำการบริหารส่วนจังหวัด นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ
2. นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์
3. ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ นายพรเทพ ชูปวา

กลุ่มที่ 3 ข้าราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ

1. ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ นายสมหมาย กอบแก้ว
2. ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ นายสมสิทธิ์ จิตหาญ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คือ บทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

ตอนที่ 2 คือ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

ตอนที่ 3 คือ เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

ตอนที่ 1 บทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น จากการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทำให้มีความเห็นแบ่งออกเป็นสองฝ่ายในประเด็นบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้ดังนี้

1.1 บทบาทด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น

โดยที่ระบบการเมืองให้ความสำคัญอย่างมากต่อการเลือกตั้งซึ่งเป็นวิถีทางหนึ่งในระบอบประชาธิปไตยที่นำไปสู่กระบวนการสรรหาบุคคลเข้าสู่ระบบการเมืองการปกครองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยบุคคลต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดและลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งทำการคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสม

ที่จะได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและใช้อำนาจหน้าที่ทางการเมืองเพื่อปกครองประเทศให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองและให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) สมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (สก.) เป็นต้น

การเลือกตั้งท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการสรรหาบุคคลในท้องถิ่นโดยผ่านมาจากการลงคะแนนเสียงของประชาชนในท้องถิ่นที่มีสิทธิ์เลือกตั้งตามกฎหมายเพื่อคัดเลือกบุคคลในท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมและสมควรที่จะได้รับการเลือกตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นและให้มีอำนาจหน้าที่ทางการเมืองและการปกครองในท้องถิ่น เช่น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (สก.) สมาชิกสภาเทศบาล (สท.) สมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) เป็นต้น

ดังนั้น บทบาทด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น ให้หมายถึง ภาคราชการในท้องถิ่นได้เข้าไปมีบทบาทด้านการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในท้องถิ่น หรือไม่ อย่างไร เพียงใด

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์กรรมการบริษัทในจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 20 คน นักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 3 คน และข้าราชการท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 2 คน รวม 25 คน ถึงบทบาทด้านการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในท้องถิ่นได้ผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความเห็นว่า ภาคราชการในท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่จะให้ความเห็นที่ต่างกัน จึงขอรวบรวมความเห็นที่มีทั้งที่สอดคล้องกันหรือที่มีความแตกต่างกันและสรุปความเห็นได้ ดังนี้

กลุ่มกรรมการบริษัทส่วนใหญ่ที่ให้ความเห็นว่า ภาคราชการส่วนใหญ่ไม่มีบทบาทด้านการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในท้องถิ่นแต่อย่างไร โดยขอสรุปรวมความเห็น ดังนี้

นายธีระพล จีงวิวัฒนาภรณ์ กรรมการบริษัท โตโยต้าอำนาจเจริญ จำกัด ให้ความเห็นว่า ภาคราชการในท้องถิ่นส่วนใหญ่จะไม่เข้าไปมีบทบาทด้านนี้แต่อย่างไร ซึ่งรวมถึงธุรกิจของตนที่เกี่ยวกับการค้ารถยนต์และเป็นธุรกิจที่ไม่ต้องไปอาศัยผลประโยชน์จากการเมืองในท้องถิ่นแต่อย่างไรอีกด้วย และคิดว่าภาคราชการในท้องถิ่นไม่มีความต้องการที่จะเข้าไปมีบทบาทด้านนี้แต่อย่างไร

นางสาวจินดาหรรษา วาจิตร กรรมการบริษัท แอล.เจ.ดี.เอ็มเมอร์อัล จำกัด ให้ความเห็นว่า ภาคราชการในท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีบทบาทด้านนี้เลย โดยที่ธุรกิจของตนเป็นการให้บริการด้านโรงแรมซึ่งไม่มีผลประโยชน์ผูกพันกับการเมืองในท้องถิ่นหรือต้องอาศัยการเมืองในท้องถิ่นแต่อย่างใด จึงคิดว่าภาคราชการส่วนใหญ่จะไม่เข้าไปมีบทบาทด้านนี้แต่อย่างไร

นายสิทธิชัย มาสวิลล กรรมการบริษัท เอกชัยอำนาจเจริญ (2005) จำกัด ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในพื้นที่ส่วนใหญ่แล้วไม่กล้าออกตัวทางการเมืองในพื้นที่มากนัก ซึ่งธุรกิจของตนเป็นเพียงการให้กู้ยืมเงินรายย่อยกับคนในพื้นที่เท่านั้น ซึ่งคิดว่าไม่มีส่วนที่จะต้องไปอาศัยผลประโยชน์อะไรกับนักการเมืองในพื้นที่และคิดว่าธุรกิจแบบเดียวกับตนก็คงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปมีบทบาทด้านนี้แต่อย่างไร

นางสาวศศิธร บุตตะ กรรมการบริษัท ศรีดาราทัวร์ จำกัด ให้ความเห็นว่า ธุรกิจของตนเป็นการท่องเที่ยวจากภายนอกจังหวัด ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่นอีกอย่างไม่รู้ว่าหากได้เข้าไปแล้วจะทำอะไรอย่างไร

นายไกรรัฐ พูลจิตร กรรมการบริษัท พูลจิตรฟาร์ม จำกัด ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านนี้แต่อย่างไรธุรกิจของตนเป็นการเกษตรปศุสัตว์ ไม่ต้องอาศัยผลประโยชน์จากการเมืองในพื้นที่แต่อย่างไร ซึ่งคิดว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องไปมีบทบาทด้านนี้แต่อย่างไร

นายณรินทร์ธร ตำราญสุข กรรมการบริษัท แป้งมันอำนาจเจริญ จำกัด ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจส่วนใหญ่ไม่เข้าไปมีบทบาทด้านนี้ ซึ่งธุรกิจของตนเป็นการรับซื้อพืชไร่จากชาวไร่ในพื้นที่และจำเป็นต้องคอยควบคุมดูแลการซื้อขายอยู่ตลอดเวลาและอีกอย่างธุรกิจของตนก็ไม่ได้อาศัยประโยชน์จากการเมืองในพื้นที่แต่อย่างใด ซึ่งคิดว่าการทำธุรกิจของตนไม่เหมาะสมกับบทบาทด้านนี้แต่อย่างใด

ขณะที่กลุ่มกรรมการบริษัทส่วนน้อยที่ให้ความเห็นว่า “ภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง” โดยให้ความเห็น ดังนี้

นายวิโรจน์ ตั้งตระกูลวงศ์ กรรมการบริษัท บุญยาการสร้าง จำกัด ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีความพร้อมที่จะมีบทบาทด้านการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง แต่กฎหมายมิได้เอื้ออำนวยให้ภาคธุรกิจแสดงบทบาทด้านนี้ หากต้องการเข้าไปมีบทบาทด้านนี้แล้วนั้นก็ควรลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทก่อน จึงลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในพื้นที่เพราะอาจเกิดปัญหาขัดกับกฎหมายท้องถิ่นในเรื่องการเป็นผู้สัญญากับท้องถิ่นได้ แต่ตนคิดว่าการที่มีภาคธุรกิจในท้องถิ่นเข้าไปทำหน้าที่บริหารท้องถิ่นก็สามารถที่จะพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้เจริญขึ้นได้ เพราะภาคธุรกิจในท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีความรู้มีความพร้อมมีศักยภาพที่ดีพอในการทำหน้าที่บริหารท้องถิ่น

นางพรทิพย์ ตั้งตระกูลวงศ์ กรรมการบริษัท ชวลิตรวมวัสดุ จำกัด ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งอย่างมาก ภาคธุรกิจในท้องถิ่นส่วนใหญ่แล้วจะมีความพร้อมด้านความรู้จากการศึกษามีความสามารถทางการค้ามีศักยภาพที่ดีพอ

ต่อการแสดงบทบาทด้านนี้ และที่ผ่านมาท้องถิ่นเจริญขึ้นได้ก็เพราะการบริหารท้องถิ่นที่มีภาคธุรกิจเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นด้วย

นายอริวัฒน์ ตั้งตระกูลวงศ์ กรรมการบริษัท 14 กรกฎาคม จำกัด ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญมีส่วนน้อยที่ให้ความสำคัญต่อการเมืองท้องถิ่น ขณะที่จังหวัดอำนาจเจริญจะต้องมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานอีกมาก นักการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่ก็เคยอยู่ในภาคธุรกิจในท้องถิ่นมาก่อน ซึ่งเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีที่ภาคธุรกิจท้องถิ่นได้ลงเล่นการเมืองท้องถิ่นอย่างเต็มตัวซึ่งจะมีผลดีต่อการพัฒนาทางการเมืองในท้องถิ่นให้เจริญขึ้น

นายชาญณรงค์ คณาเสน กรรมการบริษัท อำนาจยูเนี่ยนไรซ์ จำกัด ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญส่วนมากแล้วจะไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมืองในท้องถิ่น โดยที่ธุรกิจของตนเองเป็นการค้าขายจึงต้องมีส่วนร่วมในบทบาทด้านนี้อยู่ตลอดเวลา ประกอบกับยังมีญาติพี่น้องที่เป็นทั้งนักการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับชาติอีกด้วย ซึ่งที่ผ่านมาตนเห็นว่านักการเมืองในท้องถิ่นหลายคนก็เคยอยู่ในภาคธุรกิจท้องถิ่นมาก่อน และมีความสามารถในการพัฒนาทางการเมืองในท้องถิ่นให้มีความเจริญได้ด้วย

กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นที่ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง โดยสรุปการให้ความเห็นดังนี้

นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นต่างก็พยายามหาหนทางเข้ามามีบทบาทด้านการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในท้องถิ่นทุกครั้ง โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจที่มีอาชีพรับเหมาก่อสร้างกับหน่วยงานรัฐจะมีบทบาทมากกว่ากลุ่มธุรกิจในท้องถิ่นประเภทอื่น แต่การเลือกตั้งในท้องถิ่นนั้นจำเป็นที่จะต้องอาศัยทั้งผลงานและเครือข่ายผู้สนับสนุนรวมถึงค่าใช้จ่ายในการสนับสนุน ทำให้กลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างในท้องถิ่นได้เปรียบมากกว่ากลุ่มธุรกิจในท้องถิ่นอย่างมากด้วย ซึ่งแต่เดิมนั้นการเมืองในท้องถิ่นจะมีแค่ครูกับหมอ แต่ตอนนี้เปลี่ยนไปมีแต่ทนายกับผู้รับเหมาก่อสร้าง

นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ที่ผ่านมามาภาคธุรกิจในท้องถิ่นพยายามเข้ามามีบทบาทด้านการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในท้องถิ่นตลอดเวลา การที่ภาคธุรกิจเข้ามาบริหารท้องถิ่นสามารถพัฒนาทางการเมืองในท้องถิ่นได้อย่างมาก เพราะภาคธุรกิจในท้องถิ่นจะถนัดและให้ความสำคัญในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนใหญ่ที่จะต้องได้รับการพัฒนา เช่น ทางสัญจร ถนนหนทาง ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องพัฒนาต่อเนื่องต่อไป

นายพรเทพ ชูปวา ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่าในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ผู้ที่มีบทบาทด้านการเลือกตั้งท้องถิ่นจะเป็นผู้นำชุมชนมากกว่าเพราะภาคธุรกิจท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่ค่อยที่จะเข้ามาสมัครคิดว่าธุรกิจของตนไม่สามารถหาประโยชน์จากท้องถิ่นได้แต่อย่างไร โดยเห็นว่ายังมีภาคธุรกิจท้องถิ่นที่เข้ามาก็จะเป็นเฉพาะกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างแต่การพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นนั้นภาคประชาชนจะมีแนวทางในการนำปัญหาท้องถิ่นเข้ามาให้สภาเทศบาลปรับปรุงเพื่อนำไปพัฒนาและแก้ไขภายในเขตเทศบาลได้ดีกว่าภาคธุรกิจ

ข้าราชการท้องถิ่นที่ให้ความเห็นในเรื่องนี้โดยสรุปได้ดังนี้ นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า จากที่ปฏิบัติหน้าที่มาพบว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นส่วนใหญ่จะไม่มีบทบาทด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่นมากเท่าไร การที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่วนใหญ่ไม่ได้มาจากภาคธุรกิจ แต่มาจากข้าราชการบำนาญหรือมาจากอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นมาก่อนทำให้มีฐานคะแนนเสียงที่ให้การสนับสนุนอยู่ ซึ่งเป็นการขัดแย้งกับนายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ที่ให้ความเห็นว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มผู้รับเหมาก่อสร้างเข้าไปมีบทบาทด้านนี้อย่างมากและเมื่อเข้ามาแล้วก็สามารถนำประสบการณ์มาพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้ดีขึ้นด้วย

สรุปผล ที่ได้จากการสัมภาษณ์กรรมการบริษัท พบว่า กรรมการบริษัทส่วนใหญ่ ที่ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นส่วนใหญ่แล้วจะไม่มีบทบาทด้านการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในท้องถิ่นแต่อย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนายพรเทพ ชูปวา ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ และนายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ที่ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีบทบาทด้านนี้แต่อย่างไร คงมีแต่เฉพาะบางกลุ่มธุรกิจ เช่น กลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวกับการก่อสร้างที่เข้าไปมีบทบาทด้านนี้ ขณะที่กรรมการบริษัทส่วนน้อยมีความเห็นว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในท้องถิ่น โดยความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับนายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญและนายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ที่เห็นว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านการลงสมัครรับเลือกตั้งในท้องถิ่น

การวิเคราะห์ที่มาจากหลักข้อมูลภูมิหลังทางธุรกิจและจากการสังเกตการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแล้ว พบว่า การที่ภาคธุรกิจส่วนใหญ่ที่เห็นว่าไม่มีบทบาทด้านนี้ในขณะที่ยังมีภาคธุรกิจส่วนน้อยที่ให้ความเห็นว่ามีความมีบทบาทด้านนี้โดยการให้ความเห็นที่มีความแตกต่างกันเมื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์แล้วอธิบายได้ดังนี้

กรณีที่มีการรวมการบริษัทย่อยใหญ่ให้มีความเห็นว่าไม่มีบทบาทในการการเลือกตั้งในท้องถิ่นนั้นเป็นเพราะเห็นว่าธุรกิจมิได้เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างและการดำเนินธุรกิจซึ่งมิได้มีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาหรืออาศัยผลประโยชน์จากการเข้าไปมีตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองท้องถิ่นแต่อย่างใด ตัวอย่างของกลุ่มธุรกิจที่มีได้เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง เช่น นายเชิรวิชัย รัตนบุญเสริญ นายธีระพล จิรวินนาภรณ์ ประกอบธุรกิจค้ารถยนต์ นางสาวจินดาหรรษา วาจิตร ประกอบธุรกิจโรงแรม นายสิทธิชัย มาสวัฒน นางสาวนันท์ ถาวรย์นิชกุล ประกอบธุรกิจให้กู้ยืมเงิน นางสาวศศิธร บุตตะ ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว นายคชาวุธ บุญเสริญ ประกอบธุรกิจจำหน่ายโทรศัพท์มือถือ นางสาวทิวาวรรณ พุยมูลตรี นางรุจิ วีระ นายไกรรัฐ พูลจิตร นายนรินทร์ทร ตำราญสุข ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการเกษตร เป็นต้น ซึ่งธุรกิจเหล่านี้ไม่มีส่วนสัมพันธ์กับการก่อสร้าง อาทิ การจัดทำโครงสร้างขั้นพื้นฐาน (Infrastructure) การจัดทำกาให้บริการสาธารณะ (Public service) เป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะของการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวกับโครงการก่อสร้างในท้องถิ่นประกอบกับกรรมการบริษัทบางคนมิได้เป็นคนดั้งเดิมในท้องถิ่นมาก่อน จึงไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มนักการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่นแต่อย่างใด จึงมีเฉพาะกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวกับการก่อสร้างในท้องถิ่นบางกลุ่มและกลุ่มธุรกิจการก่อสร้างนอกท้องถิ่นที่ได้รับประโยชน์

กรณีกรรมการบริษัทส่วนหนึ่งให้สัมภาษณ์แสดงความเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านนี้ ซึ่งหากศึกษาด้านข้อมูลทางธุรกิจแล้วนำมาวิเคราะห์จะพบว่าเป็นกลุ่มธุรกิจด้านรับเหมาก่อสร้าง การค้าวัสดุก่อสร้างและ โรงสีข้าวในท้องถิ่น โดยภูมิหลังจะเป็นคนดั้งเดิมและประกอบธุรกิจในท้องถิ่นมาช้านานมาก จึงมีความสัมพันธ์บุคคลหลายฝ่ายทั้งสมาชิกชมรมธุรกิจเดียวกันทั้งกับนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งจากการให้สัมภาษณ์ของกรรมการบริษัทในหลายแห่งพบว่าผู้ที่มีนามสกุลเดียวกันกับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นแล้วนั้นจะให้ความเห็นว่าเป็นการดีต่อท้องถิ่นเพราะทำให้มีการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการให้สัมภาษณ์ของนายชาญณรงค์ คณาเสน ธุรกิจโรงสีข้าว ซึ่งเป็นคนท้องถิ่นดั้งเดิมและเป็นที่ทราบทั่วกันว่า นายวิเชียร อุดมศักดิ์ มีศักดิ์เป็นน้องภรรยา เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอำนาจเจริญ(สส.) นายบรรศักดิ์ คณาเสน ซึ่งเป็นน้องชาย เป็นวุฒิสมาชิกจังหวัดอำนาจเจริญ (สว.) ได้ให้ความเห็นว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านนี้ซึ่งบุคคลที่กล่าวมานี้จะมีความสัมพันธ์กันทั้งด้านส่วนตัวและด้านธุรกิจในท้องถิ่นมาอย่างยาวนาน

กรณีนักการเมืองท้องถิ่นที่ให้ความเห็นว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านนี้ อย่างมากคือ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญและนายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ ซึ่งให้ความเห็นว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นเริ่มที่จะเข้าสู่ระบบการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น จากการให้สัมภาษณ์ของนายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งได้

กล่าวว่าแต่เดิมมีอาชีพรับราชการเป็นนายแพทย์ ต่อมาลงสู่การเมืองในระดับชาติเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเข้ามาเป็นนักการเมืองในท้องถิ่นมีใจความตอนหนึ่งว่า “ซึ่งแต่เดิมนั้นการเมืองในท้องถิ่นจะมีแต่ครูกับหมอ แต่ตอนนี้เปลี่ยนไปจะมีแต่ทนายกับผู้รับเหมาก่อสร้าง” การที่นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ ได้กล่าวไว้นั้นสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนายวิโรจน์ ตั้งตระกูลวงศ์ กรรมการบริษัท นุชยาการสร้าง จำกัด ความในตอนหนึ่งที่ว่า “แต่กฎหมายมิได้เอื้ออำนวยให้ภาคธุรกิจแสดงบทบาทด้านนี้ หากต้องการเข้าไปมีบทบาทด้านนี้แล้วนั้นก็ต้องลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทก่อน” ทำให้ผู้ศึกษาได้สืบค้นตรวจสอบจากสารบบแฟ้มทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า ในอดีตที่ผ่านมาของนายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ ก่อนที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญนั้นปรากฏว่าได้เคยเป็นผู้ร่วมลงทุนในธุรกิจรวม 3 ราย โดยทั้ง 3 รายจะมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ คือ (1) บริษัท คลอติดีเฮาส์ แอนด์โลฟ จำกัด มีวัตถุประสงค์ตามที่จดทะเบียนทำการค้าวัสดุก่อสร้าง ดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัทเมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2549 ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทเมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ.2551 (2) บริษัท ขวลิตรวมวัสดุ จำกัด มีวัตถุประสงค์ตามที่จดทะเบียนทำการค้าวัสดุก่อสร้างโดยเป็นผู้เริ่มก่อการและเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท (3) บริษัท นุชยาการสร้าง จำกัด มีวัตถุประสงค์ตามที่จดทะเบียนทำการรับเหมาก่อสร้าง ดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัทเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ.2535 และได้ลาออกจากการบริษัทเมื่อวันที่ 23 กันยายน พ.ศ.2545 ขณะที่ นายพรเทพ ชูปวา ก่อนที่จะได้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ เคยเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบของห้างหุ้นส่วนจำกัด พีอินเตอร์เน็ต เคเบิลทีวี มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่จังหวัดยโสธรเมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ.2544 วัตถุประสงค์ตามที่จดทะเบียนทำการให้บริการเคเบิลทีวี ซ่อมแซมรักษาและจำหน่ายคอมพิวเตอร์ ต่อมาได้จดทะเบียนเลิกและเสร็จการชำระบัญชีไปแล้ว เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ.2549 จากข้อมูลที่น่าเสนอมานั้นสรุปได้ว่า กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นแสดงความเห็นที่เหมือนกัน คือ ภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านนี้อย่างมาก ซึ่งความเห็นส่วนนี้น่าจะมาจากการที่ตนเองเคยเป็นนักธุรกิจในท้องถิ่นมาก่อนก็เป็นได้ จึงให้ความเห็นว่าสามารถที่จะทำให้ท้องถิ่นเกิดพัฒนาทางการเมืองได้

การวิเคราะห์ด้วยหลักกฎหมายท้องถิ่นด้วยประเด็นที่ว่า ทำไมภาคธุรกิจในท้องถิ่นก่อนที่จะเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นนั้นจะต้องลาออกจากการเป็นเจ้าของธุรกิจให้เสร็จสิ้นเรียบร้อยไปก่อน เช่น การลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท การลาออกจากการเป็นหุ้นส่วน หรือการที่จะต้องโอนถ่ายกิจการทางการค้าและบริการของตนไปให้กับบุคคลอื่นเข้ามาเป็นเจ้าของแทน เป็นต้น ผู้ศึกษาทำการค้นหาข้อมูลจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องจึงพบว่ามีกฎหมายท้องถิ่นที่กำหนดขอบเขตในเรื่องของการที่จะต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน อาทิ

พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496

มาตรา 18 ทวิ สมาชิกสภาเทศบาลต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลนั้นหรือที่เทศบาลนั้นจะกระทำ

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537

มาตรา 12 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(4) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับสภาตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำให้แก่สภาตำบลนั้น

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พุทธศักราช 2540

มาตรา 11 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิ้นสุดลงเมื่อ

(5) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นหรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะกระทำ

พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496

มาตรา 18 ทวิ สมาชิกสภาเทศบาลต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลนั้น หรือที่เทศบาลนั้นจะกระทำ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 มาตรา 12 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(4) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับสภาตำบลที่ตนดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำให้แก่สภาตำบลนั้น พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พุทธศักราช 2540 มาตรา 11 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิ้นสุดลงเมื่อ

(5) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นหรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะกระทำ

จากบทบัญญัติกฎหมายท้องถิ่นน่าจะเป็นเหตุผลที่ทำให้อธิบายได้ว่าภาคธุรกิจก่อนเข้าสู่ระบบการเมืองท้องถิ่น สิ่งแรกที่ต้องสะสางให้แล้วเสร็จก็คือ การลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท การลาออกจากหุ้นส่วนหรือจัดการต้องถ่ายโอนกิจการทางการค้าและบริการให้กับญาติพี่น้อง

หรือบุคคลอื่นที่ไว้ใจได้ให้มาทำการแทน ประกอบกับผู้ศึกษาบริหารราชการเป็นนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท เมื่อถึงเวลาใกล้ที่จะมีการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น ก็จะมีนักธุรกิจที่เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน เป็นกรรมการบริษัท เป็นผู้ถือหุ้นบริษัท มายืนขอจดทะเบียนเพื่อให้ตัวเองออกจากความเป็นหุ้นส่วน เป็นกรรมการบริษัทและเป็นผู้ถือหุ้น แต่เมื่อการเลือกตั้งได้ผ่านพ้นไปแล้ว หากนักธุรกิจได้รับการเลือกตั้งให้เป็นเข้าไปมีตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นก็จะเปลี่ยนจากเจ้าของกิจการมาเป็นผู้ที่สั่งการในดำเนินธุรกิจอยู่เบื้องหลัง ซึ่งเรียกว่า นอมินี (Norminee) แต่ถ้าหากไม่ได้รับการเลือกตั้งก็จะมายืนขอจดทะเบียนเพื่อให้ตนเองได้กลับเข้ามาเป็นหุ้นส่วน เป็นกรรมการบริษัทหรือเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทเหมือนเช่นดั้งเดิมทุกประการ ดังนั้นในการที่จะให้ภาคธุรกิจในพื้นที่เข้าไปมีบทบาทด้านการเลือกตั้งท้องถิ่นได้อย่างที่ไม่ขัดกับบทบัญญัติของกฎหมายหรือการใช้ช่องว่างกฎหมาย เช่น การสร้างนอมินี การทำนิติกรรมอำพราง ตัวแทนเขต เป็นต้น หรือการที่จะให้นักการเมืองท้องถิ่นสามารถเปิดเผยธุรกิจส่วนตัวได้ในขณะที่มีตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นซึ่งเห็นว่าการไม่มีวิธีการอื่นใดที่จะสนับสนุนได้นอกจากจะต้องแก้ไขหรือปรับกฎหมายท้องถิ่นให้เอื้อต่อภาคธุรกิจในท้องถิ่น เพื่อจะได้เข้าไปมีบทบาทด้านนี้อย่างมากและสามารถเปิดเผยตัวตนควบคู่ไปได้โดยไม่ต้องลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ซึ่งน่าจะทำให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นแสดงบทบาทในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนข้าราชการท้องถิ่นที่มีความเห็นที่แตกต่างกันไป คือ นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านนี้น่าจะมีสาเหตุที่ว่านายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญมิได้มาจากภาคธุรกิจในท้องถิ่นมาก่อน แต่เป็นข้าราชการประจำต่อมาได้ลาออกมาเป็นผู้แทนราษฎรและมาเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ประกอบกับการที่นายสมหมาย กอบแก้วมิได้เป็นคนจังหวัดอำนาจเจริญอีกด้วยจึงไม่น่าที่จะทราบรายละเอียดได้มากพอ โดยที่ นายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ที่ให้ความเห็นว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านนี้อย่างมาก โดยเฉพาะกลุ่มรับเหมาก่อสร้าง กลุ่มค้าวัสดุก่อสร้าง และกลุ่มนักการเมืองดั้งเดิมในท้องถิ่น เนื่องจากนายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ ก่อนที่จะมาดำรงตำแหน่งเคยเป็นกรรมการบริษัทหลายแห่งและญาติพี่น้องเกี่ยวข้องกับธุรกิจรับเหมาก่อสร้างและการค้าวัสดุก่อสร้างในจังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มนักการเมืองระดับชาติทั้ง สส.และ สว.ที่ให้การสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่นก็เป็นกลุ่มธุรกิจโรงสีที่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวมาอย่างยาวนาน เนื่องจากเป็นคนดั้งเดิมในจังหวัดอำนาจเจริญมาก่อนอีกด้วย

การวิเคราะห์ที่มาจากหลักข้อมูลภูมิหลังทางธุรกิจ การสังเกตการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์และหลักกฎหมายท้องถิ่น ผู้ศึกษาสรุปความเห็นได้เป็นสองแนวทาง คือ

แนวทางแรก ยึดตามหลักกฎหมายท้องถิ่นมาประกอบการวิเคราะห์ อธิบายได้ว่า ภาครัฐกิจในท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านการลงสมัครรับการเลือกตั้งในท้องถิ่นแต่อย่างไรเพราะก่อนที่จะสมัครเข้ารับการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น จะต้องยื่นขอจดทะเบียนกับนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทเพื่อขอลาออกจากการเป็นหุ้นส่วน จากการเป็นกรรมการบริษัท จากการเป็นผู้ถือหุ้นหรือต้องถ่ายโอนกิจการการค้าและบริการให้กับคนอื่นไปก่อนหน้าแล้ว ซึ่งมีเหตุผลที่สนับสนุนมาจากความหมายด้านหลักนิติบัญญัติ

แนวทางสอง ยึดตามหลักข้อเท็จจริงมาประกอบการวิเคราะห์ อธิบายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่น แม้ว่าจะได้ยื่นจดทะเบียนเพื่อขอลาออกจากการเป็นหุ้นส่วน ลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัท ลาออกจากการเป็นผู้ถือหุ้นบริษัทหรือทำการโอนถ่ายกิจการให้กับบุคคลอื่นไปแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีอำนาจเด็ดขาดในการครอบงำควบคุมสั่งการให้ผู้บริหารกิจการที่เข้ามาแทนตนนั้นต้องดำเนินการไปตามความต้องการได้ตลอดเวลา ซึ่งมีเหตุผลที่สนับสนุนมาจากความหมายด้านหลักพฤตินัย

ผู้ศึกษามีความเห็นไปในทางด้าน หลักนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นแนวทางแรกเพราะว่าการยึดหลักที่ว่าทุกคนต้องปฏิบัติตามหลักกฎหมาย เมื่อนำกฎหมายท้องถิ่นมาประกอบการวิเคราะห์ ทำให้ทราบว่ากฎหมายกำหนดบทบัญญัติในลักษณะที่ห้ามมิให้เป็นผู้สัญญาเกี่ยวกับท้องถิ่นที่ตนดำรงตำแหน่ง ดังนั้น การที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นนั้น มีผลต่อภาครัฐกิจไม่ว่าจะประกอบธุรกิจประเภทใดก็ตาม เพื่อมิให้มีความเสี่ยงต่อตำแหน่งหน้าที่ซึ่งอาจทำผิดกฎหมายก็ได้ จึงต้องปลอดภัยไว้ก่อนด้วยการทำให้ตนเองหลุดพ้นและออกจากภาครัฐกิจเสียก่อนที่จะลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง และเมื่อได้เป็นนักการเมืองท้องถิ่นแล้วก็จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องชี้นำหรือมีส่วนได้เสียหรือให้ทุนให้โทษในกิจการใดอีกต่อไป ประกอบกับการที่มีองค์กรตรวจสอบทางการเมือง เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (กกต.) ได้ให้การรับรองว่ามีได้เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนดและมิได้เป็นผู้กระทำความผิดในการเลือกตั้งทั้งก่อนการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในท้องถิ่นและภายหลังที่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นแล้วเช่นกัน

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าการวิเคราะห์ที่มาจากด้านข้อมูลและด้านองค์ประกอบอื่น เช่น ด้านกฎหมายท้องถิ่น ด้านการให้ความเห็นของทั้งสามกลุ่มตัวอย่าง ด้านการสืบค้นและค้นหาตรวจสอบภูมิหลังทางธุรกิจก่อนที่จะเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นของภาครัฐกิจในท้องถิ่นและภายหลังจากที่ได้รับการเลือกตั้งให้เข้าเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ด้านการสังเกตพฤติกรรมทำให้สัมภาษณ์ ด้านการปฏิบัติหน้าที่นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดอำนาจเจริญ นายทะเบียนหอการค้าประจำจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นต้น จึงสรุปได้ว่า “ภาครัฐกิจในท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านการลงสมัครรับการเลือกตั้งท้องถิ่นแต่อย่างใด” เนื่องจากก่อนและขณะดำรงตำแหน่งมิได้มีชื่อไปอยู่ในภาครัฐกิจใด โดยมี

เอกสารหลักฐานจากสารบบแฟ้มทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทที่ถูกเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดอำนาจเจริญ ให้การยืนยันสนับสนุนว่านักการเมืองท้องถิ่นผู้นั้นมิได้อยู่ในภาคธุรกิจในพื้นที่อีกต่อไปแล้ว

1.2 บทบาทด้านนโยบาย การวางแผนงาน/โครงการในท้องถิ่น

ระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ปฏิสัมพันธ์หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม สิ่งที่มีคุณค่านี้อาจหมายถึงมีคุณค่าทางการเมือง เช่น การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจอธิปไตยหรือการตรวจสอบการใช้อำนาจอันชอบธรรมของรัฐต่อสังคม เช่น การร่วมกำหนดนโยบายสาธารณะ การร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นในโครงการต่าง ๆ เป็นต้น ระบบการเมืองท้องถิ่นมาจากการกระจายอำนาจการบริหารราชการส่วนกลางให้ส่วนท้องถิ่นในการปกครองตนเอง เพื่อให้ท้องถิ่นมีบทบาทในการการจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม โดยให้กำหนดความต้องการอย่างแท้จริงและเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในการพัฒนาท้องถิ่นโดยมีรูปแบบที่เรียกว่า นโยบายสาธารณะ

การแสดงบทบาทด้านนโยบาย การวางแผนงานและโครงการในท้องถิ่น แม้จะเป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายการเมืองท้องถิ่นที่จะเป็นผู้กำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาท้องถิ่นก็ตาม แต่ในการนำนโยบายที่ได้แถลงไว้นั้นต้องจัดทำเป็นแผนงาน งานและโครงการเพื่อการพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการสาธารณสุข ด้านเศรษฐกิจ ด้านการบริการสาธารณะ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในสังคม เป็นต้น โดยวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองประชาชนในท้องถิ่นให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและได้รับความสะดวกจากท้องถิ่น แต่การกำหนดนโยบายใดที่มีผลผูกพันเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแล้วนั้น ต้องปฏิบัติการภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

(1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ ดังนั้น บทบาทด้านนโยบาย การวางแผนงาน/โครงการของท้องถิ่น ผู้นำการบริหารท้องถิ่นจึงต้องรับฟังความคิดเห็นโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนในท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมกำหนดความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 (1) และ (2) เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับความเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง พบว่า

กลุ่มตัวอย่างแทบทั้งหมด ตอบคำถามไปในทิศทางเดียวกันถึงการมีส่วนร่วมในบทบาทด้านนโยบายและการวางแผนงาน งานและโครงการในท้องถิ่น โดยมีความเห็น ดังนี้

กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น ที่ได้ให้ความเห็นไปในทางเดียวกันว่า ภาครัฐกิจในจังหวัดอำนาจเจริญมีบทบาทด้านนี้อย่างมากซึ่งมีความเห็น ดังนี้

นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ และนายพรเทพ ชูปวา ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ต่างแสดงความเห็นที่สอดคล้องกันว่า เวลานี้ภาคธุรกิจท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นอำนาจเจริญ ด้านนโยบาย การวางแผนงาน งานและโครงการมากขึ้นกว่าเดิม เพราะในการประชุมสภาเทศบาลเพื่อพิจารณาเรื่องนโยบายและการวางแผนใดก็ตาม ทางเทศบาลก็จะเรียนเชิญภาคธุรกิจในท้องถิ่น เช่น หอการค้าจังหวัดอำนาจเจริญ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นต้น ให้เข้าร่วมมีส่วนร่วมในการรับฟังในการจัดทำแผนงาน งานโครงการและเปิดโอกาสให้เสนอความคิดเห็นซึ่งมุมมองของภาคเอกชนนั้นแตกต่างกับภาคประชาชน บางโครงการภาคธุรกิจก็จะสนับสนุนบางโครงการก็จะท้วงติงคัดค้าน หากโครงการนั้นไปมีผลไปกระทบกับผลประโยชน์ของภาคธุรกิจโดยตรงและจะทำการทักท้วงเพื่อขอให้ปรับปรุงแก้ไขให้ตรงความต้องการ เช่น การให้ธุรกิจค้าปลีกขนาดใหญ่มาตั้งในเขตเทศบาล เป็นต้น โดยภาพรวมถือว่าภาคธุรกิจมีบทบาทในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้ดีขึ้น

นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ แสดงความเห็นที่เป็นไปในแนวทางเดียวกับ นายพรเทพ ชูปวา ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญและนายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ โดยมีความเห็นว่า ปัจจุบันนี้ภาคธุรกิจตื่นตัวมากขึ้นกว่าเดิมพร้อมที่จะเข้าไปแสดงบทบาทด้านนโยบายและการวางแผนของท้องถิ่นอย่างมาก การประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญก็จะต้องเชิญตัวแทนจากสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอำนาจเจริญ ตัวแทนจากหอการค้าจังหวัดอำนาจเจริญ ชมรมธนาคารจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นต้น ให้เข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน นับตั้งแต่ขั้นตอนแสดงความคิดเห็น ขั้นตอนการกำกับดูแล ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ เป็นต้น การมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจเป็นเรื่องที่ชัดเจนมากต่อการพัฒนาท้องถิ่น เพราะอาจได้รับผลประโยชน์ร่วมด้วย เช่น โครงการสร้างถนน ซึ่งจะทำให้มูลค่าที่ดินทางเศรษฐกิจก็จะสูงขึ้น แต่หากพิจารณาภาพรวมภาคธุรกิจเป็นผู้มีบทบาททำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้อย่างมาก

กลุ่มกรรมการบริษัททั้งหมด มีความเห็นที่เหมือนกันว่า ภาคธุรกิจในเวลานี้ได้รับให้ทำหน้าที่ในการมีส่วนร่วมภายในท้องถิ่นมากขึ้นกรณีบทบาทด้านนโยบายและการวางแผนงาน

งานโครงการในท้องถิ่น ก็จะได้รับเชิญจากท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมกันพิจารณาเสนอแนะแผนงาน งานโครงการ โดยผ่านองค์กรภาคธุรกิจ เช่น หอการค้าจังหวัด อานาจเจริญ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดอานาจเจริญ ชมรมโรงสีข้าวจังหวัดอานาจเจริญ เป็นต้น การที่ภาคธุรกิจได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นการแสดงให้เห็นว่า ภาคธุรกิจก็เป็นส่วนที่มีบทบาทร่วมกับภาคส่วนอื่นในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น โดยสรุปความเห็น ดังนี้

นายธีระพล จีงวัฒนาภรณ์ กรรมการบริษัท โตโยต้าอานาจเจริญ จำกัด ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีโอกาสได้เข้าร่วมในการแสดงบทบาทด้านนี้อย่างมาก ตนเองในฐานะที่เป็นเลขานุการหอการค้าจังหวัดอานาจเจริญ จะเป็นตัวแทนหอการค้าจังหวัดให้ไปเข้าร่วมรับฟังการในจัดทำนโยบายและเสนอความเห็นเรื่องการจัดทำแผนหรืองานโครงการในท้องถิ่นทุกครั้ง ซึ่งเป็นการดีที่จะพิจารณาปรึกษาร่วมกันกับภาคส่วนอื่น ทำให้ลดปัญหาทุจริตในท้องถิ่นลงได้มาก มีการนำมาถ่ายทอดในการประชุมทำให้สมาชิกของภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้รับทราบข้อมูลแนวทางที่ชัดเจนในการบริหารท้องถิ่นตามแผนงาน งานโครงการที่มีการใช้จ่ายงบประมาณท้องถิ่น

นายชาญณรงค์ คณาเสน กรรมการบริษัท อานาจยูเนี่ยนไรซ์ จำกัด ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจได้รับการยอมรับอย่างมากจากราชการสามารถรวมตัวเป็นองค์กรธุรกิจได้ เช่น หอการค้าจังหวัดอานาจเจริญ ชมรมธนาคารจังหวัดอานาจเจริญ ชมรมโรงสีข้าวจังหวัดอานาจเจริญ ชมรมการท่องเที่ยวจังหวัดอานาจเจริญ เป็นต้น ตนเองมีฐานะเป็นประธานชมรมโรงสีข้าวจังหวัดอานาจเจริญ เมื่อท้องถิ่นจะจัดให้มีโครงการใดก็ตามจะต้องแจ้งเชิญให้ตนเองเข้าร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อรับฟังการจัดทำแผนงาน งานโครงการและให้แสดงความคิดเห็น บางครั้งก็ต้องปรับปรุงแก้ไขแผนให้สอดคล้องกับความเห็นของภาคธุรกิจในท้องถิ่นด้วย แสดงให้เห็นว่าภาคธุรกิจก็มีบทบาทในด้านนี้อย่างมาก ซึ่งเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีที่จะได้รับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในท้องถิ่นเพราะทำให้ลดปัญหาความขัดแย้งในการใช้จ่ายเงินประมาณของท้องถิ่น

นายสุรัช เสี่ยมศักดิ์ กรรมการบริษัท คชาพรรณ จำกัด ให้ความเห็นว่า ในอดีตเคยเป็นนักการเมืองท้องถิ่นมาก่อน เห็นว่าแม้จะอยู่ในภาคธุรกิจก็สามารถมีบทบาทด้านการวางแผนงาน งานโครงการกับท้องถิ่นได้โดยผ่านองค์กรภาคธุรกิจ เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ชมรมธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งตนเองเป็นทั้งกรรมการหอการค้าจังหวัดและสมาชิกสภาอุตสาหกรรมจังหวัด ก็จะได้รับเชิญจากท้องถิ่นในฐานะเป็นตัวแทนให้เข้าไปมีส่วนร่วมพิจารณาและแสดงความคิดเห็นในการจัดทำโครงการต่าง ๆ ในท้องถิ่น ซึ่งที่ผ่านมาภาคธุรกิจในท้องถิ่นก็จะรวมกลุ่มกันและทำการเสนอเรื่องของการจัดทำโครงการที่จำเป็นในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจท้องถิ่น เช่น การเพิ่มพื้นที่ทำการค้า ส่งเสริมการผลิตสินค้าพื้นเมือง การสนับสนุนผู้ประกอบการรายย่อยในท้องถิ่น เป็นต้น

นางสาวจินดาหรรษา วาจิตร กรรมการบริษัท แอล.เจ.ดี.เอ็มเมอร์ล จำกัด

ให้ความเห็นว่า ภาครัฐกิจในท้องถิ่นจะได้รับการเชิญจากท้องถิ่นให้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำนโยบาย การจัดทำแผน งาน โครงการในท้องถิ่น ซึ่งตนเองก็ได้รับเชิญในฐานะที่เป็นสมาชิกโรดาร์จังหวัดอำนาจเจริญให้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งที่ผ่านมาทำให้แผนงาน งานโครงการของท้องถิ่นเป็นประโยชน์อย่างมาก มีความโปร่งใสในการดำเนินโครงการ และที่สำคัญเป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในท้องถิ่นอีกด้วย

กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น มีความเห็นที่สอดคล้องว่า ภาครัฐกิจมีบทบาทด้านนโยบายและการวางแผนงานโครงการ ดังนี้

นายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาครัฐกิจแม้ไม่มีส่วนในการทำหน้าที่บริหารเทศบาลโดยตรงก็ตาม แต่เป็นธุรกิจในพื้นที่จึงได้รับเชิญให้เข้าไปมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายท้องถิ่น ในกระบวนการขั้นตอนการจัดทำแผนของเทศบาลจะต้องเชิญทุกภาคส่วนตั้งแต่ประชาชนไปจนถึงทุกสาขาอาชีพในเขตเทศบาลเข้ามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น โดยที่ทุกภาคส่วนต่างก็มุ่งหวังให้เทศบาลเจริญขึ้น ซึ่งบางครั้งภาครัฐกิจ เช่น หอการค้าจังหวัดอำนาจเจริญ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดอำนาจเจริญ ชมรมโรงแรม ก็ไม่ยอมรับบางโครงการ และแสดงการคัดค้านให้ปรับเปลี่ยนแก้ไขเทศบาลก็ต้องรับไว้พิจารณา เพราะเป็นความต้องการของส่วนรวม ภาครัฐกิจจึงแสดงบทบาทด้านนี้ได้มากกว่าการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง

นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ มีความเห็นว่า ตัวแทนภาครัฐกิจที่มาจากหอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ชมรมธุรกิจต่าง ๆ ในจังหวัดอำนาจเจริญ มีบทบาทด้านนี้มาก เช่น นโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ แม้จะได้รับการเลือกตั้งเข้ามา การบริหารนโยบาย การจัดทำแผนงานโครงการ ก็ต้องรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มต่าง ๆ รวมถึงกลุ่มภาครัฐกิจในท้องถิ่นด้วย ซึ่งการที่ภาครัฐกิจมีบทบาทด้านนี้ก็จะทำให้มีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นที่ดีขึ้น ในส่วนของการคัดค้านหรือขอให้แก้ไขข้อบกพร่องของนโยบายหรือแผนงาน งานโครงการต่าง ๆ นั้น เท่าที่ได้ปฏิบัติราชการในพื้นที่นี้มา 6 ปี ยังไม่เห็นว่าจะมีมากเท่าที่ควร ซึ่งเข้าใจว่าภาครัฐกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านนี้และได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่แรกเริ่ม

โดยสรุป บทบาทของภาครัฐกิจในจังหวัดอำนาจเจริญในบทบาทด้านนโยบาย การวางแผน งาน โครงการในท้องถิ่น ผู้ศึกษาพบว่าทั้งสามกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่างให้ความเห็นว่า ภาครัฐกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านนโยบาย การวางแผน งานโครงการในท้องถิ่นโดยกลุ่มกรรมการบริษัทให้ความเห็นว่ามีบทบาทด้านนี้แต่เป็นการผ่านทางหอการค้าจังหวัดอำนาจ สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ชมรมธนาคาร ชมรมการท่องเที่ยว ชมรมโรงสีข้าว และชมรมธุรกิจอื่น เป็นต้น ภาครัฐกิจ

ในท้องถิ่นจะได้เป็นตัวแทนเข้าไปร่วมกับท้องถิ่นในการแสดงความคิดเห็นด้านนโยบายและให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนงาน งานและโครงการในท้องถิ่นอยู่เป็นประจำ ซึ่งหากนำผลจากการสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อความชัดเจนในการอธิบายจะได้ดังนี้

การวิเคราะห์ด้วยหลักที่มาจากข้อมูลภูมิหลังของกรมการบริษัท พบว่า ทั้งหมดจะเป็นสมาชิกกลุ่มธุรกิจในพื้นที่ อาทิตายธิระพล จิงวัฒนาภรณ์ กรรมการบริษัท โตโยต้า อานาจเจริญ จำกัด เป็นเลขานุการหอการค้าจังหวัดนายชาญณรงค์ คณาเสน กรรมการบริษัท อานาจยูเนียนไรซ์ จำกัด เป็นประธานชมรมโรงสีข้าวจังหวัด นายสุรัชย์ เสงี่ยมศักดิ์ กรรมการบริษัท ทศพรพรณ จำกัด เป็นกรรมการหอการค้าจังหวัดและสมาชิกสภาอุตสาหกรรมจังหวัด นางสาวจินดาหรรษา วาจิตร กรรมการบริษัท แอล.เจ.ดี.เอ็ม.เมอร์ล จำกัด เป็นสมาชิกสโมสรโรตารีจังหวัด เป็นต้น ทำให้มีโอกาสเข้าร่วมการแสดงผลงานด้านนี้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นที่เห็นว่าต้องให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทด้านนี้อย่างมาก เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมรวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ ทำให้ระบบการเมืองท้องถิ่นจึงมีหน้าที่ที่จะต้องกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อบูรณาการการพัฒนาท้องถิ่น และอีกหน้าที่คือการสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญและนายพรเทพ ชูปวา ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันว่า เมื่อถึงเวลาที่มีการประชุมสภาเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณและการจัดทำแผนงาน งานโครงการในท้องถิ่นแล้วนั้นก็จะต้องมีหนังสือไปเรียนเชิญให้ทุกภาคส่วนรวมถึงภาคธุรกิจในท้องถิ่นเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงของสภาท้องถิ่นทุกครั้ง ซึ่งจะเห็นว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญในบทบาทด้านนี้อย่างมาก เนื่องจากอาจได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจในท้องถิ่นก็อาจเป็นไปได้ ขณะที่กลุ่มข้าราชการท้องถิ่นที่ให้ความเห็นไปในทางเดียวกันว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านนี้อย่างมาก เนื่องจากระบบราชการต้องมีความสัมพันธ์กับระบบการเมือง อยู่ตลอดเวลาเพราะระบบราชการต้องเป็นผู้สนับสนุนนโยบายไปปฏิบัติและอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับตรวจสอบการทำงานของฝ่ายการเมืองจึงมีปฏิสัมพันธ์ทางการบริหารแบบสาขางานบังคับบัญชาต่อกันดังนั้นเมื่อระบบการเมืองท้องถิ่นจะขับเคลื่อนไปทางใดแล้วก็ต้องให้ระบบราชการท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินในขั้นตอน เช่น การจัดเตรียมการประชุมสภาท้องถิ่น

การร่วมแสดงความคิดเห็นในท้องถิ่น เป็นต้น เป็นหน้าที่ของข้าราชการท้องถิ่นที่จะต้องมีหนังสือแจ้งไปยังทุกภาคส่วนรวมถึงภาคธุรกิจในพื้นที่เพื่อให้เข้าร่วมประชุมสภาท้องถิ่นทุกครั้ง โดยนายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ และนายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูงของระบบราชการท้องถิ่น จึงมีหน้าที่ที่จะรับคำสั่งและดำเนินการให้กับฝ่ายการเมืองท้องถิ่น ซึ่งได้ให้ความเห็นว่า เมื่อมีการประชุมสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย แผนงาน งานและโครงการแล้วนั้นภาคธุรกิจในท้องถิ่นจะส่งตัวแทนจากกลุ่มธุรกิจ เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ชมรมธุรกิจต่าง ๆ จำนวนมากเข้าร่วมการประชุมและมีการเสนอความคิดเห็นเพื่อขอให้ทำการแก้ไขปรับปรุงแผนงานหรืองานโครงการต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญต่อบทบาทด้านนโยบายการวางแผน งานโครงการในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากต้องการมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายงบประมาณและจัดระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ทุกภาคส่วน

การวิเคราะห์ด้วยหลักที่มาจากแนวคิดทฤษฎีของการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา 87 (1) (2) และแนวคิดทฤษฎีของ พาย (Pye อ้างใน สุจิต บุญบงการ 2550: 8-9) ที่กล่าวถึง การพัฒนาการทางการเมือง ก็คือ รากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ (Political Development as the Political Prerequisite of Economic Development) หมายถึง เมื่อให้ความสนใจเกี่ยวกับปัญหาความเจริญทางเศรษฐกิจและมีความจำเป็นที่จะแปรรูปของเศรษฐกิจที่หยุดนิ่ง เพื่อเป็นเศรษฐกิจที่เจริญได้ในระดับสม่าเสมอ นักเศรษฐศาสตร์กล่าวโดยพลันว่า สภาพทางการเมืองและสังคมจะมีบทบาทอย่างแน่วแน่ในการขัดขวางหรือเอื้ออำนวยต่อการเพิ่มขึ้นในรายได้เฉลี่ยต่อหัว จึงเป็นการเหมาะสมที่จะคิดว่าการพัฒนาการทางการเมือง คือ สภาพระบอบการเมืองจะต้องเอื้ออำนวยต่อระบบเศรษฐกิจ รวมถึงสภาพทางสังคมต้องให้การสนับสนุนการเมืองและเศรษฐกิจด้วย และพาย ยังได้กล่าวต่อไปอีกว่า การพัฒนาการทางการเมือง คือ การเมืองในสังคมอุตสาหกรรม (Political Development as the Politics Typical of Industrial Societies) เป็นคำจำกัดความที่สองของการพัฒนาการทางการเมือง ซึ่งต้องมีความผูกพันอย่างแนบแน่นทางเศรษฐกิจเป็นความเห็นที่มีลักษณะเป็นนามธรรมของการเมืองโดยสังคม จะมีความเจริญอย่างมากในทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม จะมีข้อสันนิษฐานที่ว่า ชีวิตในสังคมอุตสาหกรรม จะนำไปสู่ชีวิตทางการเมืองอีกแบบหนึ่ง ตามความหมายของสังคมอุตสาหกรรมไม่ว่าจะเป็นประชาธิปไตยหรือเผด็จการซึ่งมีมาตรฐานพฤติกรรมทางการเมืองและการปฏิบัติซึ่งเป็นลักษณะของการพัฒนาการทางการเมืองที่เน้นการให้สวัสดิการและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งเป็นจุดที่มุ่งหมายบ้นปลายของการพัฒนาการทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม

จากแนวคิดของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ พาย (Pye อ้างใน สุจิต บุญบงการ 2550: 8-9) การพัฒนาทางการเมืองคือ รากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ (Political Development as the Political Prerequisite of Economic Development) และการเมืองในสังคมอุตสาหกรรม (Political Development as the Politics Typical of Industrial Societies) ประกอบกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 (1) (2) ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้าไปมีบทบาทด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน งานและโครงการ ในท้องถิ่นได้และภาครัฐต้องรับฟังความคิดเห็นก่อนด้วย จึงส่งผลให้ภาครัฐกิจท้องถิ่นสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายท้องถิ่นได้อย่างมาก ซึ่งอาจเป็นช่องทางให้ภาครัฐกิจท้องถิ่นเข้าไปเพื่อประสงค์เช่นใด กล่าวคือ เพื่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น หรือเพื่อการเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์จากท้องถิ่น

กล่าวสรุปได้ว่า บทบาทด้านนี้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่นได้อย่างมาก ซึ่งถ้าหากมีกฎหมายและระเบียบที่เคร่งครัดชัดเจนเพื่อมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาครัฐกิจท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญต่อกับนโยบายการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นซึ่งจะมีผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ขณะเดียวกันต้องมีการควบคุมมิให้นักธุรกิจในพื้นที่ท้องถิ่นกับนักการเมืองท้องถิ่นร่วมมือกันดำเนินนโยบายท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย หากจัดปัญหาได้จะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้อย่างมาก

1.3 บทบาทด้านการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่น

ระบบการเมือง ประกอบด้วย 3 อำนาจ คือ อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจตุลาการ ซึ่งเป็นลักษณะของการตรวจสอบถ่วงดุลกันหลักการที่สำคัญก็คือ อำนาจหนึ่งจะไปครอบงำอีกอำนาจหนึ่งมิได้ ทั้งสามอำนาจมีความเป็นอิสระต่อกัน ขณะที่ระบบราชการ คือ แหล่งอำนาจของระบบการเมือง นักการเมืองจึงมาใช้ระบบราชการเพื่อสร้างฐานอำนาจให้กับการเมือง

ระบบการเมืองท้องถิ่น เป็นระบบการเมืองที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองระดับชาติ ระบบการเมืองท้องถิ่นมีองค์ประกอบ คือ อำนาจบริหารและอำนาจนิติบัญญัติ ประกอบกันเป็นสภาท้องถิ่น ทำหน้าที่ตรวจสอบถ่วงดุลเพื่อมิให้ฝ่ายบริหารท้องถิ่นทำการทุจริตหรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์จากการบริหารท้องถิ่น ซึ่งการควบคุมตรวจสอบการบริหารท้องถิ่นแบ่งเป็นสองลักษณะ คือ

ลักษณะแรก การตรวจสอบควบคุมโดยฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นสายการบังคับบัญชาตามลำดับชั้นของการบริหารราชการท้องถิ่นตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่กลั่นกรองติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่นเพื่อมิให้มีการทุจริตจากการใช้อำนาจหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์จากท้องถิ่น

ลักษณะที่สอง การตรวจสอบควบคุมโดยองค์กรอื่น ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 กำหนดให้องค์กรตรวจสอบ ประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ สื่อมวลชน การควบคุมตรวจสอบโดยฝ่ายประชาชนผ่านกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง

ดังนั้นในการบริหารท้องถิ่นของนักการเมืองท้องถิ่นที่เข้าสู่อำนาจทางการเมืองท้องถิ่นจึงต้องมีความโปร่งใสสามารถติดตามประเมินผลและถูกตรวจสอบได้ ทั้งนี้ได้ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น

จากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 (3) เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความเห็นในด้านนี้ พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นมีความแตกต่างกันไป 2 ประเด็น คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านนี้เท่าที่ควรหรือมีแต่น้อยมากโดยอธิบายว่าอำนาจหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่นเป็นอำนาจของหน่วยงานรัฐที่มีกฎหมายรองรับให้อำนาจไว้ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน(คตง.) ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ศาลยุติธรรม เป็นต้น ซึ่งทำให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะเข้าไปตรวจสอบการบริหารงานภายในท้องถิ่นได้อย่างที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้แต่อย่างไร เพราะเหตุที่ว่าการบริหารท้องถิ่นมีการอาศัยความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มอำนาจการเมืองระดับชาติที่ครอบงำกลุ่มอำนาจการเมืองระดับท้องถิ่นซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ค้ำจุนและประสานผลประโยชน์ร่วมกันมาโดยตลอด ขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย ให้ความเห็นว่าภาคธุรกิจมีบทบาทด้านนี้ แม้จะไม่อำนาจในการลงโทษแต่ก็สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการทำหน้าที่ได้เพราะภาคธุรกิจได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการในองค์กรตรวจสอบ แม้จะไม่มีอำนาจหน้าที่เสมือนเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ แต่ภาคธุรกิจมีคุณภาพในแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ ขณะเดียวกันก็มีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการเพื่อทำการตรวจสอบการบริหารงานท้องถิ่นได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มกรรมการบริษัททั้งหมดมีความเห็นว่า“ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านการติดตามและตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน”โดยสรุปความเห็นได้ อาทิ

นายธีระพล จีงวิวัฒนาภรณ์ กรรมการบริษัท โตโยต้าอำนาจเจริญ จำกัด
ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านการติดตามและตรวจสอบเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่นหรือ โดยตนเองเป็นเลขาฯหอการค้าจังหวัดอำนาจเจริญ ไม่ได้รับการร้องขอให้ทำหน้าที่

จากท้องถิ่นโดยตรง ในการตรวจสอบการทุจริตในท้องถิ่นจะมีคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด ซึ่งมีโควตาให้ภาคธุรกิจในพื้นที่เข้าไปร่วมคณะด้วย เท่าที่ทราบมาคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดก็ไม่ได้แสดงบทบาทมากเท่าที่ควรคงเพราะไม่ต้องการทำถึงขั้นรุนแรง ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานภาคธุรกิจก็มีบทบาทน้อยมาก กลุ่มที่จะตรวจสอบได้ดีก็คือ กลุ่มธุรกิจในท้องถิ่นที่เป็นฝ่ายตรงข้ามแต่เป็นกลุ่มธุรกิจอาชีพเดียวกันจะเป็นผู้ร้องเรียนและเป็นผู้ร้องขอให้ตรวจสอบกันเอง ตนคิดว่าบทบาทด้านนี้แทบจะไม่มี อีกอย่างจังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดเล็กจึงเป็นระบบเครือญาติไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ทำให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นบางกลุ่มกับนักการเมืองท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กันมาก่อนแล้วมีการพึ่งพาอาศัยกันมาได้โดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันแต่อย่างใด

นางผ่องพรรณ เสงี่ยมศักดิ์ กรรมการบริษัท สุรัชอำนาจปิโตรเลียม จำกัด

ให้ความเห็นว่า ทุกคนรู้จักเป็นเพื่อนกันมานานแล้วเมื่อได้เป็นนักการเมืองท้องถิ่นก็รักษามิตรภาพที่ดีต่อกันไว้ซึ่งตนเคยรับราชการมาก่อนพอมีธุรกิจปั้มน้ำมันที่ต้องค้าขายในท้องถิ่นแล้วจึงไม่คิดขัดแย้งกับท้องถิ่น

นายไกรรัฐ พูลจิตร กรรมการบริษัท พูลจิตรฟาร์ม จำกัด ให้ความเห็นว่า ไม่มีบทบาทด้านนี้แต่อย่างใด เพราะการที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นจะเข้าไปติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานของนักการเมืองท้องถิ่น คิดว่าคงทำได้ยากเพราะจะมีการปกปิด ปิดกั้นแทบทุกขั้นตอน อีกอย่างหนึ่งภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่อยากจะสร้างปัญหากับนักการเมืองท้องถิ่น เพราะอาจมีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจของตนเองก็ได้ แต่ถ้าหากทราบปัญหามาก็จะใช้วิธีด้วยการนำมาเล่าสู่ให้สมาชิกในภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้รับทราบต่อไปส่วนจะจัดการปัญหากันอย่างไรตนเองก็ไม่ได้ติดตามผลแต่อย่างใด

นางสาวทิวาวรรณ ผุยมูลตรี กรรมการบริษัท อำนาจเจริญ น้ำมันปาล์ม จำกัด

ให้ความเห็นว่า การที่จะเฝ้าติดตามและตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของท้องถิ่น คิดว่าภาคธุรกิจคงไม่เวลาเพียงพอที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวได้ อีกอย่างหนึ่งก็รับรู้กันในท้องถิ่นว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นกับผู้บริหารท้องถิ่นมีการอุปถัมภ์แบบเครือญาติกันแทบทุกคน จึงคิดว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นคงไม่ต้องการเข้าไปมีบทบาทด้านนี้แต่อย่างใด เพียงแต่นำไปพูดคุยกันภายในกลุ่มหรือนำไปบอกเล่าให้องค์กรธุรกิจในท้องถิ่นที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ให้ได้รับทราบเท่านั้น ส่วนองค์กรธุรกิจจะดำเนินการอย่างไรก็ไม่ได้ติดตามทวงถามเพราะทราบอยู่แล้วว่านักการเมืองท้องถิ่นก็มาจากรอบครัวที่ประกอบธุรกิจในท้องถิ่นมาก่อนแทบทั้งหมด

นายเชิรวิษฐ์ รตนบุญเสริม กรรมการบริษัท เควีพี ออโต้เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด

ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านนี้มากเท่าที่ควร เพราะการทำหน้าที่ในการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติงานของท้องถิ่น ต้องใช้ผู้มีอำนาจในการลงโทษจึงจะเกิดความเกรงกลัว เช่น

ปปช. สตง.หรือหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง ภาคธุรกิจในห้องถิ่นจะเข้าไปในฐานะคณะกรรมการร่วมตรวจสอบเพื่อให้เกิดความโปร่งใสเท่านั้น อีกอย่างหนึ่งองค์กรธุรกิจในห้องถิ่น เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ชมรมธุรกิจต่าง ๆ ได้ส่งตัวแทนเข้าไปร่วมเป็นคณะกรรมการก็เป็นคนในพื้นที่ซึ่งประกอบธุรกิจอยู่ในท้องถิ่นนั้น และยังมีความสนิทสนมกับนักการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างดีเรียกว่าเป็นเครือญาติกันมาก่อนมีผลประโยชน์ร่วมกันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน การที่จะตรวจสอบแบบจริงจังนั้นก็ไม่เกิดขึ้นได้แต่อย่างใด คงเป็นเพียงทำหน้าที่ให้แล้วเสร็จแล้วรายงานให้ครบถ้วนไป

กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น ให้ความเห็นว่า “ภาคธุรกิจมีบทบาทด้านการติดตามและตรวจสอบเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานในห้องถิ่น” โดยมีความเห็น ดังนี้

นายพรเทพ ชูปวา ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจมีบางคนเป็นนักหนังสือพิมพ์ จะใช้วิธีการสะท้อนออกมาในหน้าหนังสือพิมพ์เท่านั้น เพราะคิดว่าที่จะเข้าไปตรวจสอบประเมินผลกับผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง การตรวจสอบการทุจริต จะไม่เป็นลักษณะของการแสดงบทบาทแต่จะเข้าไปขุดคุ้ยแล้วจะนำมาสอบถามกันคิดว่า เช่น โครงการนั้นผลเป็นอย่างไรดีหรือเปล่า โครงการนั้นถนนไม่ดี ภาคธุรกิจจะไม่เข้าไปตรวจสอบถึงการใช้งบประมาณคุ้มค่าหรือไม่ ส่วนเรื่องตรวจสอบการแสวงหาผลประโยชน์ในการจัดซื้อจัดจ้างในเทศบาลเมืองอำนาจเจริญให้กับบริวารและพวกพ้อง จะมีคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ โดยมีภาคธุรกิจรวมอยู่ด้วยแต่ก็ไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบจึงไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่งเอกสารให้ลงชื่อก็ต้องลงชื่อตามกันไป ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทในการตรวจสอบการบริหารเชิงอุปถัมภ์ทำให้จังหวัดอำนาจเจริญไม่ปรากฏข่าวแต่อย่างใด ขณะที่โครงการต่าง ๆ เป็นเรื่องของผู้บริหารท้องถิ่นกับผู้รับเหมาในส่วนของภาคธุรกิจมีเพียงแต่สอบถามถึงโครงการดีหรือไม่ ใช้งบประมาณเท่าไร ซึ่งเป็นเพียงเสียงสะท้อนรอบนอก มิใช่บทบาทโดยตรงของภาคธุรกิจแต่อย่างใด

นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทด้านการติดตามและตรวจสอบเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานในห้องถิ่นอย่างมาก การแสดงบทบาทด้านนี้จะผ่านมาทางหอการค้าจังหวัดอำนาจเจริญ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดอำนาจเจริญ ชมรมการท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ ชมรมโรงสีข้าวจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นต้น ภาคธุรกิจในห้องถิ่นเป็นกรรมการแผนพัฒนาและติดตามผล แม้แต่ผู้ทรงคุณวุฒิในส่วนของประชาชนก็มาจากภาคธุรกิจในห้องถิ่นเพื่อเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลให้เกิดประโยชน์ในห้องถิ่น ส่วนเรื่องปัญหาการบริหารท้องถิ่นเชิงอุปถัมภ์นั้นคิดว่าภาคธุรกิจในห้องถิ่นมีการอุปถัมภ์มากกว่า เรียกว่า นักธุรกิจ นักการเมือง ข้าราชการ เวลานี้มีการเปลี่ยนไปจากนักธุรกิจท้องถิ่นกลายbecomeนักการเมืองท้องถิ่นให้ลูกเข้ารับราชการในตำแหน่งที่สูงขึ้นก็กลายเป็น

ที่มาของการอุปถัมภ์ต่อกัน ซึ่งที่ผ่านมารเริ่มจากข้าราชการอุปถัมภ์กันเองต่อมากลายเป็นนักการเมืองอุปถัมภ์ข้าราชการ แต่ตอนนี้กลายเป็นว่านักธุรกิจท้องถิ่นได้กลายมาเป็นตัวฮั้ว ใ้การอุปถัมภ์ทั้งนักการเมืองท้องถิ่นและข้าราชการท้องถิ่น แต่โดยภาพรวมแล้วยังเห็นว่าภาคธุรกิจในพื้นที่มีบทบาทด้านนี้อยู่บ้าง เพราะการเสนอความคิดเห็นไม่ถูกรอบงาเหมือนข้าราชการ อีกอย่างภาคธุรกิจในท้องถิ่นจะเป็นกลุ่มที่มีข้อมูลในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นที่น่าเชื่อถือได้ แต่การตรวจสอบก็ไม่ก่อให้เกิดความชัดเจนเพราะติดที่ความสัมพันธ์ส่วนตัวต่อกัน

นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ตั้งแต่ก่อตั้งเทศบาล ตนเห็นว่าภาคธุรกิจเริ่มที่จะมีบทบาทด้านนี้นับตั้งแต่มีการร้องเรียนเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างจากธุรกิจรับเหมาก่อสร้างเพราะตัวเองไม่ได้งาน ลงแข่งสู้ราคาไม่ได้ ทำให้ไม่ถูกระเบียบ แต่เทศบาลก็ได้ตรวจสอบพร้อมทั้งได้เชิญสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สื่อมวลชนทั้งส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสังเกตการณ์เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ซึ่งคิดว่าการร้องเรียนนี้มีข้อบทบาทของภาคธุรกิจแต่อย่างใด น่าจะเป็นเพียงการใช้สิทธิ์ในการปกป้องผลประโยชน์ที่ควรได้เท่านั้น ส่วนปัญหาเรื่องความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์และการประสานผลประโยชน์การจัดซื้อจัดจ้างนั้น เทศบาลเมืองอำนาจเจริญไม่มีปัญหาด้านนี้เพราะเป็นจังหวัดเล็ก อาจสรุปความเห็นได้ว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทด้านการติดตามและตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่น

กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทด้านการติดตามและตรวจสอบเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่น”โดยมีความเห็น ดังนี้

นายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทด้านการติดตามและตรวจสอบเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่น โดยภาคธุรกิจจะมาในรูปของคณะกรรมการต่าง ๆ อาทิ คณะกรรมการประเมินผลโครงการ ซึ่งจะมีการกระตุ้นให้ท้องถิ่นให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น การตรวจสอบการหาผลประโยชน์จากโครงการในท้องถิ่น ผลที่ได้จากบทบาทด้านนี้ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องยึดระเบียบปฏิบัติมากขึ้นทำให้ต้องหยุดพฤติกรรมที่ไม่ดี และมีผลดีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นอีกด้วย

นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ มีความเห็นว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทด้านนี้โดยมีตัวแทนในรูปของคณะกรรมการเข้ามาตรวจสอบและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่น แต่การตรวจสอบโดย สตง. ที่ผ่านมามีการทุจริตในท้องถิ่น คงเพราะว่าที่ปรึกษาท่านนายกฯส่วนหนึ่งมาจากภาคธุรกิจ ซึ่งทุกเช้าวันจันทร์จะจัดให้มีการประชุมโดยเชิญทุกภาคส่วนและภาคธุรกิจเข้าประชุมด้วย จึงขจัดปัญหาการแสวงหาผลประโยชน์ให้บริวารและพวกพ้องได้

โดยสรุป บทบาทของภาคธุรกิจต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นในด้านติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่น จากการให้สัมภาษณ์แสดงความเห็นของทั้งสาม กลุ่มตัวอย่างพบว่า มีความเห็นที่ยังขัดแย้งกันอยู่โดยกลุ่มกรรมการบริษัททั้งหมดให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่มีบทบาทในด้านติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่น แต่ความเห็นดังกล่าวไปขัดแย้งกับความเห็นของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นและกลุ่มข้าราชการท้องถิ่น โดยทั้งสองกลุ่มกลับเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่น ซึ่งหากอธิบายตามตัวบทกฎหมายจะได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น จากบทบัญญัตินี้ทำให้ฝ่ายการเมืองท้องถิ่นและฝ่ายราชการท้องถิ่นต้องมีหนังสือแจ้งไปยังกลุ่มธุรกิจในท้องถิ่นให้เข้าร่วมในการทำหน้าที่คณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลการทำงานท้องถิ่น ซึ่งที่ผ่านมาพบว่า มีประธานองค์กรธุรกิจท้องถิ่นได้ส่งตัวแทนมา เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ชมรมธุรกิจในจังหวัด เป็นต้น เข้าร่วมเป็นคณะทำงานหรือคณะตรวจสอบติดตามประเมินผลกับท้องถิ่นตลอดมา แม้จะมีผลประโยชน์บ้าง แต่ก็แก้ไขกันได้ จึงไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งที่รุนแรงต่อกันแต่อย่างใด

การวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยกลุ่มกรรมการบริษัทที่ศึกษา และกลุ่มธุรกิจอื่นที่มีใช้บริษัท เช่น กลุ่มที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด กลุ่มที่เป็นร้านค้าทั่วไป เป็นต้น โดยผู้ศึกษาในฐานะเป็นนายทะเบียนหอการค้าประจำจังหวัดอำนาจเจริญ จึงต้องมีส่วนร่วมในการ ประชุมคณะกรรมการหอการค้า และการประชุมสามัญประจำปีของหอการค้าจังหวัดอำนาจเจริญ ทำให้พบว่าทั้งกรรมการและสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมทั้งหมดอยู่ในภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยการสังเกตพฤติกรรมการประชุมสมาชิกทุกคนมีความสัมพันธ์ในหลายแบบอาทิ แบบเครือญาติ คือมีนามสกุลเดียวกัน เช่น ประธานหอการค้าจังหวัด กรรมการบริษัท หุ่นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการร้านค้ารายย่อย จะมีนามสกุล ตั้งตระกูลวงศ์ หรือมีความสัมพันธ์ส่วนตัวและธุรกิจ เช่น นามสกุล คณาแสน ที่มีความสนิทสนมกันอย่างมากในฐานะที่เป็นคนดั้งเดิมในท้องถิ่นและได้รับการเคารพจากสมาชิกอย่างมาก ในการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมซึ่งแม้จะมีใช้กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาก็ตามแต่ก็เป็นกลุ่มสมาชิกภาคธุรกิจเดียวกันในการประชุมปรึกษาหารือก็จะเป็นลักษณะพึ่งพา ประสานประโยชน์ทางธุรกิจและทางสังคมให้ความช่วยเหลือต่อกัน มิได้มีการโต้เถียงในเรื่องการบริหารการเมืองท้องถิ่นแต่อย่างใด ชื่อนำสังเกตอีกประการหนึ่งคือ สมาชิกของหอการค้าจังหวัดที่มีธุรกิจเกี่ยวกับการก่อสร้าง เช่น การรับเหมาก่อสร้างรายใหญ่ การค้าวัสดุก่อสร้าง การรับเหมาก่อสร้างรายเล็ก การค้าที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้าง เป็นต้น จะเป็นนักธุรกิจกลุ่มเครือญาตินามสกุล

เดียวกันทั้งหมด ดังนั้นการที่มีธุรกิจที่ไม่เหมือนกันจึงมิใช่คู่แข่งกันทางธุรกิจในห้องถิ่นแต่อย่างไร ซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สมาชิกหอการค้าจังหวัดไม่คิดที่จะเสนอตัวเพื่อก่อให้เกิดความขัดแย้งต่อกัน ไม่คิดที่จะสร้างความบาดหมางต่อกันซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสมาชิกในที่ประชุมที่มีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นมาก่อน และอาจส่งผลเสียไปยังธุรกิจของคนอีกด้วย เมื่อศึกษาวิเคราะห์ไปที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 “มาตรา 87 (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยในระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น”การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ให้องค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายมีอำนาจในการตรวจสอบไว้ก็ตาม และภาคธุรกิจได้เสนอให้องค์กรภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้รับการแต่งตั้งให้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติในท้องถิ่น แต่แนวทางการปฏิบัติของประธานกลุ่มองค์กรธุรกิจ เช่น ประธานหอการค้าจังหวัด ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด ประธานชมรมธุรกิจทั้งหลายในจังหวัด เป็นต้น จะได้รับการแต่งตั้งจากท้องถิ่นให้เป็นคณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการแผนพัฒนาและติดตามผลการปฏิบัติงาน คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน เป็นต้น จากการให้สัมภาษณ์แสดงความเห็นของกรรมการบริษัทที่ศึกษาพบว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านนี้แต่อย่างใดซึ่งที่กล่าวมาน่าจะมีสาเหตุหลักคือ ปัญหาความสัมพันธ์ของภาคธุรกิจในท้องถิ่นกับนักการเมืองท้องถิ่นที่มีความผูกพันกันเช่นกรณี นามสกุล ตั้งตระกูลวงศ์ จะประกอบธุรกิจในหลายสาขาอาชีพซึ่งมีจำนวนมากในท้องถิ่นและเป็นสมาชิกภาคธุรกิจในท้องถิ่น เช่น สมาชิกหอการค้าจังหวัด สมาชิกสภาอุตสาหกรรมจังหวัด สมาชิกชมรมธุรกิจอื่นในจังหวัด เป็นต้น แต่การที่ความเห็นของกลุ่มกรรมการบริษัทไปขัดแย้งกับความเห็นของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นและกลุ่มข้าราชการท้องถิ่นที่เห็นว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่น การที่ทั้งสองกลุ่มให้ความเห็นขัดแย้งกับกรรมการบริษัทเช่นนี้ น่าจะมาจากการที่เป็นข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำจะต้องมีหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น การที่กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นและกลุ่มข้าราชการท้องถิ่นได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้แล้วนั้น เพื่อให้มีผลในการยืนยันว่าได้ทำให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีส่วนร่วมและเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลในท้องถิ่นแล้วนั้น จึงได้ให้ความเห็นไปว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทด้านติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักแนวคิดทฤษฎี การที่ภาคธุรกิจท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านนี้แต่อย่างใดนั้น เพราะน่าจะมาจากปัญหาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างภาคธุรกิจท้องถิ่นกับนักการเมืองท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน จึงต้องถ้อยทีถ้อยอาศัยต่อกันในการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์มากกว่าที่จะไปสร้างปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันและยังไม่มีเป็นผลดีต่อการประกอบธุรกิจในท้องถิ่นอีกด้วย ซึ่งตรงกับแนวคิดของ สนิท สมักรการ (2533: 32) คือ การแบ่งระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยได้เป็น 4 รูปแบบ คือ 1 รูปแบบระบบอุปถัมภ์ในหมู่ญาติ นับว่าเป็นระบบที่เก่าแก่มากระบบหนึ่งในสังคมไทยตามวัฒนธรรมความสัมพันธ์ระหว่างญาติอาวุโส (พี่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย) กับญาติ ผู้น้อง (น้องลูก หลาน หลาน) เป็นความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์อย่างชัดเจน และน่าจะเป็นระบบที่คงทนถาวรที่สุดด้วย 2 รูปแบบระบบอุปถัมภ์ในหมู่มิตรสหาย ความเป็นเพื่อนในสังคม ปรากฏหลายได้รูปแบบ เช่น เพื่อนเล่น เพื่อนร่วมรุ่น เพื่อนร่วมสถานศึกษา และเพื่อนตาย เป็นต้น ความคาดหวังระหว่างเพื่อนมีความลึกซึ้งและมากกว่าบางสังคม เพื่อนในสังคมไทยคาดหวังต่อกันและกันมากกว่า ความเป็นเพื่อนแท้จึงมักจะวัดกันได้ด้วยพฤติกรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลกันหรือการที่เพื่อนซึ่งมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจที่ดีกว่าได้ให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนผู้ด้อยฐานะอย่างสม่ำเสมอ ความสัมพันธ์อันที่เพื่อนก็จะแนบแน่นมากขึ้นจนถึงขั้นกลายเป็นญาติสนิทกันก็ได้เพื่อนผู้ได้รับความอุปถัมภ์ทางด้านวัตถุก็จะตอบแทนด้วยความจงรักภักดี รู้จักบุญคุณ คอยป้องกันเพื่อนผู้ให้ความอุปถัมภ์ด้วยวิธีการต่างๆ ตามสติปัญญา และความสามารถที่ตนมีอยู่ การตอบแทนบุญคุณบางครั้งก็แสดงออกด้วยการสรรหาสิ่งเล็กๆ น้อยๆ มาไว้ในโอกาสอันควร 3 รูปแบบระบบอุปถัมภ์ในองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือของเอกชนก็ตามจะถูกมองในแง่ลบอยู่ตลอดเวลาว่าระบบอุปถัมภ์ ทำให้ระบบบริหารขาดประสิทธิภาพ ซึ่งก็มีส่วนจริงอยู่บ้าง การใช้ระบบอุปถัมภ์มากเกินไปอาจจะทำให้เกิดความระส่ำระสาย เกิดการเลิขวิญญ์และกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกลุ่มที่อยู่นอกวงแห่งการอุปถัมภ์ได้เช่นกัน และ 4 รูปแบบระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพ เป็นระบบอุปถัมภ์ที่น่าจะมีลักษณะคงทนน้อยกว่าแบบอื่นที่กล่าวมาแล้ว แต่ลักษณะอื่นของระบบอุปถัมภ์ก็ยังมีครบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการปฏิบัติต่างตอบแทน ความสูงศักดิ์ของผู้อุปถัมภ์และความจงรักภักดีของผู้รับการอุปถัมภ์ สำหรับ สังคมไทยระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพหรือข้ามอาชีพนี้ อาจจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ 1 กลุ่มข้าราชการ พ่อค้า และ 2 กลุ่มนักการเมือง ชาวไร่ ชาวนา ซึ่งกลุ่ม 1 จะมีการอุปถัมภ์ระหว่างข้าราชการและพ่อค้าเป็นไปในรูปของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ด้านวัตถุระหว่างกันมากกว่า คือ ฝ่ายราชการจะอำนวยความสะดวกประโยชน์ให้แก่พ่อค้า นักธุรกิจ ซึ่งจะเป็นฝ่ายทดแทนบุญคุณหรือตอบแทนด้วยการให้เงินทองหรือทรัพย์สินมีค่าอย่างอื่น ส่วนกลุ่ม 2 จะเป็นการอุปถัมภ์ระหว่างนักการเมืองกับชาวไร่ ชาวนาด้านการเงินเพื่อการเลือกตั้งครั้งต่อไป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติไว้ในมาตรา 87

รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (3) ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น

จะเห็นได้ว่าแม้ว่าแนวคิดของรัฐธรรมนูญ (3) ภาครัฐให้การส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐก็ตาม แต่ประเด็นนี้จากการศึกษาวิจัยกลับพบว่ามี ความขัดแย้งกันอย่างสิ้นเชิงโดยภาคธุรกิจท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านการติดตามตรวจสอบในท้องถิ่นแต่อย่างใด คงเนื่องจากความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของนักการเมืองท้องถิ่นและนักธุรกิจท้องถิ่นที่มีมาอย่างยาวนานซึ่งตรงกับแนวคิดของ สนิท สัมครการ ที่กล่าวถึง 4 รูปแบบของระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย การที่ภาคธุรกิจท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านนี้แต่อย่างใดนั้นอาจทำให้เข้าใจได้ว่า การที่ไม่มีบทบาทในการตรวจสอบท้องถิ่นนั้น น่าจะมีสาเหตุมาจากการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน และนำไปสู่การมีผลประโยชน์ทับซ้อนต่อกันตลอดเวลาที่เป็นได้ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องเข้มงวดในการตรวจสอบและสร้างเกราะป้องกันการใช้อำนาจของนักการเมืองท้องถิ่นมิให้มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับนักธุรกิจท้องถิ่นหรือมิให้นักการเมืองท้องถิ่นและนักธุรกิจท้องถิ่นมีผลประโยชน์ทับซ้อนกันในท้องถิ่น หากภาครัฐสามารถแทรกแซงเข้าไปตรวจสอบในกระบวนการบริหารท้องถิ่นได้ทุกขั้นตอนแล้วนั้น ก็จะทำให้มีผลต่อการแก้ไขปัญหาจนนำไปสู่การพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

กล่าวสรุปจากหลักข้อมูลการมีส่วนร่วมโดยตรงกับหลักแนวคิดทฤษฎีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์และแนวคิดกฎหมายท้องถิ่น ทำให้อธิบายกลุ่มกรรมการบริษัทได้ว่าแม้การให้ความเห็นจะไม่สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นและกลุ่มข้าราชการท้องถิ่นก็ตาม แต่หากวิเคราะห์ถึงสภาพภูมิหลัง สิ่งที่ปรากฏความเป็นจริงทางสังคม การเป็นสมาชิกหอการค้าจังหวัด หรือเป็นสมาชิกภาคธุรกิจอื่นในจังหวัด สถานภาพส่วนตัว ฐานะทางสังคม การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของนักการเมืองท้องถิ่นและข้าราชการท้องถิ่น ประกอบกับผู้ศึกษาได้ทำการสอบถามความเห็นจาก นายไมตรี ไหว้พรหม หัวหน้างานพรรคการเมือง ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ กกต.ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ในบทบาทด้านนี้ก็ได้รับคำตอบว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านการติดตามตรวจสอบแต่อย่างใด ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นก็ทราบถึงความสัมพันธ์ของภาคธุรกิจกับนักการเมืองท้องถิ่นคืออยู่แล้ว และผู้ศึกษาได้ไปสอบถาม นายมานิต จงจิตต์เวชกุล กรรมการบริษัท เอ็น พี เอ็นมอเตอร์ จำกัด และนางชุดิมา สีหาวงษ์ กรรมการบริษัท เอส.พี. โมโตครอส อำนาจเจริญ จำกัด ซึ่งมีใช่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเพื่อขอทราบความเห็นถึงบทบาทของภาคธุรกิจในการติดตามตรวจสอบนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งได้ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจไม่มีบทบาท

ด้านนี้เพราะตัวนักธุรกิจในท้องถิ่นกับนักการเมืองท้องถิ่นต่างก็มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างมาก ประกอบกับการที่ผู้ศึกษามีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมโดยตรงในการประชุมคณะกรรมการหอการค้า จังหวัดปี 2553 ได้เห็นคณะกรรมการแสดงออกถึงความมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน และในการประชุม ใหญ่สามัญสมาชิกหอการค้าจังหวัดประจำปี 2554 ได้เห็นการแสดงออกของสมาชิกที่ส่วนใหญ่ เป็นนักธุรกิจเชื้อสายจีนที่สูงอายุซึ่งได้รับความนับถือจากนักธุรกิจรุ่นใหม่ จึงอาจสรุปว่าภาคธุรกิจ ในท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานในท้องถิ่นแต่อย่างใด

1.4 บทบาทด้านการให้การเรียนรู้อบรมกล่อมเกลากการเมืองท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีหลายรูปแบบ เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้กำหนดสิทธิหน้าที่ขอบเขตการแสดงออกว่าสามารถทำได้อย่างไร เพียงใด และเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์การมีส่วนร่วม วิธีการถ่ายทอดการเรียนรู้การอบรมกล่อมเกลากการเมืองให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจจึงเป็นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นหน้าที่องค์กรทางการเมือง เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง พรรคการเมือง องค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตย เป็นต้น

ระบบการเมืองท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตยเป็นส่วนหนึ่งที่มาจากการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นได้ปกครองตนเองตามวิถีทางการเมือง การปกครองท้องถิ่น ขณะที่ปัญหามากมาย คือ การที่ประชาชนส่วนใหญ่ที่อยู่ในท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองท้องถิ่นที่ถูกต้อง จึงเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนที่จะต้องร่วมมือกันเพื่อสร้างพื้นฐานแห่งความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

ภาคธุรกิจในท้องถิ่นเป็นองค์กรเอกชนที่อยู่ใกล้ชิดและมีความสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด จึงควรที่จะมีบทบาทในการให้การเรียนรู้สร้างความเข้าใจอบรมกล่อมเกลากการเมืองท้องถิ่นให้กับประชาชนในท้องถิ่นทราบถึงความสำคัญของระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมและประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ให้สัมภาษณ์แสดงความเห็นถึง บทบาทภาคธุรกิจในท้องถิ่นด้านการให้การเรียนรู้ อบรมกล่อมเกลากการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

กลุ่มกรรมการบริษัททั้งหมด ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านการให้การเรียนรู้ อบรมกล่อมเกลากการเมืองท้องถิ่น โดยสรุปความเห็น ดังนี้

นายวิทยา ปัตตะนี กรรมการบริษัท เกรท แอปไพร์ซัล จำกัด ให้ความเห็นว่า ภาครัฐกิจไม่มีบทบาทด้านการให้การเรียนรู้ อบรมกล่อมเกลากการเมืองท้องถิ่นแก่ประชาชนในท้องถิ่นแต่อย่างไร เพราะเหตุว่าตัวนักธุรกิจแต่ละคนก็จะให้ความสำคัญในการประกอบธุรกิจของตนเองมากกว่าเนื่องจากได้ลงทุนไปจำนวนมากและต้องใช้เวลาเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจของตนเอง

นายเชิรวิทย์ รัตนบุญเสริฐ กรรมการบริษัท เควีพี ออโต้เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด ให้ความเห็นว่า โดยที่ตนเองยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองที่ดีพอ การที่จะไปอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นคงไม่สามารถทำได้ ที่เห็นมาก็ไม่มีภาครัฐกิจในท้องถิ่นรายใดที่เข้ามาจัดการอบรมความรู้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นคงมีแต่หน่วยงานของรัฐ เช่น กกต. เป็นต้น

นางรุจิ วิระ กรรมการ บริษัท สกอต ไทย ฟาร์ม จำกัด ให้ความเห็นที่สอดคล้องกับนายวิทยา ปัตตะนี กรรมการบริษัท เกรท แอปไพร์ซัล จำกัด ที่ว่า ตนเองมีความสนใจที่จะมีส่วนในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ แต่เท่าที่พบเห็นการเมืองท้องถิ่นในตำบลของตนเองนั้นไม่พบว่ามีภาครัฐกิจเข้ามาจัดการอบรมให้การเรียนรู้ให้กับประชาชนแต่อย่างไร

นางฐนันท์ ถาวรีย์นิชกุล กรรมการบริษัท อำนาจชัยศิริธุรกิจ จำกัด ให้ความเห็นที่สอดคล้องว่า ภาครัฐกิจไม่มีบทบาทด้านนี้แต่อย่างไร ตนเองประกอบธุรกิจการรับจำนำทรัพย์สินในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ซึ่งไม่ห่างจากเทศบาลเมืองเท่าไรและมีโอกาสที่จะได้รู้ถึงความเคลื่อนไหวทางการเมืองท้องถิ่นแต่ก็ไม่เคยพบว่าภาครัฐกิจจะมีการจัดอบรมหรือให้การเรียนรู้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลแต่อย่างไร

กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น ให้ความเห็นว่า ภาครัฐกิจไม่มีบทบาทด้านการให้การเรียนรู้อบรมกล่อมเกลากการเมืองท้องถิ่นโดยมีความเห็น ดังนี้

นายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาครัฐกิจแม้จะใกล้ชิดและมีโอกาสพูดคุยกับประชาชนตลอดเวลาแต่เห็นว่าไม่มีบทบาทด้านการให้การเรียนรู้ อบรมกล่อมเกลากการเมืองท้องถิ่นแก่ประชาชนในท้องถิ่นแต่อย่างไร แม้ในช่วงเวลาที่จะจัดให้มีการเลือกตั้งในท้องถิ่น ภาครัฐกิจก็ไม่เคยให้ความรู้หรือจัดการอบรมประชาชนในท้องถิ่นให้เข้าใจถึงการพัฒนาทางการเมืองแต่อย่างใด เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องเป็นผู้ดำเนินการ เข้าใจว่าการแสดงบทบาทด้านนี้ทำให้ภาครัฐกิจจะมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายที่ต้องรับภาระจึงไม่ยอมที่จะแสดงบทบาทด้านนี้แต่อย่างใด

นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาครัฐกิจไม่เคยมีการแสดงบทบาทด้านการให้การเรียนรู้ อบรมกล่อมเกลากการเมืองท้องถิ่นแก่ประชาชนในท้องถิ่นแต่อย่างไร คงเพราะไปคิดว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เพียงรัฐฝ่ายเดียว

กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านการให้การเรียนรู้อบรมกล่อมเกลากการเมืองท้องถิ่น”โดยมีความเห็น ดังนี้

นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจไม่มีการแสดงบทบาทด้านการให้การเรียนรู้ อบรมกล่อมเกลากการเมืองท้องถิ่นแก่ประชาชนในท้องถิ่นที่แทบจะไม่มีเลยก็ว่าได้ เพราะว่าภาคธุรกิจเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้การเมืองไม่ตรงไปตรงมา กระบวนการนำไปสู่อำนาจไปสู่ผลประโยชน์ นักธุรกิจจึงมีแนวโน้มที่จะไปร่วมอยู่แล้ว ดังนั้นการที่จะให้ความรู้ทางการเมืองแบบตรงไปตรงมาจะไปพึ่งภาคธุรกิจทำได้ยาก

นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านการให้การเรียนรู้หรือทำการอบรมกล่อมเกลากการเมืองให้ประชาชนในท้องถิ่นแต่อย่างใด โดยเห็นว่าในการแสดงด้านนี้ต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายพอสมควรภาคธุรกิจคงไม่ต้องการเสียเวลาและต้องรับภาระค่าใช้จ่าย อีกอย่างหนึ่งผู้นำชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นก็คงมองภาพนักธุรกิจออกว่าต้องการสนับสนุนให้ใครได้ จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

นายพรเทพ ชูปวา ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นที่สอดคล้องกับนายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ ที่ว่า ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านการให้การเรียนรู้ อบรมกล่อมเกลากการเมืองท้องถิ่นแก่ประชาชนในท้องถิ่นแต่อย่างใด บทบาทด้านนี้จะเป็นหน้าที่ของเทศบาลและกกต.ที่จะจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้ทางการเมืองโดยเชิญผู้นำชุมชน องค์กรทุกภาคส่วนในท้องถิ่นให้เข้าร่วมรับฟัง

โดยสรุป บทบาทของภาคธุรกิจต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นในด้านการให้การเรียนรู้ อบรมกล่อมเกลากการเมืองท้องถิ่น จากการสังเกตการติดตามข้อมูลข่าวสารการเมืองท้องถิ่นและการสอบถาม นายไมตรี ไหว้พรหม หัวหน้างานพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่กกต.ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า กรรมการบริษัทส่วนใหญ่ให้ความเห็นในทิศทางเดียวกัน คือ ภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญไม่มีบทบาทด้านการให้การเรียนรู้หรืออบรมกล่อมเกลากการเมืองท้องถิ่นให้กับประชาชนในท้องถิ่นซึ่งความเห็นได้ไปสอดคล้องกับกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นและกลุ่มข้าราชการท้องถิ่นที่ให้ความเห็นว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านนี้แต่อย่างใด

การวิเคราะห์ที่มาจากหลักข้อมูลปัจจัยส่วนตัวและเศรษฐกิจ อาทิ ด้านปัจจัยส่วนตัว เช่น นักธุรกิจไม่มีความรู้ทางการเมืองเพียงพอ เกรงกลัวว่าจะเป็นการชี้หน้า ขาดความรู้ทางกฎหมายท้องถิ่น เกรงกลัวว่าจะทำผิดกฎหมายและจะได้รับโทษ เป็นต้น ด้านปัจจัยทางธุรกิจ เช่น การใช้เวลาที่เสียไป การควบคุมดูแลธุรกิจ การเดินทางข้ามจังหวัดข้ามประเทศเพื่อไปติดต่อทางการค้า เป็นต้น โดยปัจจัยที่กล่าวมานั้นทำให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่สามารถแสดงบทบาทด้าน

การให้การเรียนรู้ การอบรมกล่อมเกลากการเมืองท้องถิ่นให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้แต่อย่างใด จากการสอบถามนายไมตรี ไหว้พรหม หัวหน้างานพรการเมืองซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดอำนาจเจริญถึงบทบาทด้านนี้ ได้ให้ความเห็นว่า เมื่อหน่วยงานรัฐจัดอบรมสัมมนาทางการเมือง ก็จะเชิญให้ภาคธุรกิจท้องถิ่นเข้าร่วมรับฟังการบรรยายเพื่อนำไปเผยแพร่ขยายความรู้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น แต่ภาคธุรกิจมิได้ให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมเท่าที่ควร จะมีก็แต่ประธานหอการค้าจังหวัดหรือประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดหรือได้ส่งตัวแทนให้เข้าร่วมฟังซึ่งก็ไม่ได้ทำให้บทบาทด้านนี้ชัดเจนแต่อย่างไร

การวิเคราะห์จากหลักแนวคิดบทบาทและจัดการธุรกิจของ ทิตยา สุวรรณชฎ (2527: 43) ที่กล่าวถึง “บทบาท” คือ ลักษณะพฤติกรรมที่ได้ถูกกำหนด และยังมีการแบ่งหน้าที่ออกเป็น “บทบาทในอุดมคติ” (Ideal Role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมีอารมณ์ในขณะแสดงบทบาทและอุปกรณ์ของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอยู่ รวมถึงปฏิกิริยาของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย สถานภาพ (Status) ที่มีอยู่จริงในสังคมและมีอยู่ก่อนตัวตนจะเข้าไปครอง บทบาท (Role) ที่ควรจะเป็นอยู่ในแต่ละตำแหน่ง วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีในสังคมเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการกำหนดฐานะ ตำแหน่ง โดยแต่ละบทบาทนั้นไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของคนที่ครองฐานะตำแหน่ง เพราะพฤติกรรมจริงเป็นผลมาจากปฏิกิริยาของคนที่ครองตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเองและคนอื่นที่เข้าร่วมพฤติกรรมนั้นและยังเป็นเครื่องกระตุ้นที่มีอยู่ในเวลา สถานที่ที่เกิดจากการติดต่อกันทางสังคมนั้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สงวนศรี วิรัชชัย (2527: 23-24) ที่ให้ความหมายของ “บทบาท” ประกอบด้วย 5 ลักษณะ คือ บทบาทตามที่กำหนด บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง บทบาทตามความคิดของผู้ที่อยู่ในตำแหน่ง บทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่ผู้อื่นรับรู้

จากแนวคิดทฤษฎีบทบาททำให้อธิบายได้ถึงการที่ภาคธุรกิจท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านการให้ความรู้ประชาชนเพื่อการพัฒนาการเมืองในท้องถิ่น ได้อย่างถูกต้อง ขณะที่ภาคธุรกิจท้องถิ่นก็มีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายซึ่งตรงกับแนวคิดของ สมคิด บางโม (2539: 19) ที่ว่าภาคธุรกิจมีบทบาทด้านเศรษฐกิจที่มีหลัก 4 เป้าหมาย คือ เป้าหมายทางด้านเศรษฐกิจ คือ การแสวงหาผลกำไร สะสมทุน ส่วนเป้าหมายทางด้านจิตวิทยา คือ เป็นการสนองตอบความต้องการของตนเอง เป้าหมายทางด้านบริการสังคม คือ การรวมกันเป็นภาคธุรกิจการทำให้มีโอกาสที่จะเข้าไปรับใช้สังคม พัฒนาสังคม พัฒนาความเป็นอยู่ของคนในสังคมให้ดีขึ้น และเป้าหมายทางการอยู่รอดและการเติบโตของธุรกิจ คือ การบริหารจัดการธุรกิจเพื่อให้ธุรกิจคงอยู่ต่อไป

อาจกล่าวสรุปได้ว่าจากหลักปัจจัยส่วนตัวและเศรษฐกิจกับหลัก 2 แนวคิดทฤษฎี คือ แนวคิดทฤษฎีด้านการแสดงบทบาทและแนวคิดทฤษฎีด้านการจัดการธุรกิจแล้วทำให้เข้าใจว่า

สาเหตุที่ภาคธุรกิจท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านการให้ความรู้ประชาชนเพื่อการพัฒนาทางการเมืองในท้องถิ่น มาจากบทบาทที่มีได้เป็นไปตามที่ตัวเองกำหนด สถานภาพลักษณะพฤติกรรมก็มีได้เป็นตามที่ภาคธุรกิจท้องถิ่นต้องการ ผลการศึกษาวิจัยทำให้ค้นพบเป้าหมายที่แท้จริงที่ภาคธุรกิจท้องถิ่นต้องการคือเป้าหมายทางด้านเศรษฐกิจและเป้าหมายทางด้านการอยู่รอดและการเติบโตของธุรกิจ ดังนั้น หากทุกภาคส่วนทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อภาคธุรกิจท้องถิ่นและทำให้ภาคธุรกิจท้องถิ่นได้รับความภาคภูมิใจและได้รับการยกย่องนับถือจากภาคประชาชนในท้องถิ่นในฐานะเป็นผู้ให้บริการสาธารณะด้วยการมอบสิ่งใดเครื่องหมายใดก็ได้ที่สื่อแสดงถึงการเชิดชูเกียรติในฐานะที่ทำให้เป็นส่วนหนึ่งในการแสดงบทบาทด้านนี้ ซึ่งน่าจะมีผลดีต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นได้อย่างมาก

1.5 บทบาทด้านการณรงค์ ประชาสัมพันธ์และ การร่วมกิจกรรมในการเมืองท้องถิ่น

ระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีองค์ประกอบหลายส่วนที่จะทำให้เกิดการเมืองการปกครองขับเคลื่อนไปได้ด้วยดี อาทิ การเสนอตัวเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง การมีหน้าที่ที่ต้องไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การณรงค์ประชาสัมพันธ์และการร่วมกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้น

ระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น มีองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ทำหน้าที่ปกครองตนเอง โดยให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมกิจกรรมในการเมืองท้องถิ่นด้วยตนเอง

ภาคธุรกิจเป็นภาคส่วนหนึ่งในท้องถิ่นที่ควรจะต้องแสดงบทบาทด้านการณรงค์ประชาสัมพันธ์และการร่วมกิจกรรมในการเมืองท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองในท้องถิ่น จากการศึกษาภาคธุรกิจในพื้นที่อยุธยาได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านการณรงค์ประชาสัมพันธ์และการร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่นแต่อย่างไร โดยมีความเห็นที่น่าสนใจ ดังนี้

นักการเมืองท้องถิ่น ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านการณรงค์ประชาสัมพันธ์และการร่วมกิจกรรมในการเมืองท้องถิ่นน้อยมาก ซึ่งมีความเห็น ดังนี้

นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ

ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจจะไม่มีบทบาทด้านการณรงค์ประชาสัมพันธ์และการร่วมกิจกรรมในการเมืองท้องถิ่นแต่อย่างไร โดยในการณรงค์ประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นจะให้ความร่วมมือที่น้อยมากโดยสังเกตจากป้าย บางบริษัทห้างร้านไม่มีป้ายประชาสัมพันธ์ หากมีการปิดป้ายก็จะต้องมีการโฆษณาสินค้าของตนเองลงไปด้วย ส่วนการเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นก็จะใช้วิธีการชักนำมากกว่า ภาคธุรกิจได้เปรียบภาคประชาชนในเรื่องฐานะการเงิน เป็นผู้ให้กู้เงินและ

อุปถัมภ์ให้เงินกู้ ส่วนการสนับสนุนกิจกรรมการเมืองท้องถิ่นภาคธุรกิจไม่มีบทบาทเท่าที่ควร เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรม ชมรมธนาคาร เป็นต้น ไม่เห็นไปร่วมรณรงค์เลือกตั้งแต่อย่างใด จะมีแต่มาเพื่อแสดงความคิดเห็นเพียงเท่านั้น ด้านการสื่อสารทางการเมืองเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นก็ไม่มี คงเพราะภาคธุรกิจจะต้องปกป้องผลประโยชน์ของตนเองจึงไม่ต้องการให้มีผลกระทบหากผู้สมัครคนนั้นมิใช่คนที่ตนเองสนับสนุน ซึ่งสรุปว่า ภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญไม่มีบทบาทด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และการร่วมกิจกรรมในการเมืองท้องถิ่นแต่อย่างใด

นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจมีบทบาทด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และการร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่นที่น้อยมาก โดยให้ความเห็นว่า การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนให้มีส่วนร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่นภาคธุรกิจจะมีบทบาทที่น้อยมาก เพราะคงคิดว่ามิใช่เรื่องที่ภาคธุรกิจจะเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ก็ไม่เคยแสดงการเชิญชวนประชาชนแต่อย่างใด คงจะไม่มียงบประมาณในส่วนนี้ เว้นแต่เทศบาลจะร้องขอให้ช่วยเป็นป้ายประชาสัมพันธ์จึงจะได้รับความร่วมมือ ส่วนด้านการสื่อสารทางการเมืองเพื่อกระตุ้นประชาชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น ภาคธุรกิจให้ความร่วมมือที่น้อยมากเช่นกัน ส่วนใหญ่จะเป็นสถานีวิทย์ สื่อสิ่งพิมพ์ในท้องถิ่นเท่านั้นซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สั้น ด้านการร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น เช่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ภาคธุรกิจมีบทบาทที่น้อยมากเช่นกัน คงเพราะส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจึงไม่กล้าแสดงออกต่อหน้าประชาชนในท้องถิ่น แม้แต่การเข้ารับการอบรมเตรียมความพร้อมก่อนการเลือกตั้งที่เทศบาลจัดให้มีขึ้นเพื่อชักชวนให้ทุกภาคส่วนรวมถึงภาคธุรกิจได้เข้าใจและนำไปเผยแพร่ให้ประชาชนในท้องถิ่นรับทราบ ภาคธุรกิจก็ไม่สามารถแสดงออกให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ทราบแต่อย่างใด คงมีแต่ภาคประชาชนเท่านั้นที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมนี้อย่างมาก

นายพรเทพ ชูปว่า ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น โดยอธิบายว่าเท่าที่อยู่มาภาคธุรกิจโดยพื้นฐานจริง ๆ ตัวนักธุรกิจจะไม่ค่อยสนใจการเมืองเท่าไร จากการศึกษาพื้นที่นี้เพราะจังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดเล็ก จึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงและไม่มีการแข่งขันอะไรกันมาก ภาคธุรกิจก็เป็นญาติกันอยู่แล้วจะร่วมด้วยหรือไม่ร่วมก็ได้ ส่วนเรื่องการรณรงค์สนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคธุรกิจจะใช้ร้านค้าแฟรนไชส์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นการเมืองท้องถิ่นแล้วก็นั่น การร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่นก็มีเจ้าของตลาดจะประชาสัมพันธ์และรณรงค์กันในตลาด บางครั้งเทศบาลก็ร้องขอให้รวบรวมคนในตลาดมาฟังการหาเสียง ซึ่งมีใช้บทบาทของภาคธุรกิจอย่างแท้จริงแต่อย่างใด

ข้าราชการท้องถิ่นให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และการร่วมกิจกรรมในการเมืองท้องถิ่น โดยมีความเห็น ดังนี้

นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่าภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านรณรงค์ประชาสัมพันธ์และการร่วมกิจกรรมในการเมืองท้องถิ่นหรือมีแต่น้อยมาก เพราะในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนออกไปเลือกตั้งและร่วมกิจกรรมกับการเมืองท้องถิ่นที่ผ่านมาในส่วนของ อบจ.นั้นบทบาทด้านนี้ของภาคธุรกิจยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ยังไม่พบว่าหอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด หรือชมรมธุรกิจในจังหวัดจะส่งสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมกับ อบจ.แต่อย่างใด คงเพราะพื้นที่รับผิดชอบของ อบจ.มีครอบคลุมทั้งจังหวัดซึ่งต่างกับเทศบาลที่มีพื้นที่บางส่วนของตำบลซึ่งมีพื้นที่ที่น้อยกว่า โดยที่พบว่ามีแต่เฉพาะนักธุรกิจบางกลุ่มที่จะให้ความร่วมมือให้การสนับสนุนเท่านั้น

นายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านรณรงค์ประชาสัมพันธ์และการร่วมกิจกรรมในการเมืองท้องถิ่นหรือมีแต่น้อยมาก ที่ผ่านมาพบว่าภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญแทบจะไม่มีความเกี่ยวข้องในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น แม้แต่การสนับสนุนหรือการเข้าร่วมเสวนาหรือการขึ้นเวทีประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่นที่เทศบาลจัดขึ้นก็ไม่มีตัวแทนองค์กรธุรกิจในจังหวัดขึ้นไปแสดงบทบาทที่ชัดเจน ส่วนการสื่อสารทางการเมืองท้องถิ่นเพื่อกระตุ้นเตือนประชาชนก็มีความน้อยมากเป็นการใช้สื่อทางวิทยุชุมชนและสื่อสิ่งพิมพ์ท้องถิ่น คงเนื่องมาจากการที่ภาคธุรกิจต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการประกอบธุรกิจ จึงทำให้บทบาทด้านนี้ของภาคธุรกิจในท้องถิ่นจึงยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

กรรมการบริษัททั้งหมดให้ความเห็นว่า ที่ไม่มีบทบาทด้านนี้เพราะให้เป็นหน้าที่ของประธานองค์กรธุรกิจ ที่ควรจะเข้าร่วมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และเข้าร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น โดยสรุปรายละเอียดที่น่าสนใจ ดังนี้

นางสาวศศิธร บุตตะ กรรมการบริษัท ศรีดาราทัวร์ จำกัด ให้ความเห็นว่าภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น ซึ่งตนเองก็อยู่ในธุรกิจการท่องเที่ยว บิดาก็เป็นสมาชิกของชมรมท่องเที่ยวจังหวัดอำนาจเจริญ เมื่อถึงเวลาที่จะมีการเลือกตั้งภายในท้องถิ่น ประธานชมรมท่องเที่ยวจะให้สมาชิกความร่วมมือประชาสัมพันธ์ซึ่งมีเรื่องของค่าใช้จ่าย สมาชิกส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

นางผ่องพรรณ เสี่ยมศักดิ์ กรรมการบริษัท สุรัชย์อำนาจปิโตรเลียม จำกัด ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่นโดยเห็นว่า ตนเองประกอบอาชีพสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงจึงพบปะกับประชาชน

ตลอดเวลาและยังเป็นสมาชิกหอการค้าจังหวัด ซึ่งจะได้รับแจ้งจากประธานหอการค้าจังหวัด ให้สมาชิกหอการค้าช่วยกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น แต่ด้วยเวลาที่มีต้องอยู่ควบคุมดูแลที่ปั๊มน้ำมันตั้งแต่เช้าจนมืด จึงไม่สามารถไปร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่นได้แต่อย่างใด

นายชาญณรงค์ คณาเสน กรรมการบริษัท อานาญเนี่ยนไรซ์ จำกัด ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านรณรงค์ประชาสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น โดยเห็นว่า ตนเองประกอบอาชีพโรงสีข้าว ต้องตรวจสอบและควบคุมการค้าข้าวตลอดเวลา จึงควรให้เป็นหน้าที่ของผู้นำองค์กรธุรกิจต่าง ๆ ในจังหวัดอำนาจเจริญ และตนเองก็ไม่มีความรู้เรื่องการเมืองการปกครองเพียงพอที่จะไปแสดงบทบาทด้านนี้แต่อย่างใดด้วย

นายอรินทร สุขจัมปียา กรรมการบริษัท ศรีสุกลาก การผลิตและบริการ จำกัด ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ภาคธุรกิจไม่มีบทบาทด้านนี้แต่อย่างใด โดยนักธุรกิจที่รู้จักกันดีก็จะมีการพูดคุยกันถึงการเข้าร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่นแต่ทุกคนก็มีปัญหาเรื่องเวลา ค่าใช้จ่าย และที่สำคัญคือ ไม่มีความรู้เรื่องการเมืองการปกครองอย่างดีพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่นได้

โดยสรุป บทบาทของภาคธุรกิจต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นในด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น จากการสังเกตพฤติกรรมทางการเมืองท้องถิ่น จากการสอบถามนายไมตรี ไหว้พรหม หัวหน้างานพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ กกต. ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ และจากประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดอำนาจเจริญในการรับจดทะเบียนให้กับกรรมการบริษัท และการให้สัมภาษณ์ทั้งสามกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กรรมการบริษัทแต่ละคนจะให้ความเห็นในเรื่องของเวลาที่ไม่สามารถจะร่วมบทบาทด้านนี้ได้อย่างสะดวก ซึ่งสรุปไปในทิศทางเดียวกันว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านนี้ ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นและกลุ่มข้าราชการท้องถิ่น ที่ให้ความเห็นว่าไปในทางเดียวกันว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่มีบทบาทด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่นแต่อย่างใดเนื่องมาจากเวลาและอีกอย่างหนึ่งคือ มิได้เป็นประโยชน์ให้กับผู้ที่ภาคธุรกิจให้การสนับสนุนอยู่แต่อย่างไร

การวิเคราะห์จากโครงสร้างทางธุรกิจจะพบว่าในแต่ละธุรกิจมีความแตกต่างกัน เช่น การลงทุนธุรกิจ การควบคุมธุรกิจ การติดต่อธุรกิจกับหน่วยงานทั้งเอกชนและราชการ เป็นต้น ประกอบกับการที่ผู้ศึกษารับราชการในพื้นที่นี้มาสองปีทำให้พบว่าทุกครั้งที่จังหวัดอำนาจเจริญมีการรณรงค์ในการเลือกตั้งจะมีหนังสือแจ้งให้ภาคราชการ ภาคประชาชนและภาคธุรกิจในท้องถิ่นให้ความร่วมมือในกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งพบว่าทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือกันอย่างมากมาย ยกเว้นภาคธุรกิจในท้องถิ่นที่ให้ความร่วมมือน้อยมาก จากการสอบถามนายพงษ์ศักดิ์ ตั้งตระกูลวงศ์

ประธานหอการค้าจังหวัดอำนาจเจริญ และนายสมพร สีหาวงษ์ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่าเป็นหน้าที่ของประธาน ที่จะต้องไปร่วมกิจกรรมทางการเมืองทุกครั้ง ซึ่งบางวันก็มีหลายกิจกรรมที่มีเวลาพร้อมกันทั้งระดับจังหวัดระดับท้องถิ่นซึ่งสถานที่ตั้งภายในจังหวัด ภายนอกจังหวัด เช่น จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดยโสธร เป็นต้น หรือบางครั้งต้องเดินทางไปกรุงเทพก็มี จึงไม่สามารถที่จะเดินทางไปร่วมกิจกรรมได้ทุกครั้ง จากการสอบถาม นายมานิต จงจิตต์เวชกุล กรรมการบริษัท เอ็นพีเอ็น มอเตอร์ จำกัด ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างถึงบทบาทด้านนี้ ได้ให้ความเห็นว่า ไม่มีเวลาที่จะไปร่วมกิจกรรมแบบนี้ได้เลยเพราะตนเป็นกรรมการเพียงคนเดียวของบริษัทจึงต้องควบคุมดูแลธุรกิจตลอดทั้งวัน ซึ่งก็เป็นเหตุผลที่รับฟังได้เพราะการที่ภาคราชการขอรับรองกิจกรรมการเมืองทางการเมืองท้องถิ่นกันในวันเวลาราชการซึ่งเป็นเวลาที่ภาคธุรกิจต้องทำการค้าและจากการสอบถาม นายไมตรี ไหว้พรหม หัวหน้างานพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ กกต.ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกับภาคธุรกิจกล่าวคือการรับรองกิจกรรมทางการเมืองต้องขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในวันเวลาราชการจะไปรับรองนอกเวลาราชการก็ลำบากเพราะภาคราชการและภาคประชาชนมีความสะดวกในเวลาราชการแต่เป็นเวลาภาคธุรกิจในท้องถิ่นต้องทำการค้าขาย แต่หากนอกเวลาราชการภาคราชการและภาคประชาชนก็ไม่สะดวกเพราะต้องกลับบ้านไปจัดเตรียมอาหารสำหรับคนในครอบครัว จึงน่าที่จะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่ให้ความร่วมมือในบทบาทด้านนี้เท่าที่ควร

เมื่อวิเคราะห์บทบาทด้านนี้ด้วยหลักแนวคิดทฤษฎีทางธุรกิจทั้งหลายแล้วทำให้พบว่าหลักแนวคิดทฤษฎีกลุ่มผลประโยชน์ของ เดวิด ทูรแมน (David Truman อ้างใน พลศักดิ์ จิรไกรศิริ 2524: 167) สามารถอธิบายได้ว่า บุคคลจะคำนึงถึงจุดที่ได้รับผลประโยชน์คุ้มค่าที่สุดเมื่อเทียบกับต้นทุนที่เสียไปจึงจะตัดสินใจเข้าร่วม จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวเมื่อเทียบกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ขยายความได้ว่า นักธุรกิจท้องถิ่นเมื่อลงทุนไปแล้วสิ่งที่สำคัญของการลงทุนคือต้องได้รับประโยชน์ที่คุ้มค่ากลับคืนมาด้วย หากไปร่วมกิจกรรมใดก็ตามที่มีผลต่อการประกอบธุรกิจแล้วนั้น นักธุรกิจก็จะไม่เข้าร่วมในกิจกรรมนั้นแต่อย่างใด เช่น กรณีการรับรองประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น นักธุรกิจคงเห็นว่าเวลาที่เสียไป ความไม่สะดวกในช่วงเวลาที่ต้องทำการค้า จึงเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น ดังนั้น ภาครัฐจึงควรมีมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งเช่นการดำเนินอย่างอื่นที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นแสดงออกได้ว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น เช่น การติดตั้งบอร์ดโฆษณาประชาสัมพันธ์อิเล็กทรอนิกส์บนอาคารพาณิชย์ของภาคธุรกิจในท้องถิ่น แทนการเดินขบวนรณรงค์ การใช้มาตรการด้านภาษีในการจูงใจ เช่น การนำค่าใช้จ่ายที่ใช้ในกิจกรรมรณรงค์ทางการเมืองไปลดหย่อนภาษี เช่น การจัดทำป้าย

ไวนิลเชิญชวน การให้พนักงานไปร่วมขบวนรณรงค์กิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งจะมีผลดีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้ดีขึ้นได้

บทสรุป การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญ รวม 5 ด้าน จากการศึกษาพบว่าบทบาทด้านการกำหนดนโยบายการวางแผน งานและโครงการในท้องถิ่น โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้แสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาท ได้แก่ บทบาทด้านการกำหนดนโยบายการวางแผน งานและโครงการในท้องถิ่น ผลการศึกษาอธิบายได้ว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีความพร้อมในด้านการใช้ทักษะประสบการณ์ความรู้ความสามารถทางธุรกิจเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี และมีผลที่ต่อเนื่องไปยังการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้ดีขึ้นได้มากกว่าเดิมอีกด้วย ขณะที่บทบาท 4 ด้าน คือ บทบาทด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น บทบาทด้านการติดตามตรวจสอบในท้องถิ่น บทบาทด้านการให้ความรู้ประชาชนเพื่อการพัฒนาทางการเมืองในท้องถิ่น และบทบาทด้านการรณรงค์เชิญชวนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นกลับไม่มีบทบาทหรือมีแต่น้อยมาก ซึ่งน่าจะมาจากการที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นเห็นว่าไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจแล้วยังทำให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นต้องสูญเสียเวลาและค่าใช้จ่ายอีกด้วย เมื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับงานวิจัยที่ผ่านมาจะพบว่าสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ พิรยุทธ ศิริจันทร์ (2535: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากนักธุรกิจ ซึ่งพิจารณาในด้านของธุรกิจแล้วพบว่า การเข้ามามีบทบาทและอำนาจทางการเมืองเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้ส่งเสริมเสริมสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ขณะที่การอิงอำนาจทางการเมืองเป็นยุทธศาสตร์หลักของการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว นักธุรกิจจึงเข้าไปมีบทบาทและเกี่ยวข้องกับการเมืองมากขึ้นและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิลำเนาจากนักธุรกิจจะมีเบื้องหลังของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงทำให้เกิดการผลักดันกฎหมายต่าง ๆ เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ขณะที่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักธุรกิจในท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการกำหนดนโยบาย แผนงาน งานโครงการในท้องถิ่นซึ่งไปตรงกับการศึกษาวิจัยของ อัครวิทย์ ชันธแก้ว (2540: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษานักธุรกิจภูมิภาคกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทยในจังหวัดขอนแก่น ด้านบทบาททางการเมืองของนักธุรกิจในภูมิภาคกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทยของนักธุรกิจที่มีชื่อเสียงในระดับจังหวัดขอนแก่น และด้านการมีส่วนร่วมและมีความสัมพันธ์ระหว่างนักธุรกิจภูมิภาคกับนักการเมืองพบว่า 1) สาเหตุสำคัญที่นักธุรกิจภูมิภาค เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะเป็นผู้ถือครองปัจจัยความมั่งคั่งซึ่งสามารถเปลี่ยนเป็นอำนาจทางการเมืองได้โดยง่าย 2) รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงกับการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยทางอ้อม 3) นักธุรกิจ

ภูมิภาคเป็นผู้ถือครองและควบคุมเครือข่ายระบบอุปถัมภ์ในท้องถิ่น 4) เครือข่ายระบบอุปถัมภ์นี้สามารถใช้ในการระดมประชาชนให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้ที่นักธุรกิจภูมิภาคให้การสนับสนุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างนักธุรกิจภูมิภาคกับนักการเมืองดำเนินไปในลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและนักธุรกิจก็ได้ประโยชน์บางประการจากการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

ดังนั้น การวิเคราะห์ในบทนี้มีองค์ประกอบที่มาจากการค้นหาข้อมูลด้วยการดำเนินงานของผู้ศึกษาโดยตรง คือ 1) จากประสบการณ์ด้านการปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทในหลายจังหวัดกว่ายี่สิบปีรวมถึงจังหวัดอำนาจเจริญที่มีระยะเวลาเกือบสองปีที่ต้องรับผิดชอบแก้ไขกรรมการบริษัท 2) จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในฐานะเป็นนายทะเบียนหอการค้าประจำจังหวัดอำนาจเจริญจึงได้เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดอำนาจเจริญและการประชุมใหญ่สามัญประจำปีที่มีสมาชิกหอการค้าทั้งหมดเข้าร่วมประชุมกัน 3) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในฐานะหัวหน้าสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดอำนาจเจริญที่ให้ความร่วมมือกับ กกต.ประจำจังหวัดอำนาจเจริญในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเมืองท้องถิ่น 4) จากการสอบถามความเห็นจากพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของ สำนักงาน กกต.ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ 5) จากการสอบถามความเห็นประธานหอการค้าจังหวัดอำนาจเจริญและประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอำนาจเจริญ 6) จากการสอบถามความเห็นกรรมการบริษัทที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 7) จากการสังเกตพฤติกรรมทำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 8) จากการสืบค้นและค้นหาข้อมูลนิติบุคคลจากหอทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดอำนาจเจริญ และ 9) จากองค์ประกอบที่มาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นเพิ่มเติมว่า การที่จะทำให้อาณาธุรกิจในท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นมากขึ้นแล้วนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือความสามารถทักษะความพร้อมความชำนาญความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน เช่น กรณีที่ผู้ศึกษาทำการวิจัยในเรื่องบทบาทของภาคธุรกิจต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นได้ว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อ บทบาทด้านการกำหนดนโยบายการวางแผน งาน โครงการในท้องถิ่นอย่างมากเนื่องจากตรงกับความต้องการโดยพิจารณาจากภูมิหลังส่วนตัว เช่น ความรู้จากการศึกษา ความสามารถทางการค้า การวางแผนธุรกิจ การจัดสรรผลประโยชน์ เป็นต้น ส่วนบทบาทด้านใดที่มีผลกระทบส่วนตัว เช่น ความขัดแย้ง หรือกระทบต่อธุรกิจ เช่น เวลา ค่าใช้จ่าย เป็นต้น ภาคธุรกิจจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องด้วยเนื่องจากมีความเสี่ยงต่อการประกอบธุรกิจ

ตอนที่ 2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาทต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญ

จากการเก็บข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่าง ทำให้ทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินบทบาทต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญ โดยแยกเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์

ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ก่อกำเนิดได้หลายรูปแบบหลายวิธีการ อาจเป็นความสัมพันธ์เบื้องต้นที่ไม่ซับซ้อน เช่น มีผู้เสนอให้กับมีผู้สนองรับตอบโดยทั้งสองฝ่ายมีความพอใจในผลประโยชน์ร่วมกันซึ่งเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่ไม่ยั่งยืน หรืออาจดูที่กระบวนการในการก่อกำเนิดหากมีความซับซ้อนมากก็จะเป็นความยั่งยืนสูง เช่น มีความผูกพันกันมาจากเครือญาติ เพื่อนนักเรียน นายกับลูกน้อง เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยแห่งความสัมพันธ์จึงมาจากระบบความสัมพันธ์ที่บุคคลสองฝ่ายที่มีสถานภาพทางสังคมไม่เท่าเทียมกัน แต่อยู่ด้วยกันได้เพราะมีลักษณะต่างตอบแทนกัน มีผลประโยชน์แลกเปลี่ยนร่วมกัน มีความเป็นญาติเป็นเพื่อนเป็นบริวารรวมอยู่ด้วยกันแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งพร้อมที่จะพัฒนาการไปสู่การอุปถัมภ์ต่อกันได้อย่างดีในภายหน้า

ความหมายของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทางการเมืองท้องถิ่นปรากฏได้หลายแบบอย่าง เช่น ความสัมพันธ์เชิงบริหาร ความสัมพันธ์เชิงทุน ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ใดก็ตามที่เกิดขึ้นระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับนักธุรกิจท้องถิ่นจึงเป็นเรื่องที่มาจากการใช้อำนาจทางการเมืองท้องถิ่นเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อกัน จึงเรียกได้ว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของนักการเมืองท้องถิ่นกับนักธุรกิจท้องถิ่น แม้จะใช้วิธีการเพื่อร่วมมือในทุกด้านที่ไม่ต้องขัดหรือแย้งกับกฎหมายใดโดยการใช้อำนาจทางการเมืองท้องถิ่นเพื่อจัดสรรและแบ่งปันผลประโยชน์ให้นั้นยังแฝงไปด้วยการให้ความช่วยเหลือต่างตอบแทนเพื่อรักษาอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไปได้

การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับนักธุรกิจท้องถิ่นนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกามีคำวินิจฉัยว่าการที่สมาชิกสภาผู้ใดจะเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือไม่ต้องพิจารณาว่าสมาชิกสภาผู้นั้นได้รับประโยชน์โดยตรงหรือไม่แล้วยังต้องไปพิจารณาว่าสมาชิกสภาผู้นั้นมีความสัมพันธ์กับคู่สัญญาในลักษณะที่จะส่งผลดีหรือผลเสียต่อตนในทางอ้อมหรือไม่ ซึ่งความสัมพันธ์ที่มีอยู่อาจเป็นความสัมพันธ์เชิงบริหาร โดยเป็นผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการ กรรมการ ผู้จัดการตัวแทน ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของบุคคลธรรมดาหรือของนิติบุคคลที่มีการกระทำกับเทศบาล หรือความสัมพันธ์ในเชิงทุน โดยเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน ผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดซึ่งสามารถรอบงำการ

จัดการบริษัทได้ หรือความสัมพันธ์ในระหว่างบุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติให้มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูต่อกัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา หรือความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

การศึกษาครั้งนี้อธิบายถึงความสัมพันธ์ของนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจท้องถิ่นในเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์จากงบประมาณท้องถิ่นในการจัดซื้อจัดจ้าง จากประสบการณ์และการสังเกตถึงพฤติกรรมในขณะที่รับราชการเป็นนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทมาในหลายจังหวัดที่ได้จดทะเบียนแก้ไขกรรมการให้กับบริษัทที่เป็นของนักการเมืองระดับชาติและท้องถิ่นรวมถึงจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ กกต.ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ มีความเห็นที่สอดคล้องกันจากจุดเริ่มต้นเอกสารทางทะเบียนบริษัทไปจนถึงการเข้าหาผลประโยชน์จากท้องถิ่น ซึ่งเป็นที่ประจักษ์อยู่มาจนถึงปัจจุบันนี้ คือ เริ่มต้นด้วยการยื่นลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทแล้วจดทะเบียนแก้ไขให้บิดามารดาภรรยาหรือบุตรหรือญาติพี่น้องหรือเพื่อนหรือบริวารที่ไว้ใจเข้ามาเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ หรือกรรมการบริษัทแทน ซึ่งจะมีความได้เปรียบในการจัดซื้อจัดจ้างมากกว่า ต่อมาให้บริษัทเข้าทำการประมูลงานในท้องถิ่นเพื่อจะได้เล็งไม่ทำผิดกฎหมายท้องถิ่นในเรื่องของการเข้าเป็นคู่สัญญากับท้องถิ่นที่ตนเป็นผู้บริหารท้องถิ่นอยู่หรืออีกลักษณะหนึ่งคือการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างกับอีกท้องถิ่นหนึ่งเป็นการไขว้กันมีลักษณะของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ต่อกัน เช่น บริษัท ก. เป็นของนักการเมืองในท้องถิ่น เอ ไปเข้าประมูลงานจัดซื้อจัดจ้างในท้องถิ่น บี โดยมีการตกลงกันให้บริษัท ข.ของนักการเมืองท้องถิ่น บี ไปประมูลงานจัดซื้อจัดจ้างในท้องถิ่น เอ เป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ต่อกัน หรืออีกกรณีหนึ่งคือให้บริวารไปจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจใหม่แล้วนำไปเพื่อประกบของ เรียกว่า การฮั้วประมูลงาน เป็นต้น ความสัมพันธ์เชิงทุนเช่นนี้แม้จะเล็งกฎหมายได้ก็ตาม แต่มีผลกระทบต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นอย่างมากเพราะสร้างความไม่เป็นธรรมต่อกลุ่มธุรกิจอาชีพเดียวกัน เช่น ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น ที่ไม่มีโอกาสได้รับงานจัดซื้อจัดจ้างจากท้องถิ่น ผลที่ตามและเป็นปัญหาอย่างมากในทุกท้องถิ่น คือ ผลงานที่กระทำไปไม่มีคุณภาพและไม่คงทนต่ออายุการใช้งาน เช่น ถนน หรือคูคลอง เป็นต้น

กรณีตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับนักธุรกิจท้องถิ่นที่เกิดขึ้นที่เทศบาลตำบลห้วยฉัตร ซึ่งมีสมาชิกเทศบาลตำบลห้วยฉัตรเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากห้างหุ้นส่วนจำกัด วงศ์จิระ ให้มาทำการยื่นขอสอบราคาค่าจ้างเหมาขยายเขตบริการใช้ประปาในเทศบาลตำบลห้วยฉัตร จึงเกิดเป็นปัญหาที่ได้แย้งระหว่างคู่สัญญาที่แบ่งเป็นสองฝ่ายคือฝ่ายนักธุรกิจท้องถิ่นโดยสมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยฉัตร ผู้ได้รับมอบอำนาจและมีสมาชิกสภาเพิ่มเข้าร่วมด้วยอีกสองคนรวมเป็นสามคนกับคณะผู้บริหารท้องถิ่น กรณีนี้จะเห็นว่านักธุรกิจท้องถิ่นกับสมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยฉัตรทั้งสามคนมีความสัมพันธ์โดยมีผลประโยชน์จาก

โครงการในท้องถิ่นเป็นลักษณะของตัวการตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ต้องมีความผูกพันรับผิดชอบร่วมกันในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญากับเทศบาลตำบลห้วยฉัตร ซึ่งเมื่อสรุปคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่มีความเห็นว่าในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งมีหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของท้องถิ่น การที่เข้าเป็นตัวแทนเพื่อยื่นของสอบราคาหรือเข้าทำการเจรจาและโต้แย้งแทนห้างหุ้นส่วนจำกัด วงศ์จิระกับเทศบาลตำบลห้วยฉัตรในโครงการนั้น สมาชิกสภาเทศบาลย่อมมีประโยชน์ที่ขัดกันอยู่ทั้งของเทศบาลตำบลห้วยฉัตรและประโยชน์ของห้างหุ้นส่วนจำกัด วงศ์จิระ

จากผลการศึกษาปัญหาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีความเห็นว่า ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของภาคธุรกิจในพื้นที่และนักการเมืองท้องถิ่น เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นโดยมีความเห็น ดังนี้

กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นทั้งหมดให้ความเห็นว่า การที่ภาคธุรกิจมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับนักการเมืองท้องถิ่นนั้นจะไม่มีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น มีความเห็นดังนี้

นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า การที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับนักการเมืองท้องถิ่นนั้น เป็นปัญหาต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น โดยอธิบายว่าภาคธุรกิจในสมัยก่อนจะให้ความร่วมมือกับนักการเมืองท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้ แม้จะมีการอุปถัมภ์ต่อกันโดยให้สมาชิกเข้าร่วมบริหารท้องถิ่นเป็นการรักษาผลประโยชน์ให้กับท้องถิ่นของตนเองได้อย่างมาก แต่เวลานี้ทุกภาคส่วนแย่งชิงอำนาจท้องถิ่น โดยเฉพาะบางกลุ่มธุรกิจอยากเข้ามาบริหารทางการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งทราบกันดีแต่มีบางกลุ่มธุรกิจที่ยังไม่กล้าแต่ถ้ามีโอกาสและมีความพร้อมก็คงเข้ามา เวลานี้ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ไม่ดีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นแล้ว เพราะได้ทำให้แบ่งเป็นสองฝ่ายทะเลาะกัน ไม่เลิกล้อล่ล่ว่าทุกวันนี้ผู้นำท้องถิ่นเข้ามาคนเดียวเพราะได้รับการเลือกตั้งโดยตรง แต่ภาคธุรกิจมาจากหลายกลุ่มอาชีพและยังให้การสนับสนุนฝ่ายของตน หากมีฝ่ายหนึ่งได้แล้วอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ ก็ขัดแย้งกันทำให้พัฒนาการในท้องถิ่นล่าช้าไปหมด คือ ไม่ขว้างการพัฒนาแต่พยายามถ่วงทำให้ล่าช้าลงไปจนไม่ทันต่อเหตุการณ์ เช่น เมื่อเวลาประชุมสภา สมาชิกก็จะทะเลาะกันโดยคนหนึ่งให้ผ่านแต่อีกคนไม่ให้ผ่านจึงคอยหาทางเข้าไปตรวจสอบกันการทำให้ล่าช้าลงเป็นปัญหาของสภาเทศบาลอย่างมากซึ่งมีผลทำให้ประชาชนที่จะเริ่มเบื่อนายการเมืองท้องถิ่น สุดท้ายทำให้บ้านเมืองไม่ได้รับความเจริญเท่าที่ควร ถ้ามองในภาพรวมของปัญหาภาคธุรกิจกับการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นก็ควรต้องให้แยกความสัมพันธ์ออกจากกันจึงจะส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้ดีขึ้นได้

นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาครัฐกิจในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับนักการเมืองท้องถิ่นนั้น ไม่มีผลดีต่อพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น โดยอธิบายได้ว่า การที่ภาครัฐกิจท้องถิ่นจะได้รับผลประโยชน์จากการเมืองท้องถิ่นนั้นต้องเข้าไปมีความสัมพันธ์ต่อกันเท่านั้น ซึ่งในอดีตนักธุรกิจจะมีส่วนสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่นแบบทางอ้อมและมีส่วนช่วยในการสนับสนุนผู้สมัครโดยการชี้นำประชาชนในฐานะที่นักธุรกิจเป็นผู้อุปถัมภ์ชุมชน ต่อมาก็ขยับเข้ามาลงสมัครโดยตรงหรือเข้าร่วมเป็นทีมคณะผู้บริหารท้องถิ่น จึงทำให้การบริหารท้องถิ่นเป็นเชิงอุปถัมภ์แบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งมีผลที่ทำให้การพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร

นายพรเทพ ชูปวา ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาครัฐกิจในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับนักการเมืองท้องถิ่นมีผลเสียต่อระบบการเมืองท้องถิ่น โดยให้ความเห็นว่า การเมืองท้องถิ่นอำนาจเจริญเริ่มมีปัญหาความขัดแย้งภายในเทศบาลเมืองอำนาจเจริญมากขึ้น เพราะตัวนักธุรกิจท้องถิ่นกับนักการเมืองท้องถิ่นมีความสนิทสนมกับแบบเครือญาติ ในขณะที่ตนเองดำรงตำแหน่งมาจนครบ 4 ปี ได้เห็นเทศบาลมีการพัฒนาทางการเมืองที่ไม่ค่อยดีขึ้นเท่าที่ควร เนื่องจากมีกลุ่มธุรกิจที่ต้องการรับงานท้องถิ่นแต่ถูกกีดกันจากกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองในท้องถิ่น ทำให้เกิดความขัดแย้งผลที่ตามมาสมาชิกเทศบาลต้องอยู่กันอย่างระมัดระวังกันมากขึ้น ซึ่งเดิมลักษณะการเมืองท้องถิ่นไม่ขัดแย้งกันอย่างรุนแรงเท่าไรแต่ขณะนี้ทั้งในสภาและนอกสภาเริ่มมีการร้องเรียนมีความขัดแย้งรุนแรงมากขึ้น

ข้าราชการท้องถิ่นทั้งหมด ให้ความเห็นว่า การที่ภาครัฐกิจมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับนักการเมืองท้องถิ่นนั้น ไม่มีผลดีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น โดยมีความเห็นดังนี้

นายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในการบริหารท้องถิ่นไม่ก่อให้เกิดความร่วมมือต่อกันได้ ตนเห็นว่าที่ผ่านมามีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นในภาพรวมที่ไม่ดีขึ้น แม้จะเป็นเฉพาะกลุ่มธุรกิจบางกลุ่มเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์จากความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ เพราะมีการแลกเปลี่ยนการประมูลงานต่อกันซึ่งกลุ่มธุรกิจเดียวกันในท้องถิ่นก็เริ่มที่จะไม่พอใจเพราะมิได้รับงานประมูลนั้นทำให้ข้าราชการและสภาเทศบาลต้องทำงานหนักมากขึ้นมีการร้องเรียนจนเกิดความขัดแย้งกันทั้งในสภาและนอกสภาตลอดเวลา

นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ตนได้มารับราชการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญเป็นเวลากว่า 6 ปี โดยที่จังหวัดอำนาจเจริญเป็นจังหวัดเล็ก ระบบการเมืองท้องถิ่นที่นี้จึงเริ่มต้นมาจากการเป็นระบบเครือญาติซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างตัวนักธุรกิจกับนักการเมืองท้องถิ่นซึ่งก็คือญาติพี่น้องกัน ตนเองได้เห็นความเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นไม่ดีเท่าที่ควร เช่น เมื่อก่อนทุกภาคส่วน

ไม่ให้ความสนใจการเมืองท้องถิ่นมากนัก แต่ปัจจุบันนี้ทุกภาคส่วนเริ่มให้ความสนใจมากขึ้น เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น เช่น โครงการขยายเส้นทางคมนาคม จะมีภาคธุรกิจในพื้นที่และต่างท้องถิ่นให้ความสนใจเข้าร่วมการประมูลจัดซื้อจัดจ้างกันมากขึ้นแต่ก็เป็นลักษณะของสมยอมต่อกัน ดังนั้น ปัญหาการเมืองท้องถิ่นที่นี้จึงเริ่มที่จะมีความรุนแรงมากขึ้น ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นจะเริ่มมีความขัดแย้งเพิ่มขึ้นไม่ยอมรับนักการเมืองท้องถิ่นบางคนและบางกลุ่มธุรกิจ ขณะเดียวกันกลุ่มธุรกิจท้องถิ่นก็ขัดแย้งกันเองซึ่งมาจากการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์จากท้องถิ่นที่ไม่ยุติธรรม

กลุ่มกรรมการบริษัทส่วนใหญ่ ที่เห็นว่า ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์มีปัญหาต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น โดยมีความเห็น อาทิ

นายธีระพล จิรวินนาภรณ์ กรรมการบริษัท โตโยต้า อานาจเจริญ จำกัด

ให้ความเห็นว่า ในส่วนของหอการค้าจังหวัดอานาจเจริญจะมีนักธุรกิจหลายสาขาอาชีพเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ก็จะรับรู้กันก่อนแล้วว่านักธุรกิจคนใดกลุ่มธุรกิจใดที่มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองท้องถิ่นแบบเครือญาติ หรืออาจมาจากทางใดทางหนึ่งกับนักการเมืองท้องถิ่น จึงเริ่มที่จะไม่พอใจจนเกิดความขัดแย้งต่อกันซึ่งมีการร้องเรียนไปยังองค์กรภาคธุรกิจในจังหวัด เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ร้องขอให้เข้าไปตรวจสอบการแสวงหาผลประโยชน์ของบางกลุ่มธุรกิจที่ได้เปรียบกลุ่มธุรกิจเดียวกันโดยอาศัยความสัมพันธ์ต่อกัน โดยในภาพรวมที่ผ่านมาเห็นว่าการพัฒนาทางการเมืองอานาจเจริญมีการพัฒนาที่ไม่ดีขึ้นเท่าที่ควร

นางอารี กีเลนทอง กรรมการบริษัท เอกอุดมธัญญกิจ จำกัด มีความเห็นว่า ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของนักธุรกิจท้องถิ่นกับนักการเมืองท้องถิ่น ไม่ทำให้มีการพัฒนาได้ดีเท่าที่ควรโดยอธิบายว่าที่ผ่านมาตนเห็นว่ามึ้นักธุรกิจท้องถิ่นบางกลุ่มกับนักการเมืองท้องถิ่นบางคนจะได้รับประโยชน์ต่อกันเท่านั้น ซึ่งเป็นการสร้างความไม่เป็นธรรมและก่อให้เกิดความขัดแย้งซึ่งเห็นว่าไม่มีผลดีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นแต่อย่างใด

นายสุรชัย เสงี่ยมศักดิ์ กรรมการบริษัท คชาพรรณ จำกัด ให้ความเห็นว่า ปัญหาความสัมพันธ์และการอุปถัมภ์แม้จะเป็นเรื่องปกติที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์แบบเครือญาติได้แต่ก็มีปัญหาต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นอย่างมาก ที่ผ่านมาอานาจเจริญได้รับการพัฒนาไปอย่างช้ามาก โดยตนเองพบว่าการที่ทุกภาคส่วนเริ่มเข้าใจและสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น จึงเห็นว่าความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นอย่างมาก

นางสาวจินดาหรรษา วาจิตร กรรมการบริษัท แอล.เจ.ดี.เอ็มเมอร์ล จำกัด ให้ความเห็นว่า การที่นักธุรกิจในพื้นที่และนักการเมืองท้องถิ่นมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ต่อกันนั้นเป็นปัญหาต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นอย่างมาก เพราะไม่สามารถที่จะทำการตรวจสอบความโปร่งใสและความเป็นธรรมได้ โดยทั้งสองฝ่ายต่างพยายามที่จะร่วมกันเพื่อปกปิดการกระทำต่าง ๆ ในท้องถิ่น ทำให้ประชาชนเริ่มสงสัยและเกิดความเบื่อหน่ายการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น

นายเชิษฐวิษณุ รัตนบุญเสริฐ กรรมการบริษัท เควีพี ออโต้เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด แสดงความเห็นว่าการที่ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของนักการเมืองท้องถิ่นกับนักธุรกิจในท้องถิ่นไม่ทำให้การพัฒนาทางการเมืองอำนาจเจริญดีขึ้น โดยอธิบายว่า ปัญหาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในท้องถิ่นมีมานานแล้วแม้จะรับรู้กันมาโดยตลอดแต่ก็ไม่ได้มีการยอมรับว่าต่างฝ่ายต่างมีความสัมพันธ์ต่อกัน จึงไม่ทราบว่าใครได้ประโยชน์จากการเมืองท้องถิ่น ปัญหาจึงทำให้การพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นไม่คืบหน้าเท่าที่ควร

กรรมการบริษัทที่เห็นว่า ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ไม่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น โดยมีความเห็นดังนี้

นายวิโรจน์ ตั้งตระกูลวงศ์ กรรมการบริษัท บุญยาการสร้าง จำกัด ให้ความเห็นว่า ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์มีผลดีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้ เพราะสามารถที่จะให้ความเห็นที่มีประโยชน์การเสนอแนวคิดหรือปรับเปลี่ยนแก้ไขวิธีการให้สอดคล้องกับการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งจะมีผลดีต่อการพัฒนาระบบการเมืองท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว

นายชาญณรงค์ คณาเสน กรรมการบริษัท อำนาจยูเนี่ยนไรซ์ จำกัด มีความเห็นว่า ตนเองเป็นประธานชมรมโรงสีข้าวจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นคนในพื้นที่นี้มาโดยตลอดเห็นนักการเมืองท้องถิ่นแต่ละคนก็รู้จักสนิทสนมมาตั้งแต่สมัยบิดามารดาจนถึงรุ่นปัจจุบันทำให้ทราบว่านักการเมืองท้องถิ่นคนไหนมีความสัมพันธ์กับนักธุรกิจคนใด เป็นความสัมพันธ์แบบใด ซึ่งส่วนมากจะเป็นความสัมพันธ์แบบเครือญาติอุปถัมภ์และสนับสนุนให้ลงเล่นการเมืองระดับท้องถิ่นไปจนถึงการเมืองระดับชาติ ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์แบบนี้ มีส่วนทำให้พัฒนาการเมืองท้องถิ่นดีขึ้น

โดยสรุป จากแนวคิดความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ เช่น ความสัมพันธ์เชิงบริหาร ความสัมพันธ์เชิงทุน ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ในแต่ละรูปแบบที่มีส่วนได้เสียระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นที่มีธุรกิจมาก่อนกับนักธุรกิจในท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองท้องถิ่นในขณะที่ยังคงเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งผลประโยชน์จากโครงการท้องถิ่นมีได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม กรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นที่ เทศบาลตำบลห้วยฉัตร ซึ่งมีสมาชิกเทศบาล

ตำบลห้างฉัตร เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นผู้รับมอบอำนาจจากห้างหุ้นส่วนจำกัด วงศ์จิระ จากประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท จะพบว่าการจดทะเบียนแก้ไขกรรมการบริษัทหรือหุ้นส่วนในห้างฯด้วยการแต่งตั้งให้ภรรยา บุตรหรือญาติพี่น้องหรือลูกน้องที่ไว้ใจได้ให้เข้ามาเป็นกรรมการหรือเป็นหุ้นส่วนแทนตนเองเพื่อที่จะหลบเลี่ยงการทำผิดกฎหมาย ซึ่งตรงกับความเห็นของ นายปริญญ์ นากลาง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอำนาจเจริญ นายไมตรี ไหว้พรหม หัวหน้างานพรรคการเมือง เจ้าหน้าที่ กกต.ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ที่มีความเห็นว่า นักการเมืองท้องถิ่นกับนักธุรกิจท้องถิ่นก็เป็นที่รู้กันทั่วว่าเป็นญาติพี่น้องกันมาก่อน ซึ่งก็มีทั้งผลดีและผลเสียต่อท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาที่ว่า ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์มีทั้งที่เป็นผลดีและไม่เป็นผลดี ถ้ามิได้มุ่งที่จะแสวงหาผลประโยชน์ต่อกัน ก็จะมีผลดีต่อพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้ดีขึ้น หมายความว่า นักการเมืองท้องถิ่นบริหารแผนงานโครงการรวมถึงการจัดทำงบประมาณเพื่อพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นดำเนินการด้วยความโปร่งใสและทุกภาคส่วนสามารถตรวจสอบได้ก็จะทำให้การพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นดีขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นผลการศึกษาจึงสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดยอมรับว่านักการเมืองท้องถิ่นกับนักธุรกิจท้องถิ่นมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กัน เช่น ความสัมพันธ์เชิงบริหาร ความสัมพันธ์เชิงทุน ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร มาอย่างยาวนานก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นที่ปรากฏถึงความสัมพันธ์ในหลายรูปแบบตามหลักแนวความคิดทฤษฎีอุปถัมภ์ก็ตาม แต่ความสัมพันธ์นั้นกลับมิได้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้เท่าที่ควร ขณะที่ความสัมพันธ์นั้นกลายเป็นการอุปถัมภ์ต่อกันไปเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ร่วมกันและยังมีผลประโยชน์ทับซ้อนกัน ผลการศึกษาพบอีกว่ามึ้นักการเมืองท้องถิ่นที่มีพื้นฐานครอบครัวมาจากการเป็นนักธุรกิจท้องถิ่นมาก่อนกับบางกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการรับเหมาก่อสร้างที่มีผลประโยชน์ร่วมกันในท้องถิ่นขณะที่ส่วนใหญ่กลุ่มธุรกิจอื่นจะไม่ได้รับผลประโยชน์จากกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นแต่อย่างใด ซึ่งถือได้ว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของเฉพาะกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นกับเฉพาะกลุ่มนักธุรกิจท้องถิ่น ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้อย่างมากอีกด้วย ผลที่ตามมาจากการความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ต่อกันทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับนักธุรกิจในท้องถิ่นเพิ่มขึ้นต่อไปในภายหน้าอีกด้วย

2. ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่น

ความขัดแย้งมาจากสาเหตุที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่สามารถที่จะยอมรับหรือตกลงกันได้ ในเงื่อนไขหรือข้อเสนออย่างใดอย่างหนึ่งที่มีการเสนอให้ทำให้กลายเป็นข้อพิพาทต่อกัน ซึ่งเป็นเหตุแห่งความขัดแย้งและนำไปสู่กระบวนการพิจารณาแก้ไขหรือลดปัญหาความขัดแย้งนั้นโดยผู้มี

อำนาจที่คู่พิพาทยอมรับกันได้ เช่น การตั้งคณะอนุญาโตตุลาการ หรือการเข้าสู่กระบวนการทางศาล เป็นต้น

ความขัดแย้งทางการเมือง คือ การที่ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าอีกฝ่ายหนึ่งขณะที่มีอำนาจทางการเมืองในการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับคนในท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแต่ได้ใช้อำนาจหน้าที่ไปเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงการรักษาผลประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวนี้เป็นเหตุแห่งการนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง

ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจท้องถิ่นเกิดจากสถานการณ์หนึ่งโดยผู้มีอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นใช้อำนาจในการตัดสินใจภายใต้เงื่อนไขและแรงกดดันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม โดยมีแรงจูงใจในการตัดสินใจเพื่อให้ได้ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าที่จะรักษาประโยชน์ส่วนรวม ส่งผลให้มีการใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจที่ไม่เป็นกลาง ไม่โปร่งใสขาดความเป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่จนนำไปสู่ความขัดแย้งภายในท้องถิ่น

รูปแบบของความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจท้องถิ่นบนผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ถือได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญอย่างมากต่อระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น โดยมีรูปแบบที่นำไปสู่ความขัดแย้งต่อกัน อาทิ การดำเนินธุรกิจและเป็นผู้ถือหุ้นกับองค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น กรณีสมาชิกและผู้บริหารท้องถิ่นทำการรับเหมาก่อสร้างในโครงการของท้องถิ่น กรณีภรรยาและญาติเป็นผู้รับเหมางานในท้องถิ่น กรณีการขายบริการหรือวัสดุอุปกรณ์หรือการให้เข้าทรัพย์สินกับองค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นต้น

ลักษณะความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจท้องถิ่น ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นเรื่องที่ปกติในท้องถิ่นที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นเจ้าของกิจการหรือมีหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือเป็นกรรมการบริษัทที่มีวัตถุประสงค์ในการรับเหมาก่อสร้างทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวได้ว่ามีความสัมพันธ์กันทางด้านใดด้านหนึ่งมาก่อนหรือมีการประกอบธุรกิจอยู่ก่อนแล้วซึ่งนักธุรกิจท้องถิ่นจะเข้ามาเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ทำให้เกิดวาทะกรรมทางการเมืองขึ้นมา คือ สภาผู้รับเหมา แม้ว่าการที่นักการเมืองท้องถิ่นจะเป็นเจ้าของกิจการหรือเป็นหุ้นส่วนหรือเป็นบริษัทรับเหมาก่อสร้างมาก่อนไม่ใช่เรื่องผิดแต่อย่างใด แต่เมื่อได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้มาทำหน้าที่ดูแลท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สาธารณะซึ่งคงต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามนั้น แต่ความจริงที่ปรากฏนักการเมืองท้องถิ่นเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้รับเหมางานในท้องถิ่น การกระทำได้กล่าวทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในท้องถิ่นระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นผู้รับเหมางานกับนักธุรกิจท้องถิ่นที่ไม่สามารถรับเหมางานในท้องถิ่นได้และกลายมาเป็นปัญหาความขัดแย้งต่อกันซึ่งมีกรณีตัวอย่าง ดังนี้

กรณีที่ภรรยาและญาติเป็นผู้รับเหมางานในท้องถิ่น จากการศึกษาพบว่า สมาชิกหรือผู้บริหารท้องถิ่นไม่ได้เป็นเจ้าของกิจการแต่เป็นกิจการของกลุ่มสมรสที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียนหรือก่อนหน้านั้นได้จดทะเบียนสมรสกันแล้วมาหย่าขาดจากกันก่อนที่จะได้เป็นคู่สัญญากับท้องถิ่นหรือเป็นของญาติ บิดา มารดา พี่น้องและบุตร ซึ่งจิตใจที่จะเล็งกฎหมาย เช่น กรณีของเทศบาลตำบลเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก เป็นที่ได้รับความสนใจจากสาธารณะชนอย่างมาก เพราะเกิดการลอบวางเพลิง ที่ว่าการอำเภอเนินมะปราง ซึ่งมีหลักฐานเชื่อได้ว่ามาจากความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นระหว่างผู้รับเหมากับนักการเมืองท้องถิ่น เนื่องจากสมาชิกสภาฝ่ายค้านร้องเรียนว่าฝ่ายบริหารท้องถิ่นเข้าเป็นคู่สัญญาในการก่อสร้างถนนกับธุรกิจรับเหมาก่อสร้างของพี่น้องตน ขณะที่ฝ่ายบริหารท้องถิ่นก็ร้องว่าภรรยาของสมาชิกสภาเทศบาลฝ่ายค้านทำสัญญาซื้อขายน้ำมันเชื้อเพลิงกับเทศบาลตำบลเนินมะปราง

กรณีศาลปกครองสูงสุด คำร้องที่ 418/2552 คำสั่งที่ 513/2552 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2552 ระหว่าง นายอรรถชัย ทนงค์ ผู้ฟ้องคดี กับผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ ผู้ถูกฟ้องคดี เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย คดีนี้ นายอรรถชัย ทนงค์ ผู้ฟ้องคดี เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด อรรถชัยเจริญกิจก่อสร้าง สำนักงานของห้างฯ ตั้งอยู่ตำบลจานลาน อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ ได้ทำสัญญารับเหมาก่อสร้างระบบประปาผิวดินอำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญเมื่อปี 2548 ส่งมอบงานในปี 2549 และต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานภายในกำหนด 2 ปี จนถึงวันที่ 30 พฤษภาคม 2551 ต่อมาในวันที่ 20 เมษายน 2551 นายอรรถชัย ทนงค์ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญและในวันที่ 28 พฤษภาคม 2551 ได้รับเลือกให้เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ต่อมา นายวิชัย แสงสุข สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ มีหนังสือไปร้องเรียนว่า นายอรรถชัย ทนงค์ เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในสัญญาที่ทำกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ เพราะต้องรับผิดชอบไปจนถึงวันที่ 30 พฤษภาคม 2551 ซึ่งวันที่นายอรรถชัย ทนงค์ได้รับเอกเข้มานั้นเป็นวันที่ 20 เมษายน 2551 จึงเข้ามาก่อนที่สัญญาที่ทำไว้จะสิ้นสุดไปคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้สอบสวนนายอรรถชัย ทนงค์ แล้วรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญทราบจึงได้มีคำวินิจฉัยที่ 1/2552 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2552 ให้นายอรรถชัย ทนงค์ พ้นจากการสมาชิกภาพสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญตั้งแต่วันที่ 20 เมษายน 2551 ด้วยเหตุที่ว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียทางตรงในสัญญาที่ทำกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ต่อมา นายอรรถชัย ทนงค์ จึงได้ฟ้องศาลปกครองชั้นต้นและศาลมีคำสั่งว่า นายอรรถชัย ทนงค์ ผู้ฟ้องคดีไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียทั้งทางตรงและทางอ้อมในสัญญาที่ทำไว้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วมีความเห็นว่าคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้นาย อรรถชัย ทนงค์ จึงยังมีสมาชิกภาพอยู่ต่อไป ความขัดแย้งที่ตามมา คือ ตำแหน่งประธานสภาเพราะได้มีการเลือกตั้งให้สมาชิกคนอื่นทำหน้าที่ไปแล้วนั้น จะดำเนินการอย่างไรต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาทต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญในเรื่องความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่นที่กล่าวมานั้น หากนำมาประกอบการศึกษาค้นคว้า มีความเห็นไปทิศทางเดียวกัน โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้ความเห็นว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นกับการเมืองท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญมีความขัดแย้งกันแม้จะไม่ถึงขั้นรุนแรงก็ตาม แต่ก็มีผลต่อการทำหน้าที่ของฝ่ายราชการท้องถิ่นและฝ่ายการเมืองท้องถิ่นเป็นปัญหาต่อการทำหน้าที่ในสภาท้องถิ่นจะต้องสะดุดหยุดลงหรือต้องล่าช้าออกไป โดยมีความเห็น ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ที่แสดงความเห็นว่า ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่น เป็นปัญหาต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

กลุ่มข้าราชการท้องถิ่นทั้งหมด มีความเห็นว่า ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่น เป็นปัญหาต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญบางกลุ่มจะมีความขัดแย้งกับนักการเมืองท้องถิ่นแม้จะไม่รุนแรงก็ตามแต่ก็มีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น โดยที่ตนได้รับหน้าที่ในตำแหน่งนี้เห็นว่า จังหวัดอำนาจเจริญ ในขณะนี้พบว่าเริ่มมีความขัดแย้งของภาคธุรกิจด้วยกันมีการร้องเรียนมีการตรวจสอบและเริ่มมีมากขึ้นส่วนใหญ่นักการเมืองท้องถิ่นที่ไม่โปร่งใสเป็นธรรม คิดว่าหากเป็นเช่นนี้ต่อไปแล้วนั้นน่าจะเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

นายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจในท้องถิ่น เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น เพราะเห็นว่า ปัญหาการเมืองท้องถิ่นที่จังหวัดอำนาจเจริญเริ่มมีความขัดแย้งที่รุนแรงเพิ่มขึ้น แม้จะยังไม่มีการใช้สิทธิพลข่มขู่กันต่อกันแต่เท่าที่ตนได้สัมผัสพบว่าเริ่มมีปัญหาเรื่องการร้องเรียนขอให้ตรวจสอบการต่อรองผลประโยชน์ต่อกัน ในช่วงเวลาที่เกิดความขัดแย้งและมีปัญหาก็จะแบ่งกลุ่มธุรกิจออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มธุรกิจที่ 1 จะทำการสนับสนุนผู้บริหารท้องถิ่น และกลุ่มธุรกิจที่ 2 จะทำการขัดแย้งกับผู้บริหารท้องถิ่น ทำให้เป็นปัญหาต่อการปฏิบัติราชการและสภาท้องถิ่นที่ต้องแก้ไขปัญหาลงมาทำให้ทุกอย่างต้องล่าช้าไป ความเห็นส่วนตัวความ

ขัดแย้งของนักการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจท้องถิ่นนั้นเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นทั้งหมด เห็นว่า ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่นเป็นปัญหาต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น โดยมีความเห็น ดังนี้

นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่นเป็นปัญหาต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น โดยเห็นว่าขณะนี้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นเมื่อเริ่มมีอำนาจทางการเงินแล้ว ก็ไปสร้างความสัมพันธ์กับอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นทำให้เกิดการอุปถัมภ์ค้ำจุนอย่างแนบแน่น หากมีความขัดแย้งแม้จะไม่รุนแรงถึงกับจะต้องล้มกันให้ได้แต่มีแนวโน้มที่จะเป็นไปได้ในภายหน้า ทำให้การเมืองอำนาจเจริญอาจได้รับผลกระทบ สักส่วนของนักการเมืองท้องถิ่นจะเริ่มเปลี่ยนไปจากเดิมที่มีแต่ครูกับหมอ แต่วันนี้ก็เริ่มที่จะมีกลุ่มนายความท้องถิ่นกับนักธุรกิจในท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งเชื่อแน่ว่ากลุ่มนายความท้องถิ่นกับกลุ่มธุรกิจในท้องถิ่นต้องมีความขัดแย้งกันมากขึ้นและก็จะไม่ใช่วิธีการพูดจាកันให้เข้าใจแบบที่ผ่านมา แต่จะเปลี่ยนวิธีการไปเป็นลักษณะที่มีความรุนแรงจนเป็นเหตุให้การทำงานของสภาท้องถิ่นต้องหยุดลงหรือล่าช้าไป ซึ่งคิดว่าจะเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นด้วย”

นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่น เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น โดยเห็นว่า ที่ผ่านมาการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นจะมีการแข่งขันในท้องถิ่น โดยที่ผู้สมัครแต่ละคนก็มีผู้สนับสนุนซึ่งภาคธุรกิจบางกลุ่มก็สนับสนุนคนของตน ความขัดแย้งเริ่มด้นขึ้นเมื่อมีฝ่ายหนึ่งได้อีกฝ่ายไม่ได้ ความไม่พอใจก็ตามมามีการเฝ้าดูการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นตลอดเวลา สภาท้องถิ่นก็มีปัญหา เห็นว่า หากมีความขัดแย้งกันแล้วย่อมไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

นายพรเทพ ชูปลา ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นสอดคล้องว่า ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจในท้องถิ่น เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น โดยเห็นว่า สมาชิกองค์กรภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญเริ่มที่จะแบ่งเป็นกลุ่มธุรกิจ ขณะที่นักการเมืองท้องถิ่นก็มีบางกลุ่มธุรกิจให้การสนับสนุน แม้ความขัดแย้งจะยังไม่รุนแรงก็ตาม แต่ก็ทำให้การบริหารภายในท้องถิ่นเริ่มเกิดปัญหาเพิ่มขึ้น จึงทำให้ท้องถิ่นไม่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้อย่างราบรื่นเท่าที่ควร

กลุ่มกรรมการบริษัททั้งหมด มีความเห็นว่า ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่น เป็นปัญหาต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น โดยสรุปความเห็น

ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในพื้นที่ เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งอธิบายได้ว่า ภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญแม้จะไม่มีความต้องการหรือความจำเป็นใดๆที่จะต้องขัดแย้งกับนักการเมืองท้องถิ่นก็ตาม แต่เพราะภาคธุรกิจมีอาชีพทางการค้าก็สมควรได้รับประโยชน์จากท้องถิ่นของตนเองด้วยความยุติธรรมและเสมอภาคด้วย แต่นักการเมืองท้องถิ่นไม่ตอบสนองให้อย่างยุติธรรมปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมซึ่งมีเฉพาะบางกลุ่มที่ได้รับประโยชน์ จึงก่อปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มสมาชิกองค์กรธุรกิจเดียวกันและยังขัดแย้งกับฝ่ายนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งเริ่มปรากฏชัดเจนให้เห็นแล้วว่าสมาชิกภาคธุรกิจท้องถิ่นจะมีการร้องเรียนและร้องขอให้ตรวจสอบเพื่อความเป็นธรรม หากปล่อยให้เกิดความขัดแย้งกันต่อไปแล้วคิดว่าจะเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้

โดยสรุปจากกรณีตัวอย่างของความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่นที่น่าเสนอมา เช่น กรณีเทศบาลตำบลนิคมสร้างจิตต์ จังหวัดพิษณุโลก ที่มีความขัดแย้งจนถึงขั้นเผาสถานที่ราชการ กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ที่มีความขัดแย้งกันจนมีการร้องเรียนและนำไปสู่การฟ้องคดีศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุด ส่งผลต่อการทำหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญต้องหยุดชะงักลง ผลการศึกษาความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับนักธุรกิจในท้องถิ่นสาเหตุที่เป็นปัจจัยหนึ่งน่าจะมาจากความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่ก่อประโยชน์ทับซ้อนให้กับเฉพาะกลุ่มธุรกิจที่มีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์กับนักการเมืองท้องถิ่นที่ทำหน้าที่บริหารท้องถิ่นซึ่งไปมีผลกระทบกับกลุ่มธุรกิจเดียวกันที่ไม่ได้รับประโยชน์และกลุ่มธุรกิจอื่นที่เห็นว่าความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เป็นการผูกขาดการเมืองท้องถิ่น ดังนั้น กลุ่มธุรกิจที่ไม่ได้รับประโยชน์จากการทำหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นและกลุ่มธุรกิจอื่นในท้องถิ่นที่ไม่ต้องการให้มีการผูกขาดการเมืองท้องถิ่นไว้กับคนกลุ่มเดียว ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งจนนำไปสู่การแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มโดยที่แต่ละกลุ่มธุรกิจท้องถิ่นก็จะให้การสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อเข้าไปช่วงชิงอำนาจในการบริหารท้องถิ่น ทำให้กลุ่มที่ได้อำนาจการบริหารท้องถิ่นจะถูกร้องเรียนตลอดเวลา ถูกร้องให้ตรวจสอบการใช้อำนาจ ถูกต่อต้านด้วยการขอให้มีการแสดงความคิดเห็นในโครงการต่าง ๆ ซึ่งหากพิจารณาการกระทำดังกล่าวแม้จะเป็นไปตามหลักแนวคิดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ว่าด้วยหลักการมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง มาตรา 87 (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่นซึ่งที่ผ่านมาการตรวจสอบก็มีได้เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตยว่าด้วยการถ่วงดุลการใช้อำนาจอย่างแท้จริง แต่เป็นการตรวจสอบที่ยึดถือให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองต้องการเท่านั้นจึงก่อให้เกิดความแตกแยกภายในท้องถิ่นด้วยการแบ่งเป็น 2 ฝ่ายโดยที่ฝ่ายหนึ่งก็พยายามทุกวิถีวิธีการเพื่อรักษาอำนาจ

ให้ยาวนานตลอดไป ขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งก็พยายามเข้าไปเพื่อช่วงชิงให้ได้อำนาจปัญหานี้มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในสภาท้องถิ่น อาทิ การยับยั้ง การตั้งกระทู้ การอภิปราย เป็นต้น และปัญหานอกสภาท้องถิ่น อาทิ การร้องเรียน การประท้วง การกล่าวโทษนักการเมืองท้องถิ่นไปยังคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทั้งระดับท้องถิ่น จังหวัดและประเทศ ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการที่ต้องแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งจนทำให้การพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นต้องหยุดชะงักหรือล่าช้าไปอย่างมาก จากผลการศึกษาเมื่อนำมาวิเคราะห์จากหลายส่วนประกอบทำให้อธิบายได้ว่า การที่นักธุรกิจท้องถิ่น เฉพาะกลุ่มธุรกิจมีความขัดแย้งกันเองและการขัดแย้งกับนักการเมืองท้องถิ่น สิ่งสำคัญของความขัดแย้งมาจากเรื่องความต้องการเข้าเป็นคู่สัญญากับท้องถิ่น โดยการใช้ความสัมพันธ์ในรูปแบบ ความสัมพันธ์ในเชิงบริหาร หรือความสัมพันธ์ในเชิงทุน หรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นต้น หรือตามที่กฎหมายบัญญัติให้มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูต่อกัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา หรือความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร เป็นต้น ซึ่งเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้งในท้องถิ่นจึงนับได้ว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคอย่างมากต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

3. ความไม่พร้อมของภาคธุรกิจท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

โดยที่เจตนารมณ์ของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีหลักการที่สำคัญ คือ การให้สิทธิเสรีภาพความเสมอภาค การให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นหน้าที่ของภาครัฐที่มีหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง หรือกิจกรรมทางการเมือง

การที่ทุกภาคส่วนในสังคมจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือกิจกรรมทางการเมืองได้นั้น จะต้องศึกษาถึงองค์ประกอบในปัจจุบันที่ก่อให้เกิดความพร้อมที่มีต่อระบบการเมือง ซึ่งมีอยู่หลายด้านด้วยกัน อาทิ ด้านความรู้ของระบบการเมืองการปกครอง ด้านความเข้าใจถึงหน้าที่ สิทธิของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองการปกครอง ด้านกระบวนการทางการเมือง ด้านการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น

ระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น เป็นส่วนย่อยของระบบการเมืองการปกครองไทย แต่มีเจตนารมณ์เดียวกันคือ การให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น ซึ่งปรากฏในบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 (4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้ง กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้ง สนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

สิ่งที่สำคัญในการแสดงบทบาทอย่างหนึ่งอย่างใดแล้วนั้น ผู้ทำหน้าที่ในการแสดง จะต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจทักษะประสบการณ์ในเรื่องนั้นให้ดีเสียก่อน เช่น การแสดงบทบาทด้านเศรษฐกิจ ผู้ทำหน้าที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจทักษะประสบการณ์ด้าน เศรษฐศาสตร์มหภาค เพราะจะทำให้เป็นที่ยอมรับและมีความน่าเชื่อถือ การแสดงบทบาทด้าน สังคม ผู้ทำหน้าที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจทักษะประสบการณ์ด้านสังคมศาสตร์ การแสดง บทบาทด้านการเมืองการปกครองและกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้หน้าที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจทักษะประสบการณ์ด้านรัฐศาสตร์ เพราะจะทำให้เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือ เป็นต้น

ประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินบทบาทต่อการพัฒนาทางการเมือง ท้องถิ่นของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญในเรื่อง ความไม่พร้อมของภาคธุรกิจที่มีต่อการพัฒนา ทางการเมืองท้องถิ่น จากการศึกษา 1) ภูมิหลังส่วนตัวพบว่ากรรมการบริษัทมีคนที่สำเร็จการศึกษา ทางด้านรัฐศาสตร์ที่น้อยมาก 2) ภูมิหลังการประกอบธุรกิจพบว่ากรรมการบริษัทบางคน ได้เริ่ม ประกอบธุรกิจไม่นานและเป็นกรรมการบริษัทเพียงคนเดียวอีกด้วย 3) จากการสอบถามความเห็น กรรมการบริษัทที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าไม่มีความรู้ทางการเมือง ไม่มี ประสบการณ์ทางการเมือง ไม่มีเวลาและไม่ขอแบกรับภาระค่าใช้จ่ายส่วนตัว เป็นต้น

จากประเด็นปัญหาและอุปสรรคทำให้วิเคราะห์ได้ถึงสาเหตุที่ภาคธุรกิจท้องถิ่นไม่มีความพร้อมต่อบทบาทด้านนี้ น่าจะมาจาก 1) ภูมิหลังส่วนตัวด้านการศึกษาที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านรัฐศาสตร์โดยตรง อาทิ นายธีระพล จึงวัฒนาภรณ์ กรรมการบริษัท โตโยต้าอำนาจเจริญ จำกัด จบการศึกษาปริญญาโทด้านวิศวกรรมไฟฟ้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา นางผ่องพรรณ เสงี่ยมศักดิ์ กรรมการบริษัท สุรชัยอำนาจปิโตรเลียม จำกัด จบการศึกษาด้านการพยาบาล นายสิทธิชัย มาสวัฒน กรรมการบริษัท เอกชัยอำนาจเจริญ (2005) จำกัด จบการศึกษาด้านบริหารธุรกิจ นายวิทยา ปัตตะนิ กรรมการบริษัท เกรท แอปไพรัช จำกัด นายวิโรจน์ ตั้งตระกูลวงศ์ กรรมการบริษัท บุญยาการ สร้าง จำกัด จบการศึกษาด้านก่อสร้าง นายไกรรัฐ พูลจิตร กรรมการบริษัท พูลจิตรฟาร์ม จำกัด นายสุรชัย เสงี่ยมศักดิ์ กรรมการบริษัท ക്ഷาพรรณ จำกัด จบการศึกษาศึกษาปริญญาโทด้านรัฐประศาสน ศาสตร์ นางฐนันท์ ดาวริย์ณิษฐกุล กรรมการบริษัท อำนาจชัยศิริธุรกิจ จำกัด จบการศึกษาด้าน บริหารธุรกิจ นางสาวจินดาหรร วาจิตร กรรมการบริษัท แอล.เจ.ดี.เอ็มเมอร์ล จำกัด จบการศึกษาศึกษา ปริญญาโทรัฐศาสตร์ นางอารี กิเลนทอง กรรมการบริษัท เอกอุดมธัญญกิจ จำกัด จบการศึกษานิติ วิทยาศาสตร์ (ครุ) เป็นต้น 2) ภูมิหลังด้านการประกอบธุรกิจ อาทิ นายธีระพล จึงวัฒนาภรณ์ กรรมการบริษัท โตโยต้าอำนาจเจริญ จำกัด จัดตั้งปี 2548 ประเภทธุรกิจจำหน่ายรถยนต์และเป็น กรรมการคนเดียวของบริษัท นางสาวอารี กิเลนทอง กรรมการบริษัท เอกอุดมธัญญกิจ จำกัด จัดตั้งปี 2543 ประเภทธุรกิจโรงสี และเป็นกรรมการคนเดียวของบริษัท นายสุรชัย เสงี่ยมศักดิ์ กรรมการ

บริษัท คชาพรรณ จำกัด จัดตั้งปี 2549 ประเภทธุรกิจร้านค้าสะดวกซื้อ (7 ELEVEN) นายไกรรัฐ พูลจิตร กรรมการบริษัท พูลจิตรฟาร์ม จำกัด จัดตั้งปี 2552 ประเภทธุรกิจฟาร์มและเกษตร เป็นกรรมการคนเดียวของบริษัท นางสาวจินดาหาวา วาจิตร กรรมการบริษัท แอล.เจ.ดี.เอ็ม.เมอร์ล จำกัด จัดตั้งปี 2545 ประเภทธุรกิจโรงแรม แม้ว่าจะจบปริญญาโทรัฐศาสตร์แต่ก็เป็นกรรมการคนเดียวของบริษัท นายนรินทร์ทร สำราญสุข กรรมการบริษัท แป้งมันอำนาจเจริญ จำกัด จัดตั้งปี 2553 ประเภทธุรกิจรับซื้อมันสำปะหลัง และเป็นกรรมการคนเดียวของบริษัท นางผ่องพรรณ เสงี่ยมศักดิ์ กรรมการบริษัท สุรัชย์อำนาจปิโตรเลียม จำกัด จัดตั้งปี 2537 ประเภทธุรกิจสถานีน้ำมันเชื้อเพลิง และเป็นกรรมการคนเดียวของบริษัท นายวิทยา ปัตตะณี กรรมการบริษัท เกรท แอปไฟรชัล จำกัด จัดตั้งปี 2551 ประเภทธุรกิจรับออกแบบก่อสร้าง และเป็นกรรมการคนเดียวของบริษัท นางชวนันท์ ถาวรีย์ณิกุล กรรมการบริษัท อำนาจชัยศิริธุรกิจ จำกัด จัดตั้งปี 2550 ประเภทธุรกิจรับจำหน่ายทรัพย์สินและเป็นกรรมการคนเดียวของบริษัท เป็นต้น ประกอบกับการที่มีหน้าที่เป็นนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดอำนาจเจริญและกำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ปริญญาโทด้านรัฐศาสตร์ จำเป็นต้องให้ความสนใจเรื่องที่ศึกษานี้อย่างมาก ได้พยายามสอบถามความคิดเห็นจากกรรมการบริษัทที่ใช้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ทำให้ได้รับข้อมูลในด้านนี้อย่างเพียงพอที่จะใช้ประกอบการวิเคราะห์ได้ กล่าวคือ สาเหตุที่กรรมการบริษัทที่ศึกษาไม่มีความพร้อมที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นได้นั้นมีเหตุผลจาก 1) ด้านการศึกษาที่ไม่มีความรู้ด้านรัฐศาสตร์มาก่อน 2) ด้านการประกอบธุรกิจที่เริ่มต้นธุรกิจได้ไม่นาน และเป็นกรรมการบริษัทเพียงคนเดียว จึงต้องรับผิดชอบผลการดำเนินงานของบริษัทอย่างสูง 3) ด้านเวลาที่จะต้องทุ่มเทในการควบคุมกำกับดูแลธุรกิจอย่างมากและทำให้เป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายทางสังคมมากขึ้นตลอดเวลา

การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ได้ให้ความเห็นต่อบทบาทด้านนี้มีความสอดคล้องกันอย่างมากว่า ภาคธุรกิจท้องถิ่นไม่มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้แต่อย่างไรโดยมีความเห็น ดังนี้

กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นทั้งหมด แสดงความเห็นว่ ความไม่พร้อมของภาคธุรกิจเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

นายพรเทพ ชูปว่า ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ความไม่พร้อมของภาคธุรกิจท้องถิ่นเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น เพราะเหตุว่ ภาคธุรกิจในพื้นที่โดยมากแล้วจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพด้านเศรษฐกิจอย่างมาก ถ้าภาคธุรกิจในพื้นที่ให้ความสำคัญต่อการประกอบธุรกิจของตนเองเป็นเพียงอย่างเดียว นั้น จะมีผลทำให้การพัฒนาทางการเมืองในภาพรวมของท้องถิ่นจะไม่ได้การพัฒนาให้ดีขึ้นได้แต่อย่างใด

นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นสอดคล้องที่ว่า ความไม่พร้อมของภาคธุรกิจในพื้นที่จะเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นอย่างมาก เพราะภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์ทางการค้าที่ได้เปรียบทุกภาคส่วน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เพราะจะทำให้การพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นดีขึ้นได้ แต่การที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นกล่าวอ้างว่าไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองท้องถิ่นที่เพียงพอ จึงไม่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นแล้วนั้นจะมีผลเสียต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นต่อไปในภายหน้า

นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ให้ความเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นถ้าจะขอให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เช่น การร่วมกิจกรรมเพื่อณรงค์ทางการเมืองท้องถิ่น การเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรม การให้ความคิดเห็นด้านต่าง ๆ แล้วนั้น ก็จะได้รับการปฏิเสธโดยอ้างว่าไม่มีความรู้ความเข้าใจด้านการเมือง ไม่มีเวลา ไม่มีความพร้อมที่จะไปร่วมกิจกรรมได้ ซึ่งเป็นที่ชัดเจนแล้วว่าเป็นห่วงธุรกิจของตนเองและอีกอย่างหนึ่งคือปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายหากตนเองหรือให้พนักงานไปร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งการที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่มีความพร้อมที่จะเข้ามาช่วยท้องถิ่นแล้วนั้นก็จะเกิดเป็นปัญหาต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

กลุ่มข้าราชการท้องถิ่นทั้งหมด เห็นว่า ความไม่พร้อมของภาคธุรกิจมีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น โดยมีความเห็น ดังนี้

นายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า ทุกครั้งที่เทศบาลมีหนังสือขอความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น ภาคธุรกิจส่วนใหญ่ก็จะตอบปฏิเสธที่จะให้ความร่วมมือเท่าที่ทราบน่าจะมีสาเหตุ เช่น ไม่มีความพร้อม ไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองท้องถิ่นที่เพียงพอ หรือต้องรับภาระค่าใช้จ่าย ซึ่งการที่ภาคธุรกิจท้องถิ่นตอบว่าไม่มีความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นจึงเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ได้ให้ความเห็นสอดคล้องว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นจะอ้างว่าตนเองไม่มีความพร้อม ไม่มีเวลาเพราะต้องเดินทางไปติดต่อธุรกิจเป็นประจำ ไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองท้องถิ่นที่เพียงพอ จึงไม่พร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นได้ แต่ที่ทราบมาคงเรื่องของค่าใช้จ่ายกับผลประโยชน์ที่ได้รับอาจไม่คุ้มค่ากับการลงทุนในการเมืองท้องถิ่น ซึ่งความไม่พร้อมของภาคธุรกิจในท้องถิ่นนับว่าเป็นปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

กลุ่มกรรมการบริษัททั้งหมด ให้สัมภาษณ์แสดงความเห็นไปในทิศทางเดียวกันโดยสรุปได้ว่าไม่มีความพร้อมในด้านเวลา ด้านภาระค่าใช้จ่าย ด้านความรู้ความเข้าใจและด้านประสบการณ์การเมืองท้องถิ่นที่ดีเพียงพอ อาทิ

นายธีระพล จิรวินนาภรณ์ กรรมการบริษัท โตโยต้าอำนาจเจริญ จำกัด ให้ความเห็นว่า ตนเองไม่พร้อมที่จะร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นได้แต่อย่างไร เพราะการที่ตนต้องเป็นกรรมการบริษัทเพียงคนเดียว จึงต้องควบคุมดูแลกิจการและพนักงานของบริษัทอยู่ทุกวัน ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองก็รู้ไม่ชัดเจนมากเท่าที่ควร แต่ก็ช่วยในการใช้พื้นที่ของบริษัทในการคิดป้ายประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานรัฐอยู่ตลอดเวลา

นายวิทยา ปัตตะนี กรรมการบริษัท เกรท แอปพร้า จำกัด ให้ความเห็นว่า บริษัทจัดตั้งได้ประมาณ 2 ปี ตนเองก็เป็นกรรมการบริษัทเพียงคนเดียว คิดว่าไม่มีความพร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นหรือไปทำอย่างอื่นได้ เพราะต้องรับงานจากผู้จ้างที่มีมาอย่างต่อเนื่อง

นางพรทิพย์ ตั้งตระกูลวงศ์ กรรมการบริษัท ขวลิตรวมวิสดู จำกัด ให้ความเห็นว่าไม่มีความพร้อมในเรื่องนี้ ไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแต่อย่างไร ต้องดูแลการค้าขายของบริษัทจนแทบไม่มีเวลาที่จะไปทำเรื่องอื่นได้

นางสาวทิววรรณ พุยมูลตรี กรรมการบริษัท อำนาจเจริญ น้ำมันปาล์ม จำกัด ได้ให้ความเห็นว่า ไม่มีความพร้อมในเรื่องการเมืองท้องถิ่น เพราะบริษัทของตนรับซื้อขายปาล์มเพื่อสกัดเป็นน้ำมันส่งต่อ และมีคู่แข่งทางธุรกิจทั้งในพื้นที่และพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง จึงต้องเดินทางไปเพื่อติดต่อการค้าขายกับลูกค้าอยู่ตลอดเวลา

นางสาวศศิธร บุตตะ กรรมการบริษัท ศรีดาราทัวร์ จำกัด ให้ความเห็นว่า ไม่มีความพร้อมที่จะเกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น เพราะต้องจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวด้วยตนเองตลอดเวลา

นางฐนันท์ ถาวรีย์นิชกุล กรรมการบริษัท อำนาจชัยศิริธุรกิจ จำกัด มีความเห็นว่าไม่มีความพร้อมในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น เพราะต้องกำกับดูแลธุรกิจที่รับจำหน่ายทรัพย์สินจากลูกค้า หากไม่อยู่ประจำบริษัทแล้วการค้าก็จะประสบปัญหาอย่างมากต่อการตกลงราคา

นายสิทธิชัย มาสวิมล กรรมการบริษัท เอกชัยอำนาจเจริญ (2005) จำกัด ให้ความเห็นว่า ตนเองไม่มีความพร้อมในเรื่องการเมืองแต่อย่างไร เพราะต้องอยู่ประจำบริษัทหากมีลูกค้าเข้ามากู้ยืมเงินในฐานะที่เป็นกรรมการบริษัทจึงต้องอยู่เพื่อทำสัญญาและจ่ายเงินให้กับลูกค้า

นางสาวจินดาหารา วาจิตร กรรมการบริษัท แอล เจ ดี เอ็มเมอร์ล จำกัด ให้ความเห็นว่าตนเองแม้จบการศึกษาปริญญาโทด้านรัฐศาสตร์ แต่มีกิจการสองแห่งที่ต้องรับผิดชอบคือร้านขายเพชรทองและโรงแรม จึงยังไม่มีความพร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่

โดยสรุป จากการศึกษาความไม่พร้อมของภาคธุรกิจที่มีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นพบว่า มีปัจจัยที่มาจาก 1) ปัญหาภูมิหลังส่วนตัวเรื่องการศึกษาที่ผ่านมาไม่มีความสัมพันธ์กับการเมืองการปกครองแต่อย่างใด โดยกลุ่มตัวอย่างกรรมการบริษัทส่วนใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาจากหลายสาขา เช่น บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ วิศวกรรม ก่อสร้าง บัญชี เป็นต้น จึงคิดว่าไม่มีความรู้ความเข้าใจทางรัฐศาสตร์ที่จะไปถ่ายทอดได้และไม่พร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น 2) ปัญหาภูมิหลังด้านธุรกิจที่เริ่มจัดตั้งบริษัทได้ไม่นานและที่สำคัญเป็นกรรมการบริษัทเพียงคนเดียวที่ต้องควบคุมกำกับดูแลการเจรจาทางธุรกิจต้องรับจ่ายเงินจากการค้าขายตลอดเวลา 3) ปัญหาด้านเวลาและภาระค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มกรรมการบริษัทที่ศึกษาให้ความเห็นว่าเมื่อลงทุนประกอบธุรกิจไปแล้วก็ต้องให้ความสนใจอย่างมากเพื่อโอกาสของธุรกิจจะต้องอยู่รอดและมีความมั่นคงในภายหน้า เมื่อนำมาวิเคราะห์กับผลการศึกษาที่ได้รับจากทั้งสามกลุ่มตัวอย่างพบว่า การที่ผู้ศึกษามีหน้าที่เป็นนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดอำนาจเจริญ รับจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงบริษัทและเลิกบริษัท ทำให้มีโอกาสในการซักถามความเห็นในเรื่องต่าง ๆ จากกรรมการบริษัทได้โดยตรง กรณีนี้เช่นกันผู้ศึกษาได้สอบถามความเห็นเรื่องทั่วไปรวมถึงเรื่องการเมืองท้องถิ่นจากกรรมการบริษัทที่มีในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในเรื่องของความพร้อมหรือไม่พร้อมในกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นและได้รับการแสดงความคิดเห็นคือ กรรมการบริษัทส่วนใหญ่จะไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่ดีพอ ไม่มีเวลาที่จะเข้าไปร่วมกิจกรรมได้และหากต้องมีการค่าใช้จ่ายในการร่วมกิจกรรมก็คงไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร และเมื่อได้ทำการสัมภาษณ์กรรมการบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วก็จะพบว่าไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองท้องถิ่นแต่อย่างไรสอดคล้องกับภูมิหลังส่วนตัวของกรรมการบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ส่วนมากไม่มีกรรมการบริษัทคนใดสำเร็จการศึกษาด้านรัฐศาสตร์มาก่อน แม้จะสำเร็จการศึกษาด้านรัฐศาสตร์มาก็ตามแต่ก็มิมีการะในการควบคุมดูแลธุรกิจอย่างใกล้ชิด ซึ่งส่วนมากจะสำเร็จการศึกษาด้านบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ วิศวกรรมและก่อสร้าง เป็นต้น เช่นกรณี นายธีระพล จึงวิวัฒนากรณ์ กรรมการบริษัท โตโยต้าอำนาจเจริญ จำกัด ซึ่งสำเร็จการศึกษาปริญญาโทด้านวิศวกรรมไฟฟ้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา หรือ นายสิทธิชัย มาสวิลล กรรมการบริษัท เอกชัยอำนาจเจริญ (2005) จำกัด ซึ่งสำเร็จการศึกษาด้านการบริหารธุรกิจ เป็นต้น ซึ่งไปสอดคล้องกับกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นและกลุ่มข้าราชการท้องถิ่นที่ได้ให้ความเห็นว่าเมื่อเชิญให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่นก็จะอ้างว่าไม่มีความพร้อมเพราะไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองท้องถิ่นที่ดีพอไม่มีความพร้อมด้านเวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมและการที่จะต้องรับภาระค่าใช้จ่าย สิ่งเหล่านี้สร้างปัญหาให้กับภาคธุรกิจในท้องถิ่นอย่างมาก ความเห็นอีกประการหนึ่งคือภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่มีความพร้อมต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นได้คือ การที่เริ่มจัดตั้งบริษัทได้ไม่นานเท่าที่ควร

และการเป็นกรรมการบริษัทเพียงคนเดียว เช่น นายวิทยา ปัตตะนิ กรรมการบริษัท เกรท แอปไฟรชัล จำกัด ที่ก่อตั้งบริษัทเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2551 หรือนายไกรรัฐ พูลจิตร กรรมการบริษัท พูลจิตร ฟาร์ม จำกัด ที่จัดตั้งบริษัทเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2552 เป็นต้น ดังนั้น ความไม่พร้อมของภาคธุรกิจที่มีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นจึงน่าจะมาจากหลายปัจจัยที่ได้กล่าวถึงไปแล้วในข้างต้น

ตอนที่ 3 เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาทต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญ

1. แนวทางแก้ไขความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์

1.1 สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นบนพื้นฐานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ประเด็นการสร้าง ความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นบนพื้นฐานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การศึกษาพบว่า นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการท้องถิ่น และกรรมการบริษัทมีความเห็นสอดคล้องกันว่า หากทุกภาคส่วนในท้องถิ่นร่วมมือกันโดยยึดถือประโยชน์ที่ส่วนรวมได้รับโดยวิธีลดความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์หรือลดความเป็นเครือญาติลงไปได้ การพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นก็จะดีขึ้นกว่าเดิม โดยทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็น ดังนี้

กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น แสดงความเห็นด้วยที่แนวทางแก้ไขความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ โดยการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นบนพื้นฐานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมสามารถใช้แก้ไขปัญหาลดอุปสรรคได้ ดังนี้

นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นในประเด็นนี้คือ เห็นด้วย เพราะในความเป็นจริงที่ยอมรับกันการพัฒนาอะไรก็ตามต้องพัฒนาที่จิตสำนึกและวัฒนธรรมแห่งการอยู่ร่วมกัน เพราะฉะนั้นในวันนี้ภาคธุรกิจ ภาคราชการ หรือภาคการเมืองก็ตามที่จะเข้าสู่การร่วมกันพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นต้องคิดให้เหมือนกันโดยยึดถือว่าการพัฒนาทางการเมืองให้ดีขึ้นก็เพื่อผลประโยชน์นั้นจะต้องตกไปถึงประโยชน์ส่วนรวมให้เป็นประโยชน์สาธารณะ ไม่ใช่ว่าภาคธุรกิจเข้ามาแล้วจะทำให้การเมืองพัฒนาได้ดีขึ้น หรือภาครัฐเข้ามาแล้วจะทำให้พัฒนาการเมืองท้องถิ่นได้ดีขึ้น หรือนักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาแล้วจะทำให้การเมืองท้องถิ่นได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นเช่นกัน ทุกภาคส่วนต้องตระหนักว่า จะต้องช่วยกันลดการแสวงหาผลประโยชน์จากการอาศัยการเมืองท้องถิ่นลงให้ได้ เพราะหากส่วนรวมได้ประโยชน์ส่วนตัวก็จะได้รับประโยชน์ตามไปด้วย จึงมีความเห็นว่าประเด็นนี้สามารถใช้แก้ไขปัญหาลดอุปสรรคในท้องถิ่นได้

นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ ได้ให้ความเห็นว่าเป็นด้วย เพราะในแต่ละท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ เช่น เทศบาลเมืองอำนาจเจริญทุกคนจะรู้จักกัน

ดีว่าเป็นญาติใคร มาจากไหน ทำมาหากินอะไร พื้นที่เทศบาลก็ไม่กว้างใหญ่มีประชากรไม่มาก มีธุรกิจก็ไม่มากเนื่องจากเป็นจังหวัดเล็ก ดังนั้นการเมืองท้องถิ่นจึงมีพัฒนาการแบบค่อยเป็นค่อยไป ไม่เหมือนจังหวัดข้างเคียงที่ใหญ่กว่ามีพัฒนาการทางการเมืองท้องถิ่นแบบก้าวกระโดดมีความเจริญแทบทุกด้าน หากจังหวัดอำนาจเจริญสร้างความตระหนักให้กับภาคธุรกิจ ภาครัฐและภาคการเมืองท้องถิ่นต้องเข้ามามีส่วนร่วมกันทำให้ลดปัญหาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ลงไปและให้มันักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีวิสัยทัศน์เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารท้องถิ่นจะมีผลให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้มากเพิ่มขึ้น

นายพรเทพ ชูบัว ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ แสดงความเห็นที่สอดคล้องว่า เห็นด้วย เพราะแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวลดความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ลงโดยวิธีการสร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนยอมรับว่าในการเมืองท้องถิ่นที่จะพัฒนาได้นั้นคงต้องมาจากการยึดถือประโยชน์ส่วนรวมและประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้ง โดยเฉพาะภาคการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจในท้องถิ่นต้องคำนึงถึงเสมอว่าถ้าการเมืองท้องถิ่นมีการพัฒนามากขึ้น เศรษฐกิจก็จะดีขึ้น ภาคธุรกิจโดยรวมก็จะขายสินค้าได้เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งแนวทางดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้

ข้าราชการท้องถิ่น แสดงความเห็นด้วยว่า แนวทางแก้ไขความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ โดยการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นบนพื้นฐานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมสามารถใช้แก้ไขปัญหาลดอุปสรรคได้ ดังนี้

นายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ แสดงความเห็นด้วยว่า เห็นด้วยเพราะภาคธุรกิจในท้องถิ่นควรตระหนักถึงความเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นจึงควรลดความผูกพันกับนักการเมืองท้องถิ่นในความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว เพราะภายหน้าเมื่อความเจริญไหลเข้าสู่จังหวัดอำนาจเจริญมากขึ้นแล้ว การมุ่งหาประโยชน์ส่วนตัวจากการเมืองท้องถิ่นแล้วนั้นย่อมสร้างปัญหาต่อการพัฒนาทุกด้านของท้องถิ่น ภาคธุรกิจท้องถิ่น ภาครัฐท้องถิ่น และภาคการเมืองท้องถิ่นควรตระหนักร่วมกันเพื่อให้ผลประโยชน์นั้นตกแก่ส่วนรวมในท้องถิ่นให้มากที่สุด

นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ แสดงความเห็นด้วย เห็นด้วย ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ยังมีส่วนต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้บ้าง แต่ต้องไม่มีการแสวงหาผลประโยชน์กับท้องถิ่น เพราะที่พบเห็นมาการเข้ามามีส่วนในอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นก็เพื่อปกป้องผลประโยชน์ตัวเองโดยใช้อำนาจการเมืองท้องถิ่นเป็นเกราะคุ้มกัน หมายความว่า เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นและประโยชน์ธุรกิจของตัวเองด้วย

เห็นด้วยที่ว่าแนวทางในการสร้างความตระหนักให้คำนึงถึงความสำคัญที่ต้องให้ประโยชน์ส่วนรวมต้องมาก่อนนั้นด้วยการลดความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ต่อกันน่าจะแก้ไขปัญหาได้

กรรมการบริษัททั้งหมด มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เห็นด้วย เพราะการที่จะพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้นั้น สิ่งที่เราควรคำนึงถึง คือ ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เป็นปัจจัยสำคัญต่อการนำไปสู่การแสวงหาผลประโยชน์จากท้องถิ่น จึงต้องหาวิธีการลดลงให้ได้ซึ่งจะแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ได้ โดยมีสรุปความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เห็นด้วย เพราะแม้จะเป็นภาคธุรกิจ ในท้องถิ่นที่มีธุรกิจที่แตกต่างกันไปก็ตามแต่ที่พบเห็นมากก็คือ การที่ประชาชนในท้องถิ่นมองภาพของภาคธุรกิจท้องถิ่นทั้งหมดไปในทางที่ไม่ดี มีความเป็นเครือญาติกันที่มากขึ้น มีการจัดสรรประโยชน์จากท้องถิ่นสู่เฉพาะกลุ่มธุรกิจเครือญาตินักการเมืองท้องถิ่น มีความพยายามสร้างความสัมพันธ์กับนักการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งสุดท้ายความสัมพันธ์ต่าง ๆ ก็หลีกหนีไม่พ้นคือการเข้าไปเพื่อร่วมกันแสวงหาผลประโยชน์แล้วนำมาแบ่งปันระหว่างกันโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ที่คนในท้องถิ่นจะได้รับ

โดยสรุป แนวทางแก้ไขความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ควรสร้างความตระหนักด้วยการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นบนพื้นฐานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ให้มีการระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนในท้องถิ่นเพื่อกำหนดเป็นมาตรการที่จะต้องรักษาสัญญาร่วมกัน มีเป้าหมายเดียวกันคือ ขอให้ยึดถือประโยชน์ของท้องถิ่นเป็นสำคัญและควรยุติหรือลดทอนความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์หรือลดความเป็นเครือญาติในการแสวงหาผลประโยชน์จากท้องถิ่นลงไป ควรกำหนดเป็นมาตรการทั้งจากภาครัฐ ภาคชุมชนท้องถิ่นและภาคประชาสังคมเพื่อควบคุมกดดันมิให้มีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในการแสวงหาผลประโยชน์จากท้องถิ่น ตั้งกฎเกณฑ์การไม่มีคบค้าสมาคมด้วย ไม่อำนวยความสะดวกในบางกรณี การไม่อุดหนุนสินค้า ไม่เลือกนักการเมืองท้องถิ่นคนนั้น เป็นต้น หากทุกภาคส่วนพร้อมใจกันแล้วการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญก็จะมีการพัฒนาที่ดีขึ้นกว่าเดิมได้

ดังนั้น อันดับแรกคือภาคธุรกิจในท้องถิ่นควรที่จะต้องลดความสัมพันธ์ลงในทุกด้านที่เกี่ยวกับการนำไปหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและบริวาร เช่น ความสัมพันธ์ด้านการบริหาร ความสัมพันธ์เชิงทุน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกพรรคและบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตร เป็นต้น เพราะความสัมพันธ์เหล่านี้หากปล่อยผ่านไปนานเท่าไรก็จะทำให้กลายมาเป็นความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ไปในที่สุด ซึ่งจะทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมต่อการทำหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดสรรแบ่งปันประโยชน์ให้กับทุกภาคส่วนในท้องถิ่น และที่สำคัญนักการเมืองท้องถิ่นและนักธุรกิจท้องถิ่นจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว จึงจะสามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในท้องถิ่นลงได้

1.2 การประสานความร่วมมือต่อกันในท้องถิ่นต้องเปิดเผยและให้ตรวจสอบได้

ประเด็นการประสานความร่วมมือต่อกันในท้องถิ่นต้องเปิดเผยให้ตรวจสอบได้ กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความเห็นในทิศทางที่สอดคล้องต้องกันว่า เห็นด้วย เพราะการดำเนินโครงการในท้องถิ่นควรให้ทั้งภาคธุรกิจ ภาครัฐท้องถิ่นและภาคการเมืองท้องถิ่น ให้ความร่วมมือต่อกันและควรเปิดเผยให้ประชาชนทราบด้วยขณะเดียวกันก็ให้มีการตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน โดยมีรายละเอียดในการแสดงความคิดเห็นของแต่ละกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น มีความเห็นว่า การประสานความร่วมมือต่อกันในท้องถิ่นต้องเปิดเผยตรวจสอบได้ จึงสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ ดังนี้

นายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ มีความเห็นว่า เห็นด้วย เพราะการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้ดีขึ้นได้นั้นภาคธุรกิจท้องถิ่นและภาคการเมืองท้องถิ่นต้องจริงใจที่จะเปิดเผยทุกขั้นตอนและให้มีหน่วยงานที่สามารถเข้าตรวจสอบได้ ซึ่งที่ผ่านมาภาคประชาชนท้องถิ่นจะร้องเรียนถึงความไม่โปร่งใสของโครงการ แต่หากให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าร่วมตรวจสอบโครงการที่ท้องถิ่นกำลังดำเนินการหรืออยู่ระหว่างการจัดทำได้แล้วนั้น คิดว่าการบริหารท้องถิ่นจะมีความโปร่งใสและจะใช้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในท้องถิ่นได้ด้วย

นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ แสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย เพราะถ้าภาคธุรกิจท้องถิ่นและภาคการเมืองท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและมีความร่วมมือกันจริงจึงในการเปิดเผยข้อมูลและพร้อมที่จะให้มีทุกภาคส่วนทำการตรวจสอบได้มากขึ้นแล้ว โดยไม่มีการแอบแฝงข้างหลัง จะทำให้แก้ไขปัญหาที่มีต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นได้เร็วยิ่งขึ้น

นักการเมืองท้องถิ่น มีความเห็นว่า การประสานความร่วมมือต่อกันในท้องถิ่นต้องเปิดเผยและให้ตรวจสอบได้ จึงใช้แก้ไขปัญหาได้ ดังนี้

นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ มีความเห็นว่า เห็นด้วย โดยอธิบายว่าไม่จำเป็นต้องเฉพาะภาคธุรกิจเท่านั้น นักการเมืองก็ตามและข้าราชการก็ตาม ความจริงแล้วจะต้องสร้างความเชื่อมั่นเพราะว่าความศรัทธาจะเกิดขึ้นได้ต้องมีความจริงใจมีความโปร่งใสต่อกัน ทุกคนต้องโปร่งใสต้องเรียกร้องให้นักการเมืองรวมถึงข้าราชการด้วยที่จริงแล้วนั้นเราก็อยากเห็นภาคธุรกิจมีความโปร่งใสตรงไปตรงมา หากทุกคนที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันอย่างเปิดเผยและให้มีการตรวจสอบได้แล้วนั้นคิดว่าสามารถแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี

นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงษ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ มีความเห็นว่า เห็นด้วย เพราะจะได้รู้ว่าการเมืองท้องถิ่นคนไหนที่ยอมเปิดเผยหรือไม่ยอมเปิดเผยในการบริหารท้องถิ่น ประชาชนจะได้มีโอกาสพิจารณาเลือกนักการเมืองท้องถิ่นเข้ามา ภาคธุรกิจก็เช่นกัน

ควรจะต้องยอมให้มีการตรวจสอบด้วย การที่นักการเมืองท้องถิ่นและนักธุรกิจท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อกันและเปิดเผยให้ทุกภาคส่วนได้รับรู้และมีโอกาสในการตรวจสอบได้แล้ว ก็จะเป็นผลดีต่อการแก้ไขปัญหาได้

นายพรเทพ ชูบัว ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ มีความเห็นที่เห็นด้วย เพราะการที่จะเข้ามาเป็นนักการเมืองท้องถิ่นได้นั้น ต้องได้รับการวางใจจากทุกภาคส่วน และในการทำหน้าที่บริหารท้องถิ่นก็มีความยินดีที่จะให้ทุกภาคส่วนรวมถึงหน่วยงานตรวจสอบของรัฐให้เข้ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารท้องถิ่นได้ตลอดเวลา เพื่อแสดงถึงความโปร่งใสในการบริหารท้องถิ่น

กรรมการบริษัททั้งหมด แสดงความเห็นในทิศทางเดียวกันว่า เห็นด้วย เพราะภาคธุรกิจท้องถิ่นต้องการให้ความร่วมมือต่อกันอย่างเปิดเผยเพื่อความถูกต้องขจัดปัญหาเรื่องผลประโยชน์กับท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้ลดข้อเคลือบแคลงสงสัยจากทุกภาคส่วนได้ โดยที่คนในท้องถิ่นจะคิดไปว่านักธุรกิจท้องถิ่นอาศัยความสัมพันธ์กับนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองและบริวารทำให้มีฐานะดีขึ้นเพื่อความถูกต้องในการอยู่ร่วมกัน คิดว่าควรที่จะต้องให้นักธุรกิจท้องถิ่นเปิดเผยถึงรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้เข้าไปให้การสนับสนุนหรือมีส่วนร่วมกับนักการเมืองท้องถิ่นให้กับทุกภาคส่วนในท้องถิ่นได้ทราบและให้สามารถที่จะเข้าร่วมกับหน่วยงานรัฐเพื่อทำการตรวจสอบความโปร่งใสในการแสดงความสัมพันธ์ต่อกัน ขณะเดียวกันองค์กรธุรกิจในพื้นที่ เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ชมรมธุรกิจต่าง ๆ ในจังหวัดต่างก็ได้รับบทบาทจากหน่วยงานภาครัฐในการทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการต่าง ๆ เพื่อร่วมกันตรวจสอบการบริหารท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับ

โดยสรุป การประสานความร่วมมือต่อกันในท้องถิ่นต้องเปิดเผยและให้ตรวจสอบได้เพื่อสร้างความเป็นธรรมในทุกด้านภายในท้องถิ่นโดยภาคธุรกิจในท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคการเมืองระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ภาคส่วนอื่นทั้งองค์กรของรัฐตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรเอกชนสามารถเข้าตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน โดยตามหลักการแห่งแนวคิดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีเจตนารมณ์ว่า “ทำให้องค์กรตรวจสอบมีความอิสระ เข้มแข็ง และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ” นักธุรกิจท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่นจึงต้องให้ความร่วมมือด้วยการเปิดเผยให้ประชาชนทราบถึงโครงการต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในท้องถิ่น ต้องให้นโยบายท้องถิ่นมีความโปร่งใสซึ่งหากขจัดการคอร์รัปชันเชิงนโยบายหรือไม่มีปัญหาเรื่องของผลประโยชน์ทับซ้อนแล้วนั้นหมายความว่าพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นจะเดินไปได้อย่างถูกต้องทิศทางด้วย

2. แนวทางแก้ไขความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจ

2.1 ภาคการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจต้องเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง

ประเด็นการให้ภาคการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจในท้องถิ่นต้องเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง อธิบายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นเมื่อได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามาทำหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นแล้วนั้น ต้องเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้สัญญาไว้กับประชาชน ขณะที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นก็ต้องเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองเช่นกัน กล่าวคือ ภาคธุรกิจ เนื่องจากมีฐานะการเงินที่ดีกว่าภาคส่วนอื่นจึงต้องประกอบธุรกิจด้วยซื่อสัตย์ยุติธรรมเป็นธรรมต่อประชาชนไม่เอารัดเอาเปรียบและใช้ความรู้ความสามารถศักยภาพเพื่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้เจริญขึ้น ดังนั้น หากภาคธุรกิจในท้องถิ่นและภาคการเมืองท้องถิ่นต่างที่จะเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันในท้องถิ่นแล้วนั้น ปัญหาความขัดแย้งก็จะหมดไปโดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แสดงความเห็นด้วยในแนวทางที่กล่าวไว้ข้างต้น แต่กลุ่มตัวอย่างอีกส่วนหนึ่งกลับไม่เห็นด้วยที่แนวทางนี้ เพราะไม่อาจแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ โดยมีการแสดงความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วย ดังนี้

กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น มีความเห็นว่าภาคการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจในท้องถิ่นต้องเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองนั้น สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้ ดังนี้

นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า เห็นด้วย เพราะในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งนั้นนักการเมืองท้องถิ่นได้ให้สัญญากับประชาชนไว้ว่าอะไรก็ต้องปฏิบัติไปตามที่ให้สัญญาไว้มิเช่นนั้นเป็นการโกหกประชาชนซึ่งจะทำให้ประชาชนหมดศรัทธาและหมดความเชื่อถือในตัวเอง ดังนั้นการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นต้องรู้บทบาทและหน้าที่ของตนมีอย่างไรแค่ไหนต้องทำอะไรเพื่อใครที่ในในเวลาใดในช่วงที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายค้าน ส่วนภาคธุรกิจก็มีหน้าที่ต่อการประกอบธุรกิจที่ยุติธรรมสร้างความเป็นธรรมทางการค้าไม่เอารัดเอาเปรียบประชาชน และก็มีบทบาทในการเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้เช่นกันด้วย หากทุกภาคส่วนเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดีแล้วนั้นก็จะเป็นการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นที่สร้างสรรค์ลดปัญหาความขัดแย้งได้เป็นอย่างดี

นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า เห็นด้วย เพราะบทบาทภาคธุรกิจในท้องถิ่นคือการทำการค้าซึ่งต้องให้ความเป็นธรรมโดยไม่เอารัดเอาเปรียบประชาชนในท้องถิ่นให้มากนัก ส่วนหน้าที่ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นจึงต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นและจะต้องไม่ก้าวล่วงเข้าไปในภาคการเมืองท้องถิ่น

เพื่อหาผลประโยชน์ใด ๆ ส่วนภาคการเมืองท้องถิ่นที่มีบทบาทหน้าที่ในเรื่องการกำหนดนโยบายงานโครงการหน้าที่ถือการจัดการบริหารท้องถิ่นให้ดีขึ้นไม่ควรที่จะเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจท้องถิ่นเข้ามายุ่งเกี่ยวกับ หากเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองอย่างดีแล้ว ก็จะไม่ก่อความขัดแย้งต่อกันเมื่อนั้นบ้านเมืองก็จะพัฒนาได้

นายพรเทพ ชูปวา ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ มีความเห็นว่า เห็นด้วยที่ต้องให้แต่ละฝ่ายเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองซึ่งจะลดปัญหาความขัดแย้งกันได้ โดยที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่ด้านเศรษฐกิจท้องถิ่น จึงต้องสร้างความน่าเชื่อถือให้กับทุกภาคส่วนสรีรภาพในการเป็นภาคธุรกิจที่ไม่เอาเปรียบคนในท้องถิ่นและต้องช่วยกันดูแลระดับประคองให้เศรษฐกิจท้องถิ่นเดินต่อไปได้เพื่อประชาชนจะได้กินคืออยู่ดี ส่วนภาคการเมืองท้องถิ่นก็มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้ประชาชนมีความผาสุกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งถ้าทั้งสองฝ่ายได้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ที่แท้จริงแล้วของแต่ละภาคส่วนแล้ว ก็น่าที่จะขจัดปัญหาความขัดแย้งลงไปได้

กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น มีความเห็นว่า ภาคการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจในท้องถิ่นต้องเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองนั้น จะแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งของนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้ ดังนี้

นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ แสดงความเห็น ว่า เห็นด้วย เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นเวลานี้มาจากการการที่ทั้งสองฝ่ายพยายามที่จะก้าวถ่วงกันเพื่อผลประโยชน์กลุ่มที่เสียผลประโยชน์ก็จะขุดคุ้ยกล่าวหาจากเรื่องเล็ก ๆ ก็เริ่มที่ลูกหลานใหญ่โตขึ้น ข้าราชการท้องถิ่นต้องรับภาระในการรับเรื่องร้องเรียนซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นแต่อย่างใด ตนเห็นว่าหากทำให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นเข้าไปในบทบาทและหน้าที่ของตนเองว่าต้องทำอะไรอย่างไรกับชุมชนและภาคการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทและหน้าที่เพียงใดในการบริหารท้องถิ่นแล้วนั้น ลงนำไปใช้แก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งได้

นายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ มีความเห็นว่า เห็นด้วย เพราะการที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นแสดงบทบาทหน้าที่ฐานะที่เป็นผู้นำชุมชนด้านเศรษฐกิจหากใช้ศักยภาพทางการเงินเข้ามาจะทำให้เปลี่ยนบทบาทจากที่เคยเกรงกลัวระบบราชการก็จะไม่เกรงกลัวอีกต่อไปเพราะสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่นทำให้มีการก้าวถ่วงเข้าไปแสดงนอกบทบาทหน้าที่ของตนเองขณะที่นักการเมืองท้องถิ่นก็ต้องรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองที่ถูกจำกัดเวลาในการบริหารท้องถิ่นหากยอมให้นักธุรกิจในท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่แล้วนั้น ทุกภาคส่วนก็จะไม่เชื่อถือนอกและก่อให้เกิดความขัดแย้งกับการทำงานของข้าราชการท้องถิ่นอีกด้วย ดังนั้นหากมีการแบ่งแยกหน้าที่ให้ออกจากกันได้แล้วนั้น คิดว่าจะมีผลต่อการแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งได้

กลุ่มกรรมการบริษัท ที่มีความเห็นว่า ภาคการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจในท้องถิ่นควรที่จะเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นสำคัญก่อน หากทำได้ปฏิบัติได้ก็จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาคัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้อย่างไม่ลำบาก ซึ่งสรุปการให้ความเห็นได้ว่า เห็นด้วยกับแนวทางแก้ไขเช่นนี้ เพราะนักธุรกิจในท้องถิ่นแต่ละคนต่างก็มีความรู้ความสามารถประสบการณ์ที่แตกต่างกันแต่ทุกคนต้องการจุดประสงค์เดียวกันคือการได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนในท้องถิ่นถึงความซื่อสัตย์มีความยุติธรรมทางการค้าไม่เอารัดเอาเปรียบทางการค้าและมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญคือการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น การกำหนดกรอบแนวคิดหลักการสอดคล้องกับแนวทางของท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้ดีขึ้นพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับท้องถิ่นโดยมุ่งหวังการเพิ่มรายได้ให้กับทุกภาคส่วนในท้องถิ่นซึ่งจะส่งผลกลับมายังภาคธุรกิจเช่นกัน ขณะที่นักการเมืองท้องถิ่นต้องเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองว่ามีเช่นใดหรืออย่างไรต่อการบริหารท้องถิ่นด้วย มิเช่นนั้นจะก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกันได้

นางสาวจินดาหรรษา วาจิตร กรรมการบริษัท แอล.เจ.ดี.เอ็ม.เมอร์ลิต จำกัด มีความเห็นที่ไม่เห็นด้วยกับแนวทางนี้ เพราะเหตุว่ายังมีนักธุรกิจในท้องถิ่นบางกลุ่มอาชีพกับนักการเมืองท้องถิ่นบางคนมีความสัมพันธ์มานานจนแทบจะผูกขาดการเมืองท้องถิ่นและต่างก็ต้องการที่จะมุ่งหวังถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็พร้อมที่จะมีการตกลงกันเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกันได้

โดยสรุป ภาคการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจในท้องถิ่นต้องเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง กล่าวคือ นักการเมืองท้องถิ่นเมื่อได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นควรต้องศึกษาให้เข้าใจถึงบทบาทของการเป็นข้าราชการทางการเมืองที่ต้องประพฤติชอบปฏิบัติชอบอย่างใดเรียกว่าปฏิบัติชอบก็ปฏิบัติไปตามนั้น อย่างใดที่เรียกว่ามิชอบก็ยกเว้นละเลิกหลักนี้เพื่อให้ท้องถิ่นมีความร่มเย็นเป็นสุข โดยนักธุรกิจในท้องถิ่นเป็นผู้มีความรู้ความสามารถศักยภาพดีกว่าได้เปรียบกว่าภาคส่วนอื่นจึงมีบทบาทที่เด่นในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นหากเปรียบเทียบก็คือบ้านของตนเองเป็นที่อยู่อาศัยประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวมายาวนานจึงควรให้ความสำคัญและสร้างให้มีความเจริญมั่นคง ภาคธุรกิจในท้องถิ่นและภาคการเมืองท้องถิ่นเมื่ออยู่ร่วมกันต้องมีจิตสำนึกร่วมกันรับผิดชอบต่อท้องถิ่นแล้วนั้น ปัญหาความขัดแย้งก็จะหมดไปในท้องถิ่น ในส่วนที่มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับแนวทางนี้เพราะเห็นว่าความสัมพันธ์ที่มีมานานนั้นจะเป็นปัญหาความขัดแย้งในภายหน้าได้ตลอดเวลาซึ่งอาจเป็นไปได้แต่หากว่าองค์กรภาคธุรกิจท้องถิ่นให้ความร่วมมือกันเพื่อคัดค้านและเข้ารับการระงับหน้าที่ในการเปิดเผยข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นก็น่าจะทำให้การใช้ความสัมพันธ์ลดลงและจะทำให้ความขัดแย้งลดลงตามไปด้วย

2.2 ภาคการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจในพื้นที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบทางราชการโดยเคร่งครัด

ประเด็นการให้ภาคการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจในท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบทางราชการโดยเคร่งครัด สามารถอธิบายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นเมื่อได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามาทำหน้าที่แล้วนั้น ต้องปฏิบัติตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่บังคับใช้ภายในท้องถิ่นและยึดถือหลักกฎหมายทั่วไปประกอบกันด้วย อาทิ กฎหมายท้องถิ่นบัญญัติว่าคณะผู้บริหารท้องถิ่นต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในคู่สัญญากับท้องถิ่น หลักกฎหมายอาญา เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานรัฐ อาทิ มาตรา 157 หรือการใช้ตำแหน่งที่ในการแสวงหาผลประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายเพื่อให้ตนเองหรือบริวารพวกพ้องได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่มิชอบ เป็นต้น ขณะที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นก็ต้องเข้าใจและปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัดเช่นกัน กล่าวคือ ภาคธุรกิจในท้องถิ่นต้องไม่กระทำการใดอันเป็นการยุยงเสริมเสริมและสนับสนุนให้เจ้าพนักงานของรัฐกระทำการใดอันจะเป็นการทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือสร้างความได้เปรียบเสียเปรียบทางธุรกิจโดยอาศัยการเมืองท้องถิ่นเป็นเครื่องมือ ซึ่งต้องยึดถือและให้ความเคารพต่อกฎหมายระเบียบทางราชการโดยเคร่งครัด ดังนั้น หากภาคธุรกิจในท้องถิ่นและภาคการเมืองท้องถิ่นต่างปฏิบัติและเคารพกฎหมายระเบียบทางราชการโดยเคร่งครัดแล้วนั้นปัญหาความขัดแย้งก็จะหมดไป โดยกลุ่มตัวอย่างแทบทั้งหมดแสดงความ เห็นด้วยในแนวทางที่กล่าวไว้ข้างต้นนั้นนำไปใช้แก้ไขปัญหาได้ ขณะที่ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ กลับไม่เห็นด้วยกับแนวทางนี้เพราะไม่อาจนำไปใช้แก้ปัญหาคความขัดแย้งได้ โดยมีความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

นักการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่ ที่แสดงความเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นและภาคการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบทางราชการโดยเคร่งครัดแล้วนั้นนำไปใช้แก้ไขปัญหาได้ ดังนี้

นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า เห็นด้วย เพราะเป็นความสำคัญอันดับ 1 ที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบทางราชการโดยเคร่งครัด เมื่อทุกคนอยู่กับตัวเองอยู่กับธรรมชาติจึงต้องอยู่กับกฎเกณฑ์ทางสังคมด้วย ภาคธุรกิจในท้องถิ่นต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบเช่นกันจะไม่มีอิทธิฤทธิ์ใดที่ไปเหนือกว่าภาคส่วนอื่น ส่วนนักการเมืองท้องถิ่นก็ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดยเคร่งครัดเช่นกัน ไม่ตกเป็นเครื่องมือของใครไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ใดที่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์จากทางใดทางหนึ่ง หากเป็นเช่นนี้แล้วการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นก็จะเจริญขึ้นได้ ดังนั้น ไม่เฉพาะภาคธุรกิจในท้องถิ่นเท่านั้นต้องให้ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันปฏิบัติ

ให้ความเคารพกฎหมายระเบียบทางราชการ การประกอบธุรกิจก็ต้องคำนึงถึงความยุติธรรมโดย
ต้องไม่เอารัดเอาเปรียบประชาชนด้วย

นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ แสดงความเห็นว่
เห็นด้วย เพราะจะทำให้บ้านเมืองอยู่กันสงบมากขึ้น จะไม่มีเรื่องร้องเรียนต่อกัน ไม่มีการทะเลาะ
วิวาทเพราะทุกฝ่ายได้รับความเป็นธรรมจากการบังคับใช้กฎหมาย ถ้าไม่มีความเป็นธรรมต่อฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่งก็จะไม่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ก็จะเป็นความยากลำบากของข้าราชการที่จะถูกกดดันจาก
หลายฝ่ายจนไม่มีกำลังใจไม่สบายใจบ้านเมืองก็ไม่มีการพัฒนาได้ดีเท่าที่ควร เพราะมีแต่เรื่อง
ร้องเรียนต่อกันอยู่เสมอ

ข้าราชการท้องถิ่นทั้งหมด ที่แสดงความเห็นว่า ภาคธุรกิจในพื้นที่และภาค
การเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบทางราชการโดยเคร่งครัดแล้วนั้น นำไปใช้
แก้ไขปัญหาก็ได้ ดังนี้

นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ แสดง
ความเห็นว่ เห็นด้วย ที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นและภาคการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามกฎหมายและ
ระเบียบทางราชการโดยเคร่งครัด เพราะถ้านักธุรกิจในท้องถิ่นไม่ทำผิดกฎหมายและระเบียบทาง
ราชการแล้วนั้นก็จะทำให้นักการเมืองท้องถิ่นทำงานได้โดยไม่กลัวการถูกร้องเรียนและการถูก
ตรวจสอบจากฝ่ายอื่น การทำงานเพื่อพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นก็จะดีขึ้น

นายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ มีความเห็นว่า เห็นด้วย
ที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบทางราชการโดย
เคร่งครัด เพราะจะลดปัญหาการทะเลาะกันภายในสภาท้องถิ่นและลดการร้องเรียนจากทุกภาคส่วนได้
แต่ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่เคารพกฎหมายและระเบียบทางราชการก็จะเป็นการรังแกประชาชน ถ้ามี
การกดดันการปฏิบัติงานของข้าราชการก็จะทำให้ราชการทำงานลำบากขึ้นความไม่สงบก็จะเกิดขึ้น
ในสภาท้องถิ่นและมีการร้องเรียนเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นปัญหาต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

กรรมการบริษัททั้งหมดที่แสดงความเห็นว่า ภาคธุรกิจในท้องถิ่นและภาค
การเมืองท้องถิ่น ควรที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบทางราชการโดยเคร่งครัดก็จะ
นำไปใช้แก้ไขปัญหาก็ได้ โดยสรุปที่แสดงความเห็นว่า เห็นด้วย ที่ภาคการเมืองท้องถิ่นและภาค
ธุรกิจในท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบทางราชการโดยเคร่งครัด เพราะนักการเมือง
ท้องถิ่นต้องยึดถือระเบียบปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเป็นธรรมในท้องถิ่นให้
เกิดขึ้นแก่ทุกฝ่ายและต้องไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาและให้ผลประโยชน์ในท้องถิ่นไป
ตกแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นการเฉพาะและนักธุรกิจในท้องถิ่นก็ต้องเคารพกฎระเบียบราชการโดย
เคร่งครัด ด้วยการยอมเสียสละบางสิ่งลดความมั่งคั่งลงไปบ้าง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมทางการค้า

ไม่อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวในการทำผิดกฎระเบียบราชการ หากทุกฝ่ายเห็นแก่การพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นโดยยอมลดการแสวงหาผลประโยชน์ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะได้มาโดยไม่สุจริตหรือโดยการอาศัยช่องว่างของกฎหมายที่เป็นการนำไปสู่การเอาเปรียบต่อกันแล้วนั้น แนวทางนี้ใช้สามารถใช้แก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นและนักธุรกิจท้องถิ่นให้ลดลงไปได้

ขณะที่นายพรเทพ ชูปวา ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ กลับแสดงความเห็นว่า ไม่เห็นด้วย เพราะไม่คิดว่าการที่ภาคการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจ ในท้องถิ่นจะปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบทางราชการ โดยเคร่งครัดแล้วนั้นจะแก้ไขปัญหาได้ เนื่องจากภาคธุรกิจในท้องถิ่นบางกลุ่มอาชีพจะอาศัยความสัมพันธ์กับผู้บริหารท้องถิ่นบางคนเพื่อเข้าไปกดดันการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการอย่างเช่นเรื่อง การเสียภาษีท้องถิ่นจะไม่คุยกับเจ้าหน้าที่แต่จะเข้าไปพูดคุยกับผู้บริหารท้องถิ่น เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการต้องอิงคำสั่งของผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มธุรกิจในท้องถิ่นแม้จะรู้ว่าเป็นการข้ามขั้นตอนกฎระเบียบราชการ แต่ก็ต้องปฏิบัติตาม ผลที่ตามมานั้นเมื่อมีหน่วยงานตรวจสอบภายในระดับจังหวัดเข้าทำการตรวจก็จะพบข้อบกพร่องและผิดพลาดจากการปฏิบัติของข้าราชการท้องถิ่นพร้อมทั้งได้ทำการตักเตือนทั้ทวงให้มีการปฏิบัติให้ถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมายและระเบียบราชการ

โดยสรุป ภาคการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจในท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบทางราชการ โดยเคร่งครัด โดยนักการเมืองท้องถิ่นต้องยึดหลักแนวคิดการเมืองการปกครองตามหลักนิติรัฐและการปฏิบัติหน้าที่ต่อทุกภาคส่วนในท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบริหารตามหลักนิติธรรม ต้องสร้างระบบคุณธรรมในท้องถิ่นให้เกิดขึ้น ส่วนการบริหารท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดที่ประชาชนในท้องถิ่นได้รับจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้หาเสียงกับประชาชนอย่างเคร่งครัด ขณะที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นเช่นกันก็ต้องเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองเช่นกันเนื่องจากมีฐานะการเงินที่ดีกว่าภาคส่วนอื่น จึงต้องประกอบธุรกิจด้วยซื่อสัตย์ยุติธรรมโดยไม่เอารัดเอาเปรียบ ภาคธุรกิจในท้องถิ่นควรมีสำนึกร่วมกันถึงหลักการแห่งธรรมาภิบาล จริยธรรมทางการค้า ยอมรับกฎเกณฑ์ทางสังคมท้องถิ่นไม่ฝ่าฝืน ไม่อาศัยเหตุและสถานการณ์ใดก็ตามเพื่อแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎระเบียบหรือการได้มาอย่างไม่เป็นธรรมต่อทุกภาคส่วนในท้องถิ่น ซึ่งปรากฏในแนวคิดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่กล่าวไว้ว่า “การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรม และจริยธรรม” เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นและนักธุรกิจในท้องถิ่นต่างได้ให้ความสำคัญและยึดมั่นแนวคิดตามหลักการในรัฐธรรมนูญและตามหลักแห่งกฎระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมท้องถิ่น มีความเคารพยกย่องให้เกิดติดต่อกันตามบทบาทแห่งวัฒนธรรมท้องถิ่นไทยที่ดีงามและอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งก็คือ

นักการเมืองท้องถิ่นต้องไม่แสดงอำนาจทางการเมืองขณะที่นักธุรกิจท้องถิ่นต้องไม่แสดงอำนาจทางเศรษฐกิจด้วยการข่มขู่หรือสนับสนุนอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะมีผลทำให้ระบบการบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องถิ่นต้องเสียความเที่ยงธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการซึ่งที่กล่าวมาเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่พอเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

3. แนวทางแก้ไขความไม่พร้อมของภาคธุรกิจที่มีต่อการเมืองท้องถิ่น

3.1 การพัฒนาให้ภาคธุรกิจได้มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองท้องถิ่น

ประเด็นการพัฒนาให้ภาคธุรกิจท้องถิ่นได้มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองท้องถิ่น อธิบายได้ว่า ภาคราชการท้องถิ่นและภาคการเมืองท้องถิ่น เห็นด้วยที่จะทำให้ภาคธุรกิจท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านกฎหมายและระเบียบวิธีปฏิบัติภายในท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องแล้วจะมีผลดีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้นด้วย โดยที่ภาคธุรกิจท้องถิ่นเป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่มากกว่า มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า มีศักยภาพที่สูงกว่าทุกภาคส่วนในท้องถิ่นอยู่แล้ว แต่ในบางเรื่องที่ภาคธุรกิจท้องถิ่นยังเข้าใจคลาดเคลื่อนหรือมีความเข้าใจที่สับสนอยู่บ้าง เช่น ระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น เป็นต้น ดังนั้น จึงเห็นว่าควรจะต้องเพิ่มการพัฒนาให้ภาคธุรกิจท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามแสดงความเห็นที่แตกต่างกันเป็น 2 ประเด็น คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในการพัฒนาภาคธุรกิจมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองท้องถิ่น ขณะที่กลุ่มตัวอย่างอีกส่วนหนึ่งกลับไม่เห็นด้วย โดยมีความเห็น ดังนี้

กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น ที่แสดงความเห็นว่า การพัฒนาให้ภาคธุรกิจท้องถิ่นได้มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองท้องถิ่นแล้วนั้นใช้แก้ไขปัญหาความไม่พร้อมได้ โดยมีความเห็น ดังนี้

นายพรเทพ ชูปวา ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ มีความเห็น เห็นด้วยที่จะพัฒนาภาคธุรกิจท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองท้องถิ่น เพราะภาคธุรกิจท้องถิ่นมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการเติบโตของท้องถิ่น โดยนักธุรกิจรุ่นใหม่ต่างก็พยายามที่จะหาทุกวิถีทางที่จะเข้าไปมีความสัมพันธ์กับนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อหาประโยชน์จากระบบการเมืองท้องถิ่น ดังนั้น สมควรเริ่มต้นการพัฒนาภาคธุรกิจท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจระบบการเมืองท้องถิ่นที่ถูกต้อง โดยเริ่มจากการให้ความรู้ความเข้าใจว่า ข้าราชการท้องถิ่น มีหน้าที่อย่างไร เช่นใด สมาชิกท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นมีหน้าที่อย่างไรเช่นใด และระบบงานของราชการและการเมืองมีความแตกต่างกันอย่างไร แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่อย่างไรในการพัฒนาท้องถิ่น มีกฎหมายระเบียบอะไรที่ใช้กำหนดโทษหากฝ่าฝืน หรือมีข้อมูลข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นที่ทำให้พัฒนา

ระบบการเมืองท้องถิ่นได้ดีขึ้น หากมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับนักธุรกิจในพื้นที่รุ่นใหม่ได้แล้วนั้น ก็จะเป็นการสร้างความพร้อมได้อย่างถูกต้องถูกทาง

นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ มีความเห็นว่า เห็นด้วย ที่จะต้องพัฒนาให้ภาคธุรกิจในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในระบบการเมืองการบริหารท้องถิ่น เพราะภาคธุรกิจในท้องถิ่นก็เป็นภาคส่วนหนึ่งของท้องถิ่นที่ต้องคืนประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นบ้าง เปรียบเทียบสมัยก่อนอำนาจเจริญเป็นจังหวัดเล็กนักธุรกิจในท้องถิ่นมีกำไรก็ยังแบ่งมาช่วยพัฒนาท้องถิ่นคือ ธุรกิจขายความเจริญของท้องถิ่นก็เติบโตตามไปด้วยทุกภาคส่วนอยู่ร่วมกันได้ไม่ขัดแย้ง แต่ตอนนี้อำนาจเจริญเริ่มเจริญขึ้นแต่แนวโน้มนักธุรกิจในท้องถิ่นสมัยใหม่กลับมีจิตสำนึกทางสังคมน้อยลงและให้ความสำคัญของตนเองมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่น โดยสังเกตได้ว่าในวันนี้เริ่มเห็นแล้วว่าขอให้ตัวเองอยู่ได้คนอีกจำนวนมากอยู่ไม่ได้ก็ไม่เป็นกังวลอย่างไร ดังนั้น หากมีการพัฒนาให้นักธุรกิจในท้องถิ่นในเวลานี้ได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องของระบบการเมืองท้องถิ่นแล้วก็จะเป็นการสร้างความพร้อมให้ช่วยกันพัฒนาระบบการเมืองท้องถิ่นได้ดีขึ้น

ข้าราชการท้องถิ่น แสดงความเห็นว่าการพัฒนาให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองท้องถิ่นแล้วนั้นใช้แก้ไขปัญหาความไม่พร้อมได้ ดังนี้

นายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ มีความเห็นว่า เห็นด้วย เพราะเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้รับรู้ถึงระบบการเมืองท้องถิ่นที่ถูกต้องซึ่งจะเป็นการสร้างความพร้อมต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้ต่อไป

นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ แสดงความเห็นเห็นว่า เห็นด้วย ที่จะพัฒนาความรู้ความเข้าใจระบบการเมืองท้องถิ่นให้กับภาคธุรกิจในท้องถิ่น เพราะหากเข้าใจในระบบการเมืองท้องถิ่นที่ถูกต้องแล้ว ซึ่งคิดว่านักธุรกิจคงไม่นำธุรกิจของตนเข้าผูกพันกับผลประโยชน์ในทางที่มิชอบ ซึ่งเป็นการลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันได้

ขณะที่นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ กลับมีความเห็นว่า ไม่เห็นด้วย เพราะนักธุรกิจในท้องถิ่นจะทำอย่างไรก็ยังเป็นนักธุรกิจอยู่ดีมีความต้องการที่จะได้มากกว่าไม่ได้ คิดว่าคงไม่มีนักธุรกิจในท้องถิ่นคนไหนยอมรับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจระบบการเมืองท้องถิ่น เพราะนักธุรกิจในท้องถิ่นก็คือคนในท้องถิ่นยอมที่จะเข้าใจถึงระบบการเมืองท้องถิ่นคืออยู่แล้ว

โดยสรุป การพัฒนาให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองท้องถิ่นในการศึกษาวิจัยทำให้อธิบายได้ว่า แนวคิดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 (5) ส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง

และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงเป็นหน้าที่ของภาครัฐที่ต้องจัดให้มีการพัฒนาด้วยการจัดระบบการเรียนรู้ถ่ายทอดแบบองค์ความรู้ทางด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่นให้กับภาคธุรกิจในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจร้านค้าทั่วไปที่เป็นบุคคลธรรมดาลงทุนไม่มาก หรือเป็นธุรกิจที่มีการร่วมลงทุนเป็นจำนวนมาก ประเภทนิติบุคคล เช่น ห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด เป็นต้น ซึ่งธุรกิจเหล่านี้มีจำนวนมากและกระจายอยู่ในทุกหมู่บ้านตำบลอำเภอ หากภาคธุรกิจในพื้นที่เห็นความสำคัญของการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้เจริญขึ้นก็หมายความว่า การประกอบธุรกิจของตนเองก็จะได้รับประโยชน์จากการที่ท้องถิ่นของตนได้มีการพัฒนาให้ดีขึ้นตามลำดับ ภาครัฐที่เกี่ยวข้องทุกระดับจึงควรให้ความสำคัญกับภาคธุรกิจในพื้นที่ทุกระดับด้วย หากภาคธุรกิจในพื้นที่ทั้งหมดได้รับการพัฒนารับการถ่ายทอดองค์ความรู้ในกระบวนการขั้นตอนจนมีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองท้องถิ่นที่ถูกที่ควรแล้วนั้น ย่อมส่งผลให้การบริหารการเมืองการปกครองท้องถิ่นเดินไปในทิศทางที่ถูกต้องและเมื่อภาคธุรกิจในพื้นที่มีความเข้มแข็งและมีความพร้อมในระบบการเมืองท้องถิ่นที่ดีเพิ่มขึ้นแล้ว ก็จะมีผลให้การเมืองท้องถิ่นได้รับการพัฒนามากเพิ่มขึ้น

3.2 การส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคธุรกิจเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น

ประเด็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคธุรกิจในพื้นที่เข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น อธิบายได้ว่า ควรส่งเสริมการใช้ความรู้ความสามารถศักยภาพของภาคธุรกิจในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น ควรสนับสนุนงบประมาณเป็นค่าตอบแทนกิจกรรมบางอย่างที่ต้องมีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางของพนักงานที่ไปร่วมกิจกรรม ค่าจัดทำป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็นว่า เห็นด้วยที่ภาครัฐควรส่งเสริมสนับสนุนภาคธุรกิจในพื้นที่เข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นมีความยั่งยืนโดยมีความเห็น ดังนี้

กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น มีความเห็นว่า เห็นด้วย ที่จะให้การส่งเสริมสนับสนุนภาคธุรกิจในพื้นที่เข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

นายพรเทพ ชูปวา ประธานสภาเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ มีความเห็น เห็นด้วย เพราะภาคธุรกิจในพื้นที่มีความรู้ความพร้อมมากกว่าภาคประชาชน แต่กลับมีบทบาทที่น้อยกว่าภาคประชาชน ขณะที่มุมมองแนวคิดของภาคธุรกิจในพื้นที่ในการพัฒนา ก็จะมีการแตกต่างกับภาคประชาชนและภาครัฐ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจท้องถิ่น ไปจนถึงระดับชาติ ซึ่งแต่เดิมภาคธุรกิจในท้องถิ่นจะไม่สนใจในกิจกรรมการเมืองท้องถิ่นและยังไม่ให้ความสำคัญหรือความร่วมมือในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแต่อย่างใด แต่หากให้การส่งเสริมภาคธุรกิจในท้องถิ่นให้ปรับทัศนคติและให้พร้อมที่จะเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นโดยที่ได้รับการสนับสนุนจาก

ภาครัฐในด้านต่าง ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายของพนักงานที่เข้าร่วมกิจกรรม ค่าแผ่นป้ายเชิญชวน ค่ารถบรรทุกประชาสัมพันธ์ทางสื่อ เป็นต้น คิดว่าจะทำให้การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นดีขึ้น

นายศักดิ์ชัย ตั้งตระกูลวงศ์ นายกเทศมนตรีเมืองอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า เห็นด้วย ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคธุรกิจท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น เพราะภาคธุรกิจในท้องถิ่นมีความรู้จากการศึกษาที่สูงกว่าและนักธุรกิจหลายคนจบจากต่างประเทศ จึงมีมุมมองที่ดีและมีความสามารถทางเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางการเมืองอำนาจเจริญให้ดีขึ้นได้ทั้งโดยตรงและทางอ้อม แต่ต้องยอมรับว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นโดยเฉพาะคนไทยทำอะไรก็ต้องได้สิ่งตอบแทน ดังนั้นหากภาครัฐจะส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่นก็ต้องมีสิ่งจูงใจที่ไม่กระทบกับเวลาและค่าใช้จ่าย

นายแพทย์ชัยพร ทองประเสริฐ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ให้ความเห็นว่า เห็นด้วย ในการส่งเสริมและสนับสนุนภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น เพราะว่าในแต่ละภาคส่วนก็มีความสามารถไปกันคนละด้าน เวลานี้ต้องยอมรับว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นเป็นผู้นำท้องถิ่นไปแล้ว เพราะมีความพร้อมด้านการเงินมีความรอบรู้หลายแขนงมีพื้นฐานทางการศึกษาที่ดีกว่าคนในท้องถิ่น เมื่อความรู้ความสามารถและทักษะของภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่เป็นอุปสรรคแต่อย่างใดแล้วนั้น การที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นนั้น ต้องไม่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ทางธุรกิจของภาคธุรกิจด้วย

กลุ่มข้าราชการท้องถิ่น มีความเห็นว่า เห็นด้วย ที่จะให้การส่งเสริมสนับสนุนภาคธุรกิจในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

นายสมหมาย กอบแก้ว ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ แสดงความเห็นเห็นว่า เห็นด้วย ที่จะส่งเสริมสนับสนุนภาคธุรกิจท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมกิจการทางการเมืองท้องถิ่น เพราะภาคธุรกิจท้องถิ่นในเวลานี้คิดว่าน่าจะขาดความกระตือรือร้นมากกว่า ส่วนเรื่องความรู้ความเข้าใจไม่น่าจะเป็นปัญหาอย่างใด ส่วนตัวผมคิดว่าภาคธุรกิจท้องถิ่นให้ความสนใจน้อยมากน่าจะมาจากกลัวว่าจะสิ้นเปลืองทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายหากเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น ทั้งที่ภาคธุรกิจท้องถิ่นก็มีวิสัยทัศน์ทางเศรษฐกิจที่ดีหากเข้ามีส่วนร่วมกับภาคส่วนอื่นมากขึ้นแล้วก็จะลดอำนาจนักการเมืองท้องถิ่นลงได้มากถือว่าเป็นเรื่องดี

นายสมสิทธิ์ จิตหาญ ปลัดเทศบาลเมืองอำนาจเจริญ มีความเห็นว่า เห็นด้วยที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น เพราะภาคธุรกิจในท้องถิ่นหลายคนก็รู้จักมีมุมมองแนวคิดทางการเมืองท้องถิ่นที่เป็นประโยชน์ซึ่งหากได้รับ

การส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐให้มีส่วนร่วมกิจกรรมแล้วก็จะนำแนวคิดมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นได้

กลุ่มกรรมการบริษัททั้งหมด มีความเห็นว่า ภาครัฐควรให้การส่งเสริมสนับสนุนภาคธุรกิจในพื้นที่ให้มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น เพราะสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาได้แต่ต้องยึดเรื่องความรู้ความเข้าใจความถนัดประสบการณ์เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยสรุปความคิดเห็นของกรรมการบริษัทได้ว่าทุกคนเห็นด้วยที่ควรจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้ดีขึ้น เพราะภาคธุรกิจในท้องถิ่นก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่นตั้งบริษัทขึ้นเพื่อทำการค้าขายได้และใช้ท้องถิ่นเป็นที่อยู่อาศัยของครอบครัว จึงคิดว่าพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนาให้ท้องถิ่นเจริญขึ้น แต่ต้องเข้าใจก่อนว่าภาคธุรกิจในท้องถิ่นส่วนใหญ่จะมีความถนัดและมีประสบการณ์ด้านการค้าขาย จึงเข้าใจถึงปัญหาความต้องการเฉพาะระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นเป็นอย่างดีและมีแนวทางในการแก้ไขที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนด้วย หากได้มีส่วนร่วมในทางที่ถนัดแล้วก็จะพร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะการวางแผนเศรษฐกิจท้องถิ่น แต่ที่ผ่านมาการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐมีหลายกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับความพร้อมของภาคธุรกิจในท้องถิ่นจะให้ความร่วมมือได้ เช่น การให้เงินเวทีเพื่อร่วมพูดคุยซักถามกับผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง โดยกรรมการบริษัทส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ทางการเมืองที่ดีพอที่จะร่วมซักถามได้ และเรื่องของเวลาและภาระค่าใช้จ่ายก็เป็นปัญหาต่อภาคธุรกิจในท้องถิ่น สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสังคมหรือด้านการเมืองเป็นเรื่องที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่มีความถนัดแต่อย่างใด เป็นต้น ดังนั้น หากภาครัฐจะมุ่งให้การส่งเสริมสนับสนุนภาคธุรกิจในท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นแล้วนั้นคงต้องพิจารณาเรื่องความรู้ความถนัดและประสบการณ์ควรจะให้ตรงกับศักยภาพความพร้อมของภาคธุรกิจในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ก็จะทำให้มีส่วนในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้ดีขึ้นได้

โดยสรุป การส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น จากการศึกษาอธิบายได้ว่า ปัญหาที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น มีสาเหตุหลักมาจากการเสียเวลาไปแทนที่จะได้ใช้เวลาควบคุมดูแลธุรกิจอย่างใกล้ชิดและต้องรับภาระค่าใช้จ่าย อาทิ การส่งพนักงานให้ไปร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น การจัดทำแผ่นป้ายโปสเตอร์ให้การสนับสนุน การเข้าร่วมรณรงค์ให้ไปเลือกตั้ง เป็นต้น สาเหตุเหล่านี้เป็นเรื่องที่ภาคธุรกิจท้องถิ่นเห็นว่ามีความสำคัญต่อตนเองอย่างมากจึงเป็นหน้าที่ของภาครัฐตามแนวคิดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ให้การคุ้มครองส่งเสริม ขยายสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นซึ่งก็มีฐานะเป็นประชาชนในท้องถิ่น หากภาครัฐให้การส่งเสริมอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว เช่น การสร้างความสำคัญ

ให้กับภาคธุรกิจในพื้นที่ในการทำหน้าที่ร่วมกับคณะกรรมการอย่างเท่าเทียมกันไม่ควรเลือกแต่เฉพาะตัวนักธุรกิจในพื้นที่ เช่น มีฐานะดี มีตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม เป็นต้น ควรมีการสนใจในการส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้รับการยกย่องในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับอำเภอและระดับจังหวัด เป็นต้น เพื่อให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้ภูมิใจในการแสดงออกถึงบทบาทในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองของตนเองให้มีความเข้มแข็ง ตามที่ปรากฏในแนวคิดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 87 (4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง ภาครัฐต้องให้การสนับสนุนด้านกองทุนพัฒนาการเมืองท้องถิ่นให้กับภาคธุรกิจในท้องถิ่นเพื่อให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด ซึ่งหากแก้ไขปัญหาคือความพร้อมของภาคธุรกิจในท้องถิ่นให้มีความพร้อมในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นได้และจะต้องไม่กระทบกระเทือนกับการประกอบธุรกิจอีกด้วยก็สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น การที่จะทำให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นเล็งเห็นถึงความสำคัญในการแสดงบทบาทและเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นในทุกด้านแล้วนั้น ปัจจัยที่ภาครัฐต้องให้ความสำคัญอย่างมาก คือ เรื่องความรู้ความถนัดประสบการณ์ด้านอาชีพ ด้านเวลา ภาระค่าใช้จ่าย เรื่องความขัดแย้ง เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นเป็นลักษณะของการแสดงออกซึ่งอาจไปก่อให้เกิดความขัดแย้งกับกลุ่มคนที่มาจากภาคส่วนอื่น เช่น ภาคชุมชนท้องถิ่น หรือภาคประชาสังคมที่เข้ามาเพื่อสังเกตพฤติกรรมของการเลือกตั้งท้องถิ่น หรือกลุ่มพลังอื่นที่ต่างให้การสนับสนุนบุคคลที่ต้องการให้มีอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจโดยตรงหรือโดยอ้อมก็เป็นได้ หากต้องการให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมการเมืองท้องถิ่นเหมือนเช่นกับภาคส่วนอื่นแล้วนั้น จึงควรเข้าใจถึงข้อจำกัดและความแตกต่างของแต่ละทุกภาคส่วนในท้องถิ่นด้วย เพราะการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นอำนาจเจริญให้สามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืนต้องมาจากความร่วมมือทุกภาคส่วนที่แสดงออกถึงบทบาทตามที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ เพื่อจะได้สร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญให้ได้มากที่สุด

บทสรุป จากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสามกลุ่มแล้วนำมาวิเคราะห์ จะเห็นได้ว่า มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันน้อยมากและมีความเหมือนกันอย่างมาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าทุกกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจะให้ความสำคัญโดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้เจริญขึ้น สำหรับด้านความคิดเห็นของทั้งสามกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาสรุปวิเคราะห์และอธิบายได้ว่าทุกภาคส่วนในจังหวัดอำนาจเจริญควรมีบทบาทมีส่วนร่วมกันพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้มีความเจริญมียั่งยืนและต่อเนื่องต่อไป เพราะเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัด

อุบลราชธานี จังหวัดมุกดาหาร เป็นต้น ที่มีความเจริญมากกว่าโดยที่การเมืองท้องถิ่นได้รับการพัฒนาไปตลอดเวลา แต่ประเด็นการศึกษานี้เน้นเรื่องบทบาทของภาคธุรกิจท้องถิ่นต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งกำหนดบทบาทไว้รวม 5 ด้าน โดยที่ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ประกอบกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในฐานะที่มีหน้าที่ที่ปฏิบัติและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่ให้ความร่วมมือพบว่า บทบาทภาคธุรกิจในท้องถิ่นนั้นจะเน้นไปที่ความถนัดในอาชีพการประกอบธุรกิจ จึงได้ให้ความสำคัญเฉพาะบทบาทในการเข้าร่วมกำหนดนโยบาย การวางแผน งานโครงการมากที่สุด ส่วนอีก 4 ด้านนั้นภาคธุรกิจในท้องถิ่นไม่มีบทบาทเท่าที่ควร ซึ่งน่าจะหมายถึงไม่มีความรู้ทางด้านการเมืองท้องถิ่นเท่าที่ควร ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น กำหนดรวม 3 ประเด็น พบว่าทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่าสาเหตุหลักมาจากปัจจัยด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่ส่งผลต่อไปถึงความขัดแย้งภายในท้องถิ่นทำให้การเมืองท้องถิ่นเช่นกรณีตัวอย่างที่กล่าวไว้ ประกอบกับการกั้นหาภูมิหลังส่วนตัวเรื่องการศึกษา ภูมิหลังทางธุรกิจเรื่องความรับผิดชอบต่อธุรกิจ ปัญหาเรื่องเวลา ภาระค่าใช้จ่ายก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อภาคธุรกิจในท้องถิ่นถึงความไม่พร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นได้แต่อย่างไร โดยภาพรวมแล้วปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวถึงนั้นทำให้มีผลกระทบต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นอย่างมาก ส่วนแนวทางแก้ไขกำหนดไว้ 3 ประเด็น จากการวิเคราะห์ทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอธิบายได้ว่า เห็นด้วยที่จะนำไปใช้แก้ไขปัญหาได้ แต่ในประเด็นเรื่องความไม่พร้อมของภาคธุรกิจในท้องถิ่นนั้น ซึ่งกลุ่มกรรมการบริษัทที่ศึกษาจะเห็นว่าความไม่พร้อมนั้นมีแต่เรื่องของ ด้านเวลา ค่าใช้จ่ายและกิจกรรมการเมืองที่ไม่ใช่ด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากไม่มีความรู้ทางด้านรัฐศาสตร์และไม่มีความถนัดทางด้านการเมืองท้องถิ่น แต่หากพิจารณาให้ภาคธุรกิจในท้องถิ่นได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในด้านเศรษฐกิจท้องถิ่น ก็มีความพร้อมมากกว่าเพราะมีความรู้ทางการศึกษาและมีประสบการณ์ความถนัด ความสำเร็จจากการประกอบธุรกิจมาก่อน เมื่อพิจารณากลับไปเปรียบเทียบกับบทบาททั้ง 5 ด้าน จะมีเพียงเฉพาะบทบาทด้านกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนงาน งานและโครงการ ซึ่งหากวิเคราะห์ถึงภูมิหลังส่วนตัวเรื่องการศึกษาและภูมิหลังทางธุรกิจ จะเห็นได้ว่าเป็นบทบาทที่ตรงกับที่ภาคธุรกิจในท้องถิ่นมากที่สุด เนื่องจากภาคธุรกิจในท้องถิ่นส่วนใหญ่แล้วนั้นจะมีความรู้ความเข้าใจ ความถนัดและประสบการณ์ในอาชีพทางธุรกิจเป็นอย่างดีและส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นในมิติด้านเศรษฐกิจท้องถิ่นให้ดีขึ้นได้ต่อเนื่องต่อไป